



FLEXIBLA KONTOR
Junex-kvarteret i samspel med Vättern

Anna Larsson
Institutionen för Arkitektur
Examensarbete HT 2010 - VT 2011
Chalmers Tekniska Högskola

"It's not the strongest who survive,
nor the most intelligent,
but the ones most adaptable to change"

– Charles Darwin

Sammanfattning

Examensarbetet *Flexibla och hållbara kontor – Junex-kvarteret i samspel med Vättern* handlar om utvecklingen av Kvarteret Sömnaden i Huskvarna.

Varje dag startas i Sverige cirka 50 nya företag. Att starta och driva företag handlar mycket om att snabbt, bra och effektivt kunna anpassa sig efter marknadens efterfrågan och struktur. Under företagets livstid ställs det inför en mängd utmaningar och förändringar. Den ökade lokala, nationella och internationella konkurrensen har resulterat i att företagen ständigt måste förändras i sin struktur och organisation. Detta påverkar över tid deras behov av kontorslokaler. Småland är sedan lång tid tillbaka förknippat med framgångsrika entreprenörer och hårt arbetande företagare vilket gör denna region intressant att utforska vad gäller möjligheterna att skapa flexibla och hållbara kontor.

I Småland vid Vätterns södra spets ligger Huskvarna. I norra delen av Huskvarna med vacker utsikt över Vättern återfinns Junex-huset. Byggnaden ritades 1936 för textilindustrin Junex räkning av en av Sveriges mest radikala funktionalister genom tiderna – Erik Friberger. Under 2006-2007 har byggnaden genomgått stora renoveringar och ombyggnationer, detta har skett med en stor vilja att bibehålla och återskapa husets ursprungliga stil och anda. Fastighetsägarens vision är nu att förädla fastigheten i två etapper. Etapp ett består av exploatering av ytor för kontor och dagligvaruhandel medan etapp två utgörs av bostäder. Denna vision ligger till grund för examen-

sarbetet. Fastighetens attraktiva läge vid Vättern tillsammans med medvetenheten om att vi lever i en ständigt föränderlig värld har gjort det viktigt att skapa en byggnad som är hållbar ur både ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Genom flexibla lösningar kan en byggnad tillåta förändringar och kan därigenom leva med Huskvarna stad och dess invånare över lång tid.

Inledningsvis handlar examensarbetet om att undersöka och sammanställa förutsättningarna för utvecklingen av Kvarteret Sömnaden. För att förstå verksamhetens behov av lokaler har litteraturstudier, intervjuer och undersökningar genomförts med utgångspunkt i arbetsdagens fyra huvudaktiviteter; arbeta, möta, pausa och förflytta. I examensarbetet har även en studie om arkitekten Erik Friberger genomförts i syfte att skapa ett förhållningssätt till Junex-huset's välbevarade arkitektur.

Slutligen har ett program för utvecklingen av Kvarteret Sömnaden formulerats, vilket ligger till grund för ett förslag över hur fastigheten kan utvecklas på ett hållbart sätt i samspel med Junex-huset och Vättern. Förslaget fokuserar på flexibla lösningar och innehåller rum för kontor, dagligvaruhandel, restaurang samt parkering. Kontorsytorna är anpassade och utformade efter aktiviteterna arbeta, möta, pausa och förflytta.

Summary

The master thesis *Flexible and sustainable office spaces – the Junex block in interaction with lake Vättern* is about the development of the estate Kvarteret Sömnaden in Huskvarna.

Every day there are approximately 50 new companies established in Sweden. Starting and running a business is a lot about to be able to quickly, well and effectively adapt to market demand and structure. During its lifetime it is facing a range of challenges and changes. The increased local, national and international competition has resulted in that companies constantly have to change in their structure and organization. Over time this affects their need for office space. Småland is since a long time associated with successful and hard working entrepreneurs. That makes it interesting to explore the possibilities for creating flexible and durable office in this region.

In Småland at the most southern point of lake Vättern is Huskvarna located. The Junex house is located in the northern part of Huskvarna with a beautiful view of lake Vättern.

The Junex house was built in 1936 for the textile industry Junex. The architect behind the building was Erik Friberger – who is recognized as one of the most radical Swedish functionalists. During 2006-2007 the estate has undergone extensive renovations, the work has been done with a great will to maintain and recreate the original architecture and spirit of the building. The current owner of the estate has a vision to develop the property further in two stages. Phase one involves “exploiting” area for offices and retail and phase two involves housing. This vision

is the background and base for the master thesis. The attractive location of the estate by the lake Vättern in combination with awareness of that we are living in a constantly changing world makes it important to design a building that is sustainable from an ecological, economical and social perspective. The building should through flexible solutions allow changes and thereby develop together with Huskvarna and its inhabitant for a long time.

The initial phase of the master thesis consists of studies and compilation of the existing conditions for the development of the estate Kvarteret Sömnaden. To be able to understand different companies demand of office space literature studies, interviews and surveys have been done, the starting point was the four main activities of a working day; work, meet, pause and move. The master thesis also includes a study of the architect Erik Friberger in order to create an approach to the well-preserved Junex-house.

Finally has a program for the development of the estate been formulated. The program focuses on how the estate can be developed in a sustainable way in interaction with the Junex house and lake Vättern. The building proposal focuses on flexible solutions for offices, retail, restaurant and parking spaces. The office spaces are adapted and designed for the activities work meet, pause and move.

Innehållsförteckning

kapitel ett - INTRODUKTION	1	kapitel fem - IDÉ- OCH KONCEPTFAS	97
Bakgrund	3	Ettapp ett	98
Syfte	3	Skisser	100
Frågeställningar	3	Uvärdering av koncept	102
Mål	4	Val av koncept	106
Disposition	4	kapitel sex - BYGGNADEN	107
Metod	4	Utveckling av koncept	108
Avgränsningar	4	Situationsplan	110
kapitel två - FÖRUTSÄTTNINGAR	5	Plan ett	112
Huskvarna	6	Plan två	114
Junex-huset	14	Plan tre	115
Erik Friberger	32	Dagligvaruhandel	116
Detaljplanen	38	Garage	118
Fastighetsägarens vision	40	Arbetsmiljö	120
Jönköpings vision och	44	Att hyra kontor	126
Översiktplanen ÖP 2002		Utrymning	129
Utbyggnadsstrategi	45	Konstruktion	130
Handelsplan	45	Sektioner	131
kapitel tre - KONTOR	47	Fasader	134
Kontorets utveckling	48	Exteriörer	140
En dag på kontoret	58	Interiörer	144
Arbetsplatsen - Enkätundersökning	62	Flexibla kontor	150
Nyckeltal	66	kapitel sju - REFLEKTION	153
2100 – Vad händer sen?	70	Reflektion	155
Studie av ombyggda exempel	72	Referenser	156
kapitel fyra - PROGRAM	81	Appendix	
Sammanställning av program	83	Appendix A - Enkätundersökning	A - 2
Inspiration	90	Appendix B - Nyckeltal	A - 23
		Appendix C - Modell	A - 32

kapitel ett
INTRODUKTION



Bakgrund

Huskvarna ligger med ett vackert läge vid Vätterns södra spets. I norra delen av Huskvarna återfinns Kvarteret Sömnaden, vilket präglas av kontors- och industrifastigheten Junex-huset. Junex-huset uppfördes 1936 för textilindustrin Junex's räkning och är ritat av Erik Friberger.

Junex-huset har under 2006-2007 genomgått stora renoveringar och ombyggnationer, detta har skett med en stor vilja att bibehålla och återskapa husets ursprungliga stil och anda. Byggnaden är idag fylld med ett tjugotal hyresgäster med blandade verksamheter, bland annat kontor, gym och butik. Fastighetsägarens vision är nu att förädla fastigheten i två etapper. Etapp ett består av exploatering av ytor för kontor och dagligvaruhandel medan etapp två utgörs av bostäder. Denna vision ligger till grund för examensarbetet. Med en bakgrund i Huskvarna och personlig koppling till fastighetsägaren gavs möjligheten att genomföra detta projekt som examensarbete.

Nya behov och verksamheter uppstår ständigt vilket ställer krav på att byggnader är flexibla. De verksamheter man bygger för idag kommer med största sannolikhet att ersättas med andra under byggnadens livstid.

Fastighetens attraktiva läge vid Vättern i kombination ständigt nya och förändrade behov och utmaningar gör det viktigt att utveckla kvarteret på ett sätt som är hållbart ur både ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Genom flexibla lösningar kan en byggnad tillåta förändringar och därigenom leva med

Huskvarna stad och dess invånare över lång tid.

Erik Friberger räknas till en av Sveriges mest radikala funktionister genom tiderna. Fribergers arkitektur tillsammans med ständigt nya och förändrade behov och utmaningar hos verksamheter ger examensarbetet dess speciella infallsvinkel.

Syfte

Examensarbetets syfte är inledningsvis att skapa en dokumentation över hur man kan utforma kontorsytor som är långsiktigt hållbara i olika nutida och framtida scenarion. Inledningsfasen innefattar också att samla underlag för att definiera ett förhållningssätt till den karaktäristiskt starka befintliga arkitekturen hos Junex-huset. Studierna kommer sedan att ligga till grund för utvecklingen av Kvarteret Sömnaden.

Frågeställningar

Examensarbetet öppnar upp för både generella och mer specifika frågor.

- Hur kan man genom arkitektur skapa förutsättningar som möjliggör att verksamheter på ett effektivt och hållbart sätt kan förändras i sin storlek och organisation inom befintliga lokaler?
- Hur utformar man byggnadsvolymen och den inre strukturen för att optimera lägets och detaljplanens potential?
- Hur ska man förhålla sig till Erik Fribergers arkitektur och Junex-husets välbevarade karaktär?
- Hur utformar man en byggnad som i framtiden på ett hållbart

sätt kan förändras och få ett helt annat användningsområde?

Mål

Examensarbetets första delmål är att formulera ett förhållningssätt för verksamheters olika behov av kontorsytor. Det andra delmålet är att koppla förhållningssättet till platsspecifika frågor såsom detaljplanen, Erik Fribergers arkitektur och läget vid Vättern. Slutmålet är att åstadkomma ett byggnadsförslag vilket tillåter verksamheter att förändras, optimerar lägets potential och kompletterar den befintliga arkitekturen.

Disposition

Examensarbetet är indelat i 7 kapitel; inledning, förutsättningar, kontor, program, idé- och konceptfas, byggnaden samt reflektion. I det första kapitlet beskrivs examensarbetets uppkomst, samt kort hur examensarbetet är uppbyggt. Det andra kapitlet förklarar förutsättningarna för examensarbetets slutmål. Det tredje kapitlet utgörs av studier och analyser av kontor och människor som arbetar i kontorsmiljö, samt ett resonemang om framtiden. Kapitel två och tre kommer att ligga till grund för formulering av ett program – det fjärde kapitlet. I det femte kapitlet utvärderas och utvecklas idéer och koncept med utgångspunkt i programmet (kapitel fyra). Det slutgiltiga förslaget presenteras i det sjätte kapitlet – Byggnaden. I det avslutande sjunde kapitlet utgörs av en reflektion av examensarbetets resultat och process.

Metod

Som bas för examensarbetet inleds kapitel två med litteraturstudier och insamling av information. Kapitel tre byggs upp av intervjuer, studier och beräkningar av befintlig kontorsmiljö. I kapitel två och tre kommer viktiga riktlinjer, förutsättningar och slutsatser lyftas fram med hjälp av symboler. Symbolerna återfinns sedan i kapitel fyra i form av ett program.

Exempel på symboler:



Ett slutgiltigt koncept för vidareutveckling kommer att väljas med hjälp av SWOT-analys och en viktad utvärdering. Den slutgiltiga designprocessen kommer att bestå av skissarbete och modellstudier.

Avgränsning

Förslaget på en nybyggnation kommer att utgå från fastighetsägarens vision om att exploatera i två etapper, varav examensarbetet kommer att fokusera på etapp ett som ska innehålla ytor för kontor och dagligvaruhandel. I förslaget kommer fokus vara att utforma flexibla kontorsytor. Förslaget kommer även att innehålla ytor för dagligvaruhandel och restaurang, denna del av förslaget kommer endast presenteras på konceptnivå.

kapitel två
FÖRUTSÄTTNINGAR



Huskvarna centrum

Junex-huset

Huskvarna

Huskvarna firar i år 100 år som stad. Staden omnäms ofta som den vackra trädgårdsstaden och de stora nivåskillnaderna på cirka 120 meter ger möjlighet till storslagna utblickar. En av Huskvarnas största kvalitéer är läget vid Vättern. Idag är dock Huskvarna centrum helt åtskilt från Vättern både geografiskt och på grund av den barriär som E4:an innebär. Många Huskvarnabor kommer sällan ens i visuell kontakt med Vättern och än mindre i fysisk kontakt.

Kvarteret Sömnaden är beläget i norra delen av Huskvarna och har kontakt med både Vättern och E4:an. En förädling av kvarteret Sömnaden har stor potential att positivt påverka Huskvarna som stad. Exploatering av handel, kontor och bostäder i Kvarteret Sömnaden kan bidra till att människor rör sig mot Vättern och kan njuta av de vackra vyer och turistmål som finns där. Vid utvecklingen av Kvarteret Sömnaden bör det undersökas hur man kan bidra till att göra Huskvarna till den sjöstad som den egentligen borde vara.

En etablering av handels- och kontorslokaler kan dra nytta av skyltläget utmed E4:an. Dagligen passerar det cirka 32 000 fordon i området kring Junex-huset, varav 21000 fordon på E4:an och 11 000 fordon på närliggande lokalgator. (Vectura, Karlsson 2010).

Riktlinjer för program.



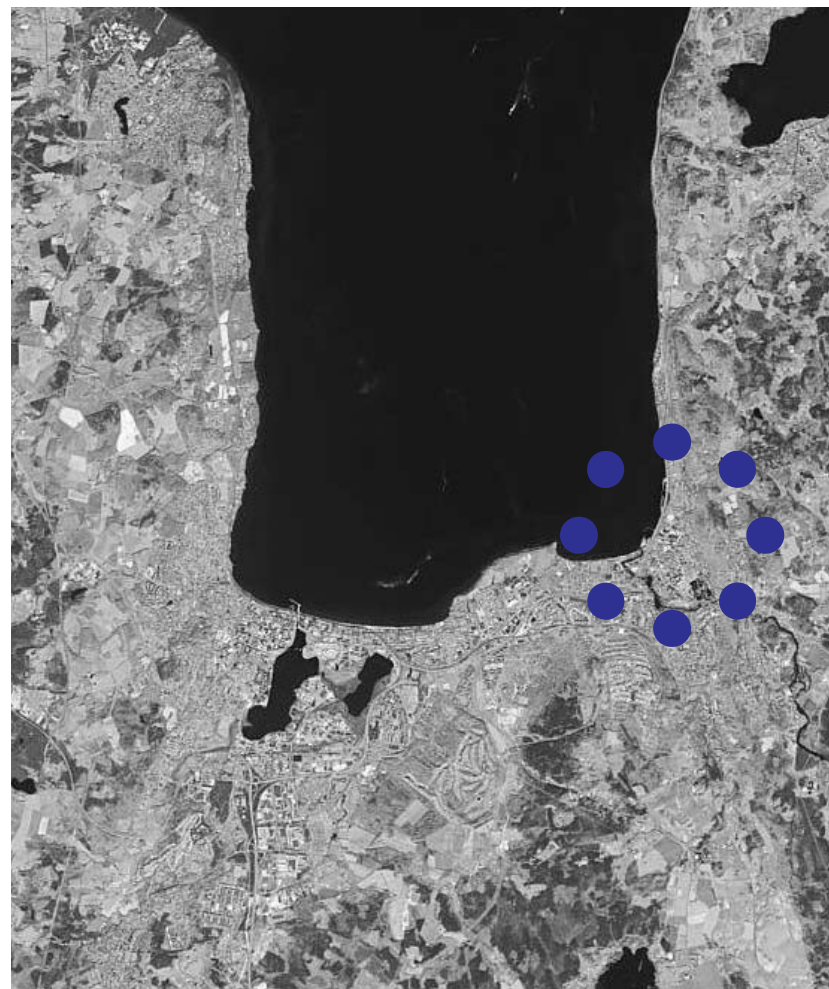
Stärka Huskvarnas kontakt med Vättern.



Dra nytta av skyltläget utmed E4:an.



Vättern är Sveriges näst största sjö.



Vid Vätterns södra spets ligger Huskvarna, orten är sedan länge sammanväxt med tätorten Jönköping.



Norrängen

Hamn

Vättern

Junex-huset

Vätterstranden

Vättersnäs

Huskvarna centrum

Egnahem

E4:an avfart Huskvarna

Husqvarna fabriken

Österängen

Huskvarna söder

Huskvarna centrum





Vy över Esplanaden.



I Huskvarna centrum återfinns allt från villor från 1900-talets början och Rosen-kvarteret från 60-talet till vårdcentrum byggt 2005.



Utveckling Huskvarna

De senaste åren har det genomförts stora satsningar i Huskvarna centrum, både av kommunen och fastighetsägare. För närvarande pågår ett projekt för att förbättra infarten till Huskvarna vid Esplanadbron. Man vill skapa ökad kontakt mellan Huskvarna centrum och Kovasjön / Huskvarnaån. Visionen är att bebygga Madängen med dagligvaruhandel och centrumlokaler. Jönköpings kommun tillsammans med intresseföreningen Huskvarna Javisst koncentrerar sina satsningar på det område som redan är en etablerad centrumkärna. Centrumkärnans byggnader är på många sätt eftersatta och området har begränsade parkeringsmöjligheter. En större dagligvaruhandel skulle med fördel etableras vid stadskärnans utkant.

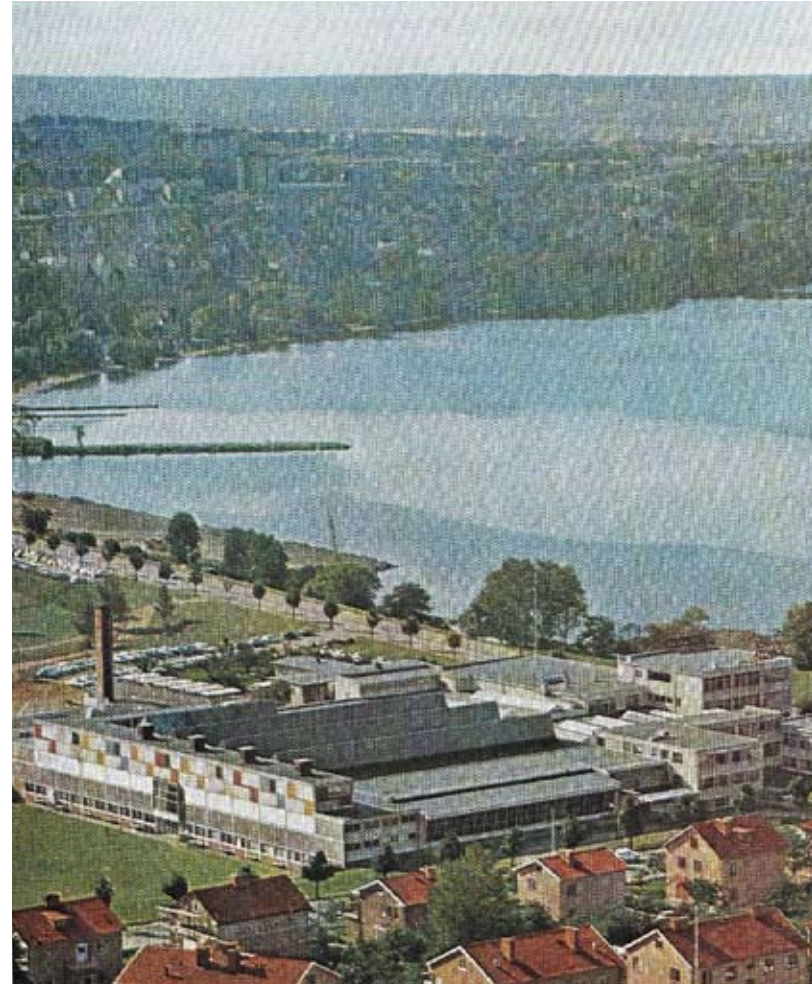


Alternativ utveckling Huskvarna

I Jönköpings kommuns utbyggnadsstrategi omnämns delar av Kvarteret Sömnaden intressant för omvandling till bostäder. På sikt kan det även bli intressant att omvandla området söder om Junex-kvarteret. Idag inrymmer detta område lättare industrier samt kontor. En sådan omvandling skulle generera i en möjlig utveckling av Huskvarna centrum norrut mot Vättern. Delar av Huskvarna centrum skulle därigenom få direkt visuell koppling med Vättern.



Vy över textilproduktionen.



Flygfoto Junex-huset.

Junex-huset

1927 startade textilindustrin Junex konfektionsfabrik sin verksamhet vid Junebro i Jönköping (Cewers 2008, s. 48). Under tidigt 30-tal växte företaget fort och man behövde större utrymme. 1936 flyttade verksamheten till en nybyggd fabrik i Huskvarna – Junex-huset (Cewers 2008, s. 64).

Arkitekten bakom Junex-huset är Erik Friberger. Med inspiration från Stockholms-utställningen 1930 antog han uppgiften att utforma en ny fabriksbyggnad för textiljätten Junex. Riktlinjerna för byggnationen var att utforma fastigheten så att man vid behov kunde anpassa och utöka byggnaden i framtiden. Friberger förespråkade ändamålsenlighet, luft, ljus och sol. Detta tankesätt genomsyrade utformningen av fabriken. Till en början var dock Junex's styrelse tveksamma till den utpräglade funktionalistiska stilen, men Friberger prisade "en klok och vidsynt industrilednings blick för väsentligheter och frihet från slentrian och vanetänkande". Resultatet blev en samling geometriskt enkla huskroppar med platt tak som placerades samman till en helhet. Fasaderna var enkla och släta i putsad betong. Byggnaden har stora fönsterpartier ofta i form av fönsterband. (Cewers 2008, s. 67).

Vid planeringen av textilfabriken undertecknades ett avtal mellan Huskvarna stad och Junex, där Junex ställde ett antal krav angående att etablera sig i Huskvarna. Fördelarna för staden var bland annat att Huskvarna fick en komplementindustri med övervägande kvinnlig arbetskraft och att stadens skatteinkomster ökade. Som mest kom 1200 personer att arbeta där. För

Huskvarna stad innebar avtalet bland annat att man skulle medverka till att en badstrand för Junex's personal anordnades samt att alla ledningar som behövdes skulle dras fram (Cewers 2008, s. 65-66).

Från 1936 och i drygt 40 år framåt blomstrade textiljätterns verksamhet vid Vätterns strand, men på 70-talet försattes Junex i konkurs. Orsaken var den textilkris som svepte över hela landet och som främst grundade sig i den hårda utländska konkurrensen. (Cewers 2008, s. 301) Sedan 70-talet och framåt har Junex-huset innehållit allt från Dr Skoras Vaxkabinett till kryddföretag och tillverkning av verktyg för diamantslipning. (Larsson 2010).

Under 2006 - 2007 har byggnaden genomgått stora renoveringar och ombyggnationer, detta har skett med en stor vilja att bibehålla och återskapa husets ursprungliga stil och anda. De kvalitéer som karakteriserar Junex-huset än idag är luft och ljus, precis som Friberger en gång förespråkade. Vid rundvandringar i byggnaden är de ljusa och rymliga trapphusen samt de stora fönsterpartierna med vyer mot Vättern dominerande (Larsson 2010).

I Jönköpings läns läns museums kulturhistoriska utredning har Junex-huset klassats som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse (Jönköpings kommun 1988, s. 2).



Junex-huset's huvudentré.



Junex-huset är uppbyggt av en till tre våningar höga huskroppar.

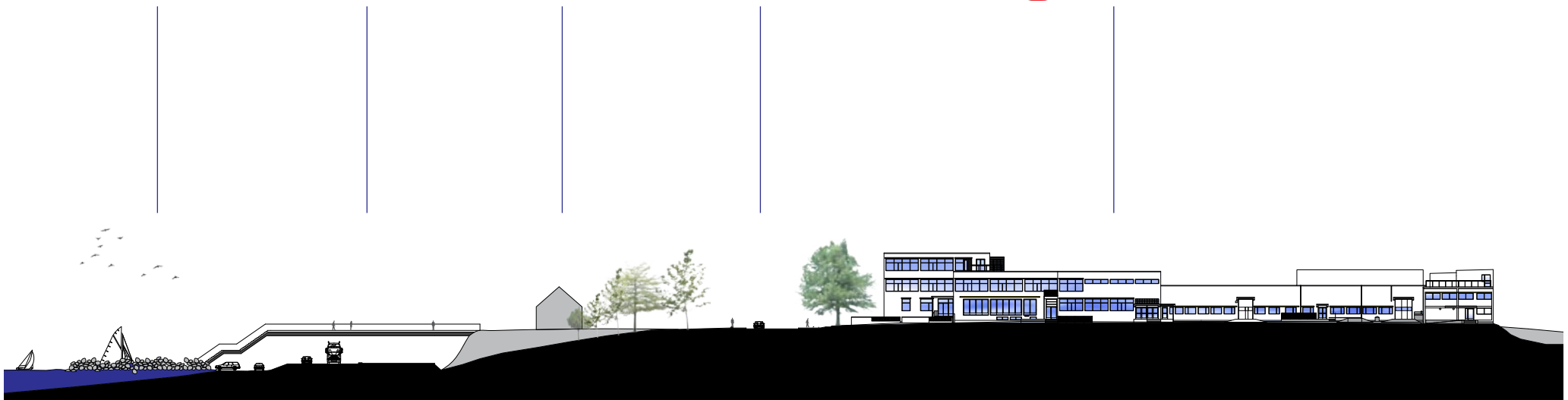
Vättern
Hamn

E4:an
Gångbro

Kruthuset

Grännavägen

Junex
HUSET



Sektion söder om Junex-huset.
1:1000 (A4)



Sedan 1955 har man använt gula markiser för solavskärmning.



Stora glasade ytor mot norr.



Skulpturen Narkissos står sedan 1952 utanför Junex-
huset's huvudentré.



Sågtandstaket släpper in ljus i byggnadens produktionshallar.

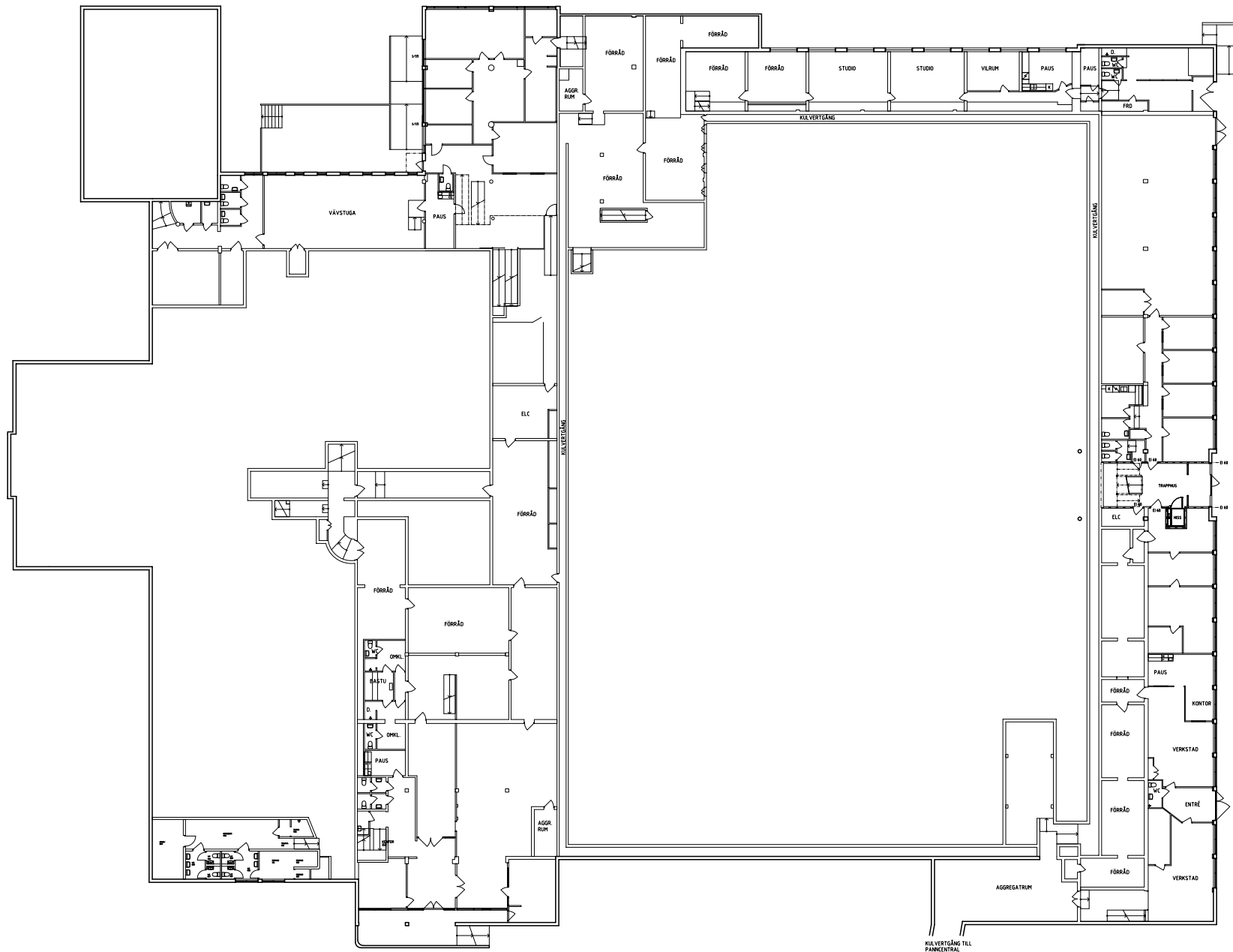
På Junex-huset's tak finns flera terrasser.



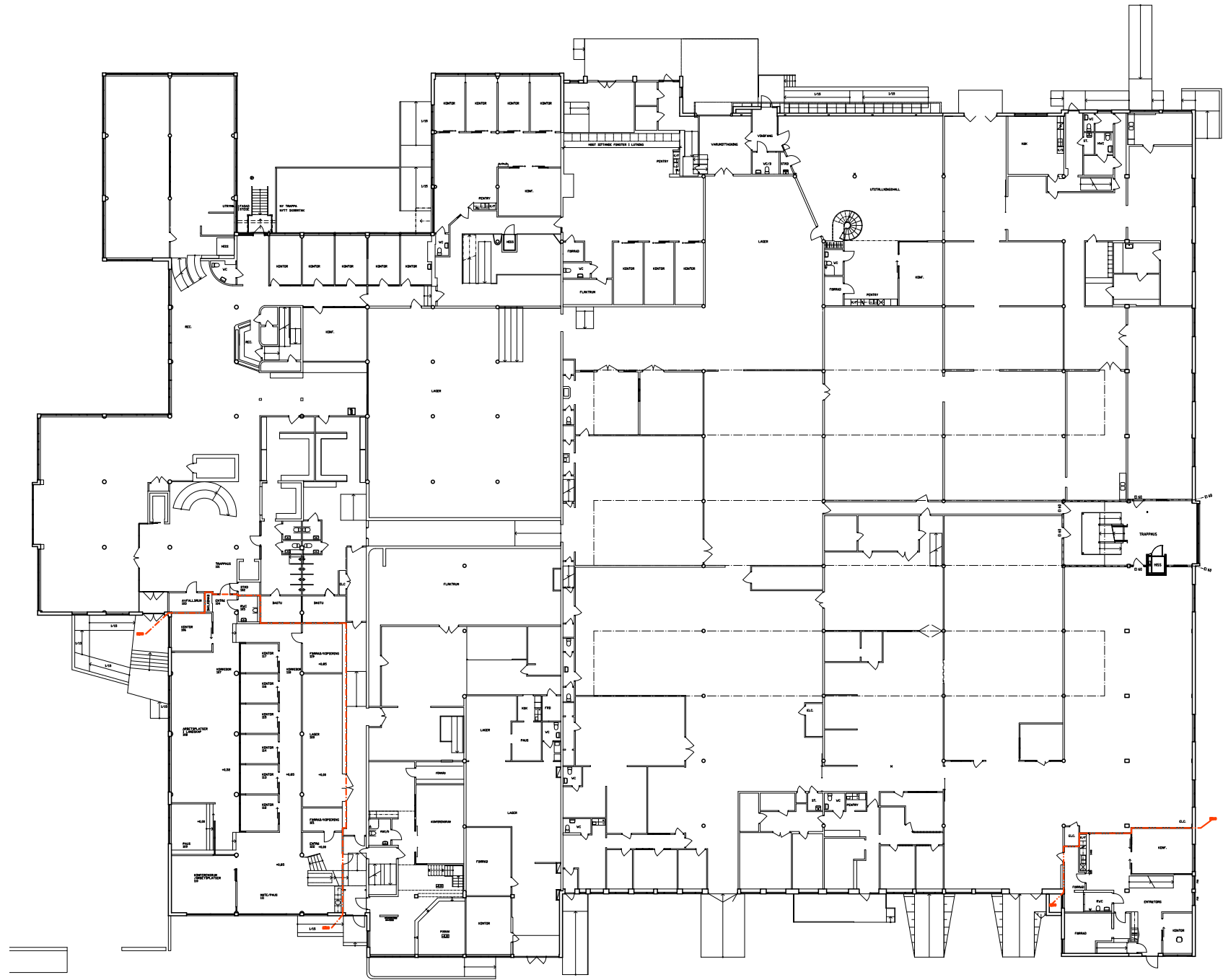
Ljusa lokaler för utställning och konferens.



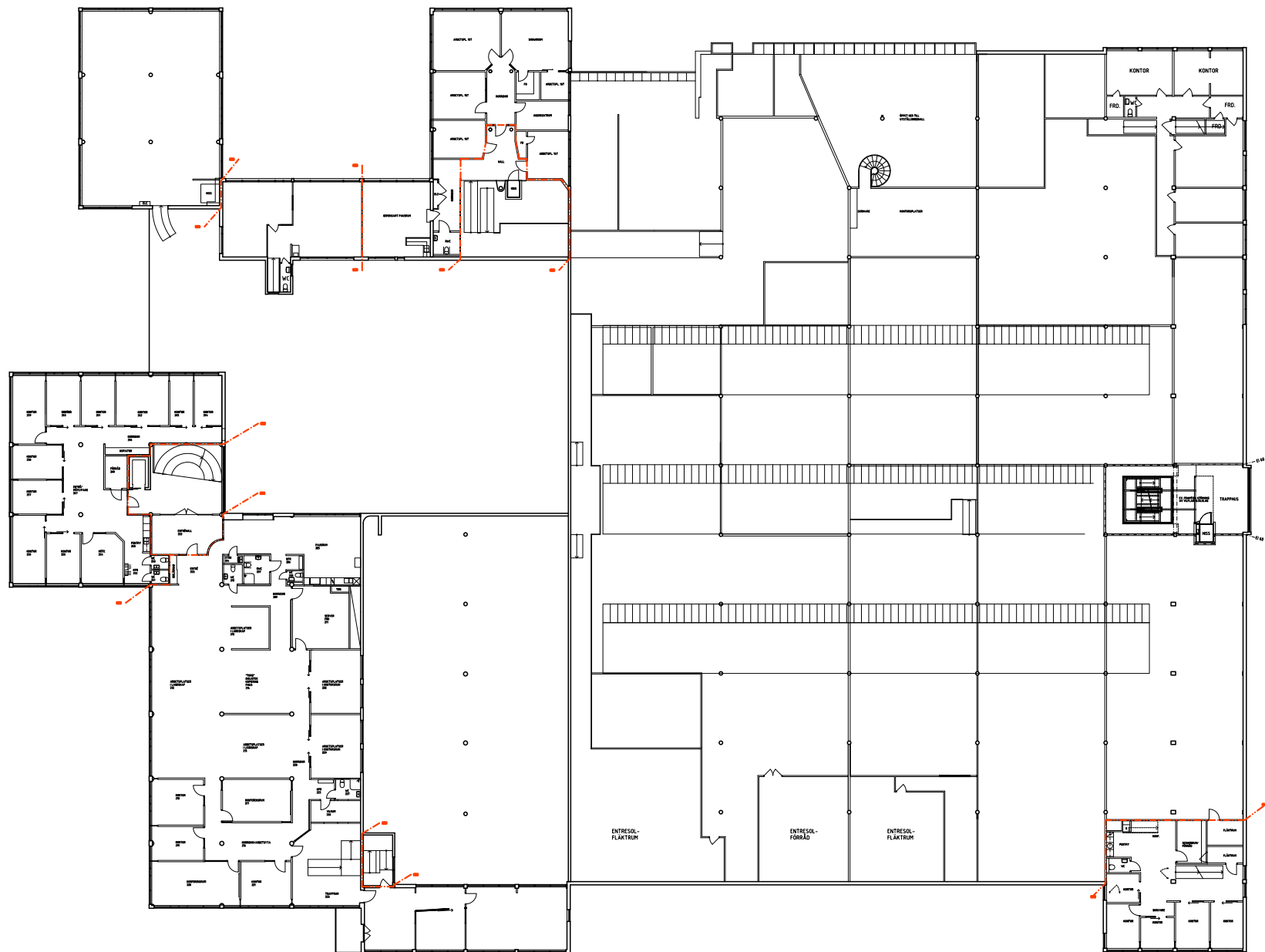
I byggnaden finns flera ljusa och rymliga trapphus.



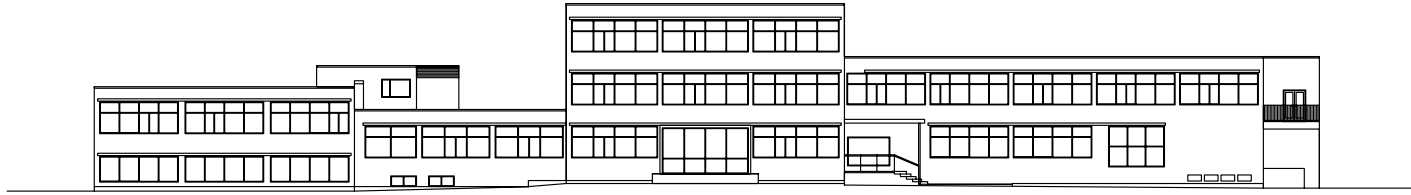
Junex-huset
 Halv trappa ner / suturängplan
 1:500 (A4)



Junex-huset
Entréplan
1:500 (A4)

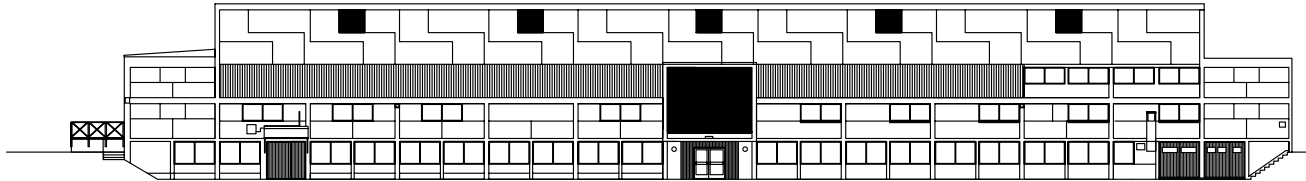


Junex-huset
 Plan 2
 1:500 (A4)



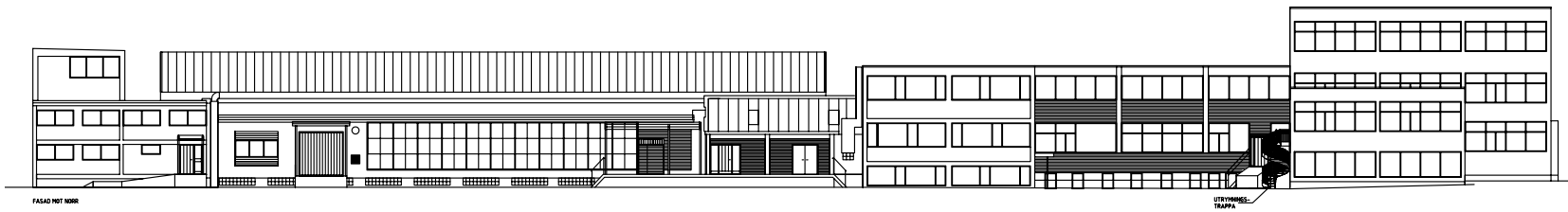
FASAD MOT VÄSTER

Fasad mot väster.
1:500 (A4)



FASAD MOT ÖSTER

Fasad mot öster.
1:500 (A4)



FASAD MOT NORR

UTRYMMESTRÄPPA

Fasad mot norr.
1:500 (A4)



FASAD MOT SÖDER

Fasad mot söder.
1:500 (A4)



Hamn

Kroatorpet

Gångbro

Kruthuset

Vättern

E4:an

Engelbrektsgatan

Junex-huset

Majvallen

Grännavägen

ETAPP 1

Kruthusgatan

ETAPP 2

Ekdunge

Liheds

Snabbtransport

Briljant

Småbåtshamn

Övrigt

Båthamn – Hamn för cirka 100 småbåtar.

E4:an – Årligen trafikeras E4:an i Huskvarna av 15,3 miljoner bilar.

Gångbro – Förbindelse till gångstråk som löper utmed Vättern.

Småbåtshamn – Hamn för cirka 40 småbåtar, samt brygga för sjösättning. Docka för Visingsöfärjorna.

Vättern – Sveriges andra största sjö. 93% av Jönköpings kommuns dricksvatten härstammar från Vättern.

Befintliga verksamheter i den närmsta omgivningen

Snabbtransport - Logistikföretag

Briljant - Bilvård

Kroatorpet – Uppfördes vid mitten på 1700-talet på Rosendala gård. Byggnaden flyttades till nuvarande plats 1951. Är idag uthyrda för restaurang- och caféverksamhet.

Kruthuset - Byggdes för Huskvarna krutbruk 1771 och inrymmer sedan 1949 Huskvarna stadsmuseum.

Lidheds - Däckshop

Majvallen – Dagverksamhet för omsorgen

Befintliga verksamheter i Junexhuset

A2 designers - Designbyrå

ABB - Regionkontor

BLT – Åkeri, kontor

Garment House - Profilprodukter

Golds - Gym

Homeline – Möbeltillverkare, kontor och lager

In & Klura - Designbyrå

Jeab – Fastighetsförvaltare, hyresvärd

JEDE – Uthyrning av kaffeautomater

Lidheds - Däcklager

Matchtown studios - Inspelningsstudio

Outdoor Living – Kontor och lager

Roberts Vapen – Vapenverksstad

Rörvik – Sågverksägare

Securitas – Privatlarm

Ståhlgrens VVS – Rörinstallatör

Tygfabriken – Försäljning av tyger

Vävstugan – Uthyrning av vävstolar

Junex-huset med närmsta omgivning.



E4:an utgör en barriär mellan Huskvarna och Vättern. Från Kruthuset löper en gångbro över till Vättern och hamnen.

Kroatorpet och Kruthuset utgör två viktiga turistmål i Huskvarna.



Bostadsområdet norr om Junex-kvarteret karaktäriseras av villor och flerfamiljhus i varierande storlek. Söder om Junex-huset återfinns ett 20-tal mindre industrifastigheter.

Öster om Junex-huset återfinns dagcentret Majvallen samt en ek-dunge med lekplats och rekreationsytor.



Vy från Grännavägen över Vättern.



Huskvarna hamn.

Erik Friberger

Vid all form av nybyggnation bör man visa respekt och hänsyn till omgivningen. Man bör ta tillvara på befintliga kvalitéer och sträva efter att åstadkomma harmoni mellan nytt och gammalt. I syfte att utveckla ett förhållningssätt till det väl bevarade Junex-huset genomförs en studie av arkitekten bakom Junex-huset; Erik Friberger.

Friberger räknas till en av Sveriges mest radikala funktion-alister. Han var större delen av sitt yrkesverksamma liv län-sarkitekt i Göteborg och arbetade hårt för att reformera hela planeringssystemet i syfte att förbättra bostadssituationen för fattiga. (Krus 1989, s. 7)

Som stadsplanearkitekt arbetade Friberger på många olika nivåer med allt från utarbetning av stadsplanekartor till beräkningar av lutningar på avlopp. Han förespråkade det homogena framför det heterogena i stadsbilden, han ville skapa ordning och reda (Krus 1989, s. 12). "Arkitekturen skulle göra mer nytta och glädje om proportionellt mera arbete ägnades totalverkan i stadsbilden...". Friberger menade att en husbyggnadsfråga alltid borde göras till en stadsbyggnadsfråga. I den homogena stadsbilden såg han det enskilda huset som en del av en större enhet. Han ansåg att man skulle söka efter rationella, typbildande husplaner som tillsammans skulle planeras ihop till en enhetlig gata. (Krus 1989, s. 16) Han utgick från soldigram för att hitta rätt orientering istället för att utgå från befintliga axlar och kompositioner (Krus 1989, s. 30).

1930 ägde Stockholmsutställningen rum. Syftet var att visa bättre bostadslösningar än dem som marknaden erbjöd. En viktig utgångspunkt var de rådande ekonomiska förutsättningarna. Friberger deltog med två lägenheter (Krus 1989, s. 20). Karaktäriserande för lägenheterna var att han rationaliserade bort det han ansåg vara onödig ytor och lät rummen flyta ut i varandra för att skapa rymd. Han ersatte fasta väggar med skärmar för att låta de boende själva bestämma om eller hur de ville avgränsa funktioner från varandra. (Krus 1989, s. 21)

Stockholmsutställningen var startskottet för de förändringar som kom att ske inom bostadspolitiken de kommande åren. Visionen var att alla skulle bo i bra bostäder. 1933 genomfördes en utredning vilken kom att förespråka en rationalisering av byggandet för att pressa priserna och öka takten på bostad-produktionen. Utredningen stöddes av radikala arkitekter såsom Friberger (Krus 1989, s. 24). Friberger arbetade vidare på Stockholmsutställningens idéer om hur man skulle kunna förenkla husbyggandet. Han arbetade med golv-, vägg- och takelement för att hitta rationella, billiga och snabba lösningar. Resultatet blev Rådahuset. Friberger var aldrig låst i sitt tänkande vilket Rådahuset var ett exempel på. Alla huselement tillverkades och monterades i räta vinklar. För att åstadkomma ett självfall så att regnvattnet kunde rinna av taket lutades hela huset 3 grader, vilket i sig resulterade i att alla dörrar i huset var självstängande. (Krus 1989, s. 28)

1936 utvecklade han tillsammans med AB Fribärande Träkonstruktioner i Töreboda ett elementsystem för sporthus. Genom att plocka ihop valfritt antal element fick man den storlek och planlösning man önskade. Om A-serien skrevs: "Systemets rör-

lighet gör Er fri från de vid vanliga byggen obehagliga följderna av misstag i fråga om val av byggnadsplats, husets placering, storlek och planläggning. Huset kan ju enkelt flyttas, förstöras och ändras till sin planläggning – om Ni så skulle önska.” (Krus 1989, s. 40) ”Huselementets konstruktion, standardisering, fabriksmässiga tillverkning med långt driven färdigställning och lagerhållning gör att husen kunno, icke endast snabbt och billigt uppföras, utan även lätt och enkelt tillbyggas, minskas, ändras, isärtagas och flyttas.” (Rex 1970, s. 2)

Friberger ansåg att alla människor från födseln skulle ha rätt till ett eget utrymme. Genom elementhussystemet kunde barnets föräldrar bygga ut och förändra sin bostad vid behov (Krus 1989, s. 40). I informationsmaterialet om A-serien radar Friberger upp ett antal olika scenarion. Han illustrerar hur man med hjälp av elementhussystemet kan tillgodose de olika scenarionens behov över tid. Friberger skriver: ”Tiden går – barnen äro stora och har flyttat hemifrån – föräldrarna behöva ej sin sportstuga, de vill inte bo där ensamma – de två barnen får var sin del av stugan – sonen monterar upp sin del i fjällen – dottern sätter upp sin, kompletterad med några huselement på en sandstrand vid havet.” (Rex 1970, s. 10) ”Dottern gifter sig – unga fruns sportsuga monteras ned och av delarna tillsammans med huselement från makens sporthus och ett antal nya huselement sätter man upp ett sommarsporthus...” (Rex 1970, s. 12)

1936 fick Friberger i uppdrag att rita kontor och fabrik för textilföretaget Junex. (Cewers 2008, s. 68). Textiljättens direktör J. Hjelme-Lundborg kom även att bo i ett av Fribergers verk sommartid. Fribergers elementhus som visades upp på utställn-



Betydelsefulla händelser i Fribergers liv.

1889

Föddes i Kroppa i Värmland.

1912

Utexaminerades som arkitekt från KTH i Stockholm.

1914

Examen från Konsthögskolan i Stockholm.

1914-1917

Anställd vid Stockholms Rådhus byggnadsbyrå.

1915

Tekniska samfundet Göteborg.

1919

Studieresor till Tyskland, Italien och Frankrike.

1921

Anställd vid Kungliga byggnadsstyrelsen.

1923

Studieresa till England.

1926-1954

Länsarkitekt i Göteborgs- och Bohus län.

1930

Stockholmsutställningen, ställer ut 2 lägenheter.

1932

Utvecklar elementhusidén. Testbygger Rådahusen.

1932

Startar arkitektkontor tillsammans med Anders Funkquist, Gunnar Hoving och Harry Kjellkvist.

1934

Radhuslängorna utmed Munkebäcksgatan byggs.

1936

Friberger utvecklar A-serien tillsammans med AB Fribärande Träkonstruktioner i Töreboda.

1936



1942

Standardiseringsarbete av dörrar, fönster och skåp.

1946

Studieresa till USA för att studera masstillverkning av huselement.

1948

Elementhus i Lunden, Göteborg. Detaljplan fastställdes efter uppförandet.

1954

Friberger pensioneras.

1960

Däckhuset i Kallebäck.



Däckhuset i Kallebäck.

ing "Fritid" i Ystad flyttades till Båstad på direktörens begäran. Huset var uppdelat i två enheter, en sällskapsdel med köksdel och en sovrumslänga. Sällskapsrummet lyftets upp på pelare för att få en fin utsikt mot havet samtidigt som man fick en skyddad parkering under huset. (Krus 1989, s. 41)

Under 40-talet arbetade Friberger med byggstandardisering. Han ansåg att det var en viktig del i processen till lägre byggnadskostnader. Avsikten var både att få en kostnadsminskning genom serietillverkning men också att åstadkomma en högklassig produktion av byggnadselement. Standardiseringen inriktade sig främst på element som dörrar, fönster och skåp. (Krus 1989, s. 50) 1948 kom Friberger att vidareutveckla elementhusproduktionen i Göteborg. Genom dispens från byggnadsnämnden uppfördes 12 hus utan att stadsplanen var fastställd. Friberger kunde utgå från de boendes önskemål eftersom han hade friheten att uppföra husen som han ville. (Krus 1989, s. 53)

Friberger gick 1954 i pension och kunde fokusera på privata projekt (Krus 1989, s. 56). Vid denna tid började det bli ont om central tomtmark i Göteborg. Fribergers lösning på tomtbristen var att bygga tomter på betongdäck i flera våningar för att sedan låta människor bygga sin egen bostad (Krus 1989, s. 57). 1960 uppfördes däckhuset i Kallebäck. Varje platta utgjordes av 6 tomter vilka bebyggdes med bostäder av egnahemstyp. En enhetlig stomme lämnade utrymme för varje husägare att själv styra över färgsättning av fasader utan att äventyra den arkitektoniska helheten. Visionen var att skapa "ändamålsenliga, ekonomiska och trivsamma bostäder som minst lika lätt kan anpassas efter familjernas individuella behov som våra vanliga

enfamiljshus, även om de koncentreras nästan lika mycket som lägenheter i flerfamiljshus." Största fördelarna med denna typ av boende framför det vanliga flerfamiljshuset var bland annat möjligheten till individuell anpassning efter familjens varierande behov. Att själv styra över bostadsyta, planlösning och inredning. Att ha kontroll över ekonomi och underhåll av bostaden, tillgång till flera utrum och balkonger i olika väderstreck som kunde användas som utelekplatser för småbarn i plan med bostaden, bättre ljudisolering från grannarna och så vidare. Dessa fördelar kunde kombineras med flerbostadshuset fördelar som gemensam tvättstuga, panncentral och samlande förrådsutrymmen i entréplan. (Krus 1989, s. 60)

Sammanfattningsvis kan man säga att Friberger fokuserade på nuet och framtiden. Han var väl medveten om vikten av att bygga ändamålsenligt för nuet, men samtidigt fokuserad på att bygga för framtiden och tillgodose okända behov genom möjlighet till förändring av byggnaden.

Visionen är att komplettera Junex-huset med en byggnad som har en positiv inverkan på Huskvarna som stad. Precis som Friberger förespråkade bör man undersöka byggnadens möjligheter ur ett bredare stadsbyggandemässigt perspektiv.

Utformningen av den nya byggnaden kommer att präglas av Fribergers medvetenhet om förändringar. Den yttre gestaltningen av den nya byggnaden kommer att inspireras av Junex-huset och Fribergers idéer om elementhus-produktion. Målsättningen är att skapa en rationell byggnad som på ett ödmjukt sätt förhåller sig till Fribergers välbevarade arkitektur.

Riktlinjer för program.



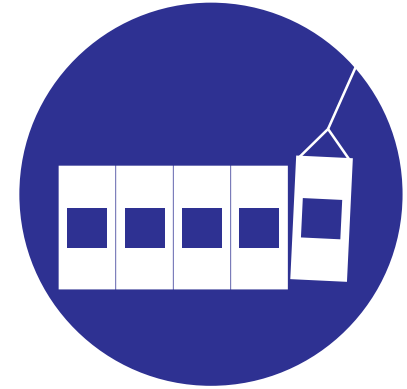
Påvisa nybyggnadens möjligheter ur ett stadsbyggnadsmässigt perspektiv.



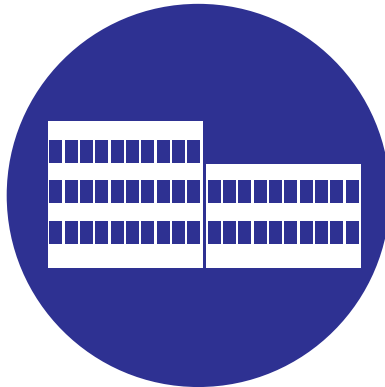
Utgå från soldigram och vyer för att hitta rätt orientering istället för att utgå från befintliga axlar och kompositioner.



Skapa öppna och flexibla ytor som kan delas av med flyttbara element.



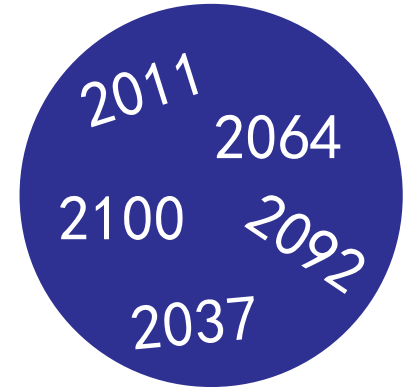
Använda elementhus-produktionens möjligheter.



Skapa en byggnad inspirerad av Junex-husets karaktäristiska fönsterband och platta tak.



Skapa flexibla kontorslokaler som kan anpassas vid förändrade behov.



Skapa en struktur som på ett hållbart sätt kan anpassas till nu okända användningsområden i framtiden.

Detaljplanen

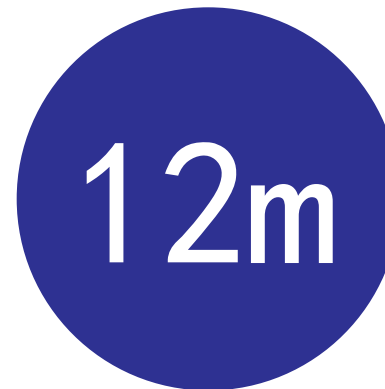
Fastigheten är belägen utmed Grännavägen mellan Kruthusgatan och Engelbrektsgatan. Kruthusgatan är en viktig trafikled som kopplar samman flera delar av Huskvarna och omnejd.

Den aktuella fastigheten betecknas Kvarteret Sömnaden och omfattar cirka 24 000 kvm. Junex-huset upptar cirka 7200 kvm. Den aktuella delen av fastigheten som kommer att utgöra etapp ett omfattar cirka 4800 kvm.

Gällande detaljplan för den aktuella delen av fastigheten är från 1988 och tillåter bebyggelse innehållande kontor och handel. Detaljplanen medger dock ej livsmedelshandel vilket innebär att ett tillstånd från kommunen måste sökas. Byggnadshöjden är begränsad till en medelhöjd på 12,0 meter. Stadsbyggnadsnämnden kan där de finner det lämpligt medge en högre höjd för mindre byggnadsdelar. (Jönköpings kommun 1988, s. 3)

Enligt detaljplanen är förgårdsmarken 6,0 meter runt den aktuella delen av fastigheten. Den 6,0 meter breda förgårdsmarken utmed Kruthusgatan tillsammans med en avsaknad av ett gaturum i mänsklig skala gör att gatan uppfattas som en otrygg trafikled. (Jönköpings kommun 1988)

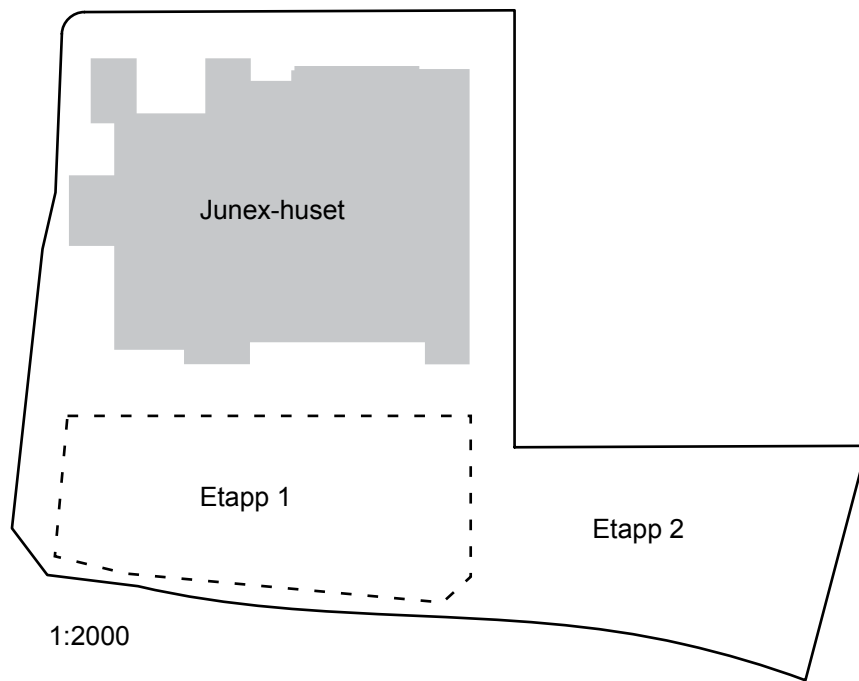
Riktlinjer för program.



Uppföra en byggnad med en medelhöjd av 12,0 meter.



Undersöka möjligheten att skapa ett attraktivt och behagligt gaturum tillsammans med förgårdsmarken.



Plankarta hämtad ur detaljplanen över Kvarteret Sömnaden.
1:2000 (A4)

Fastighetsägarens vision

Fastigheten Sömnanden 6 ägs av Junesco Fastigheter AB.

Under 2006 - 2007 har Junex-huset genomgått stora renoveringar, vilket har skett med en stor vilja att bibehålla och återskapa Junex-husets ursprungliga stil och anda. I boken "Det vita slotet vid Vättern – En bok om Junex" står det: "Junex-huset under Bo Larssons ledning är idag lika vackert och välhållet som under Junex glansdagar" (Cewers 2008, s.308).

Inom fastigheten finns idag en panncentral som användes fram till början av 2005 då uppvärmingen ersattes med fjärrvärme. Inom fastigheten finns även en mindre vaktmästarbostad och en parkering för cirka 150 bilar. Visionen är att låta ovan nämnda byggnader lämna plats för exploatering av ytor för kontor, dagligvaruhandel och bostäder. Ur bland annat ekonomiska och praktiska perspektiv finns önskemål att fastigheten ska exploateras i två etapper. Etapp ett består av ytor för kontor och dagligvaruhandel medan etapp två utgörs av bostäder. (Larsson 2010)

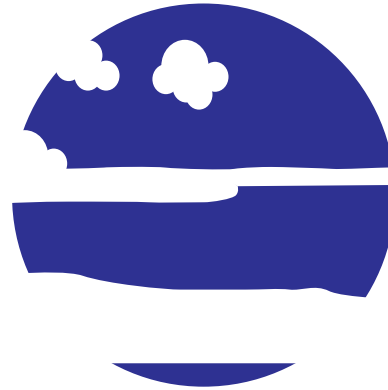
Fastighetsägarens önskan är att optimera nyttjandegraden av byggrätten. Det finns ett antal potentiella hyresgäster vilkas grundkrav bör uppfyllas i byggnaden. Dels att en dagligvaruhandel ska kunna etablera sig i nybyggnaden. Fastighetens läge och upptagningsområde ger underlag för en mellanstor dagligvaruhandel om cirka 3800 kvm med tillhörande 200 parkeringsplatser. Därutöver önskar man bygga kontorsytor om minst 4000 kvm, där man kan hyra från cirka 200kvm upp till 2000

kvm. Nybyggnationen måste inrymma parkeringsytor för en del av de befintliga verksamheterna i Junex-huset, samt delvis för de nya verksamheterna.

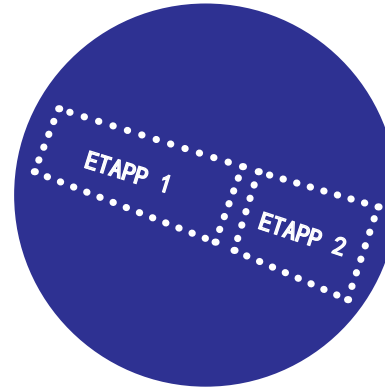
Fastighetsägarens arkitektoniska målsättning för nybyggnationen är att skapa en byggnad med en distinkt karaktär, präglad av rena linjer och funktionalistiska inslag. Modernt nytänkande ska möta en känsla av tidlöshet. Samtidigt bör man undersöka möjligheterna att utveckla och addera nya kvalitéer genom att använda sig av nyheter inom exempelvis bygg-, material-, ljud- och ljus teknik.

Vid den omfattande renoveringen 2006-2007 placerades en fjärrvärmeledning rakt genom fastigheten. Ledningen löper i östvästlig riktning genom fastigheten cirka 19,5 meter från Junex-huset. Den nya byggnaden måste ligga söder om ledningen. För att kunna ta emot leveranser med lastbil till Junex-huset är det även viktigt att behålla det avstånd som idag finns mellan Junex-huset och den befintliga panncentralen.

Riktlinjer för program.



Optimera nyttjandegraden av lägets unika kvalitéer, såsom utsikt över Vättern.



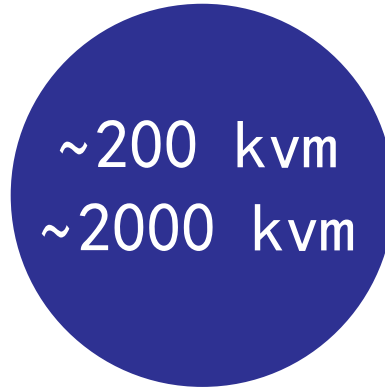
Exploatera fastigheten i två etapper.



Värna om Junex-husets välbevarade arkitektur.



Hålla ett avstånd mellan Junex-huset och nybyggnationen på cirka 19,5 meter.



Skapa möjligheten att hyra kontorlokaler från cirka 200 kvm till cirka 2000 kvm



Skapa lokaler för dagligvaruhandel om cirka 3800 kvm.



Skapa invändiga och utvändiga parkeringsytor för dagligvaruhandeln och övriga verksamheter.



Passage mellan pannhuset / vaktmästarbostaden och Junex-huset.

Vy över panncentralen från Kruthusgatan och Junex-huset.

Jönköpings vision och Översiktsplanen ÖP 2002

”Jönköping – Ljuset vid Vättern” är kommunens vision för utvecklingen av Jönköpings kommun fram till år 2010. Visionen innebär att man vill göra Jönköping till regionens centrum för kommunikation samt handels- och mötesplatser. Kommunene försöker realisera visionen genom satsningar på högskolan, främjande av entreprenörskap och utveckling av företag samt att erbjuda en mångfald av kultur och upplevelser. (Jönköping - Ljuset vid Vättern. s. 11)

Jönköpings kommun strävar efter att åstadkomma en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun. Vid exploateringen av Kvarteret Sömnanden, etapp ett och två, kommer följande ur de olika perspektiven att uppnås:

Det sociala perspektivet

Generera ökad variation av bostäder samt utökat utbud av kommersiell service. (Jönköping - Ljuset vid Vättern. s. 24-25)

Det ekologiska perspektivet

I enlighet med Ålborgsåtagandet bör man förtäta Huskvarna utmed redan befintliga kollektivtrafikstråk. Man bör utveckla ytor för handel och bostäder i direkt koppling till redan väl utvecklade gång- och cykelvägnät. Visionen betonar vikten av att bygga på ett resurssnålt sätt med miljövänliga material utan negativ påverkan på människors hälsa, samt att ansluta byggnaden till den befintliga fjärrvärmeledningen som löper

genom fastigheten. (Jönköping - Ljuset vid Vättern. s. 25-26)

Det ekonomiska perspektivet

Skapa möjligheter till fler arbetstillfällen i ett attraktivt och lättillgängligt läge i enlighet med ”God livskvalitet”. (Jönköping - Ljuset vid Vättern. s. 26-27)

I översiktsplanen från 2002 för Jönköpings kommun påpekas att norra Huskvarna idag domineras av småhus och att exploatering av flerbostadshus är önskvärt. När det gäller handel kan Huskvarna centrum idag erbjuda all behövlig service för det dagliga livet. Dock har ett antal bostadsområden tappat sina närbutiker de senaste tio åren, vilket gör det önskvärt med en nyetablering av dagligvaruhandel utanför centrum. (Översiktsplan 2002 för Jönköpings kommun, s. 111)

Vid planeringen av Junex-huset under 1930-talet medverkade kommunen till att busslinjerna drogs fram till fabriksområdet (Cewers 2008, s. 66). I översiktsplanen står det att kommunen kommer att fortsätta med insatser för att öka andelen resenärer med kollektivtrafik (Översiktsplan 2002 för Jönköpings kommun, s. 41). Idag passerar två busslinjer Kvarteret Sömnaden (Jönköpings Länstrafik 2010, www.jlt.se), genom en mindre förändring i den lokala kollektivtrafikens busslinjer kan man bygga ut Huskvarna centrum norrut mot Vättern och ge fler människor möjlighet att dagligen komma i visuell kontakt med Vättern.

Ur ÖP 2002

”Åtgärder som underlättar för människor att välja cykel eller kollektivresa istället för bilen ska stödjas. Exempel på sådana

åtgärder är fler parkeringsplatser för samåkning intill busshållplatser, fler cykelställ och bättre belysning vid busshållplatser.” (Översiktsplan 2002 för Jönköpings kommun, s. 41).

Vid en exploatering av fastigheten bör goda förutsättningar för gång- och cykeltrafik skapas.

Ur ÖP 2002

”Att gå eller cykla är resurssnålt och medför förbättringar för miljön. Cykeln ska i första hand betraktas som ett fordon och i andra hand som ett medel för rekreation och träning.” (Översiktsplan 2002 för Jönköpings kommun, s. 42).

Utbyggnadsstrategi

I Jönköpings kommuns utbyggnadsstrategi klassas den aktuella delen av fastigheten som ett intressant omvandlingsområde. (Jönköpings kommun 2011, s.50)

Handelsutredning

I Jönköpings kommuns handelsutredning för detaljhandel påtalas att det finns intresse att etablera en ny dagligvaruhandel. Dock har man ännu inte funnit någon lämplig placering. Nybyggnationen i sig och nyetableringar i fastigheten kommer att generera arbetstillfällen på både kort och lång sikt. De redan befintliga verksamheterna i fastigheten såsom kontor, gym och butiker och närliggande caféverksamhet kommer att gynnas av det flöde av människor som dagligvaruhandeln genererar. Även

omkringliggande bostadsområden kommer att gynnas av en etablering av handel. (Jönköpings kommun. 2010, s. 69)

Riktlinjer för program.



Skapa goda förutsättningar för kollektivtrafik i enlighet med ÖP 2002.



Skapa goda förutsättningar för gång- och cykeltrafik i enlighet med ÖP 2002.



Skapa en arkitektur i linje med Jönköpings slogan "Ljuset vid Vättern"



Föreslå etablering av dagligvaruhandel i enlighet med handelsutredningen.

kapitel tre
KONTOR

Kontorets utveckling

Varje dag startas i Sverige cirka 50 nya företag. Att starta och driva företag handlar mycket om att snabbt, bra och effektivt kunna anpassa sig efter marknadens efterfrågan och struktur. Under företagets livstid ställs det inför en mängd utmaningar och förändringar. Den ökade lokala, nationella och internationella konkurrensen har resulterat i att företagen ständigt måste förändras i sin struktur och organisation. Detta påverkar över tid deras behov av kontorslokaler.

Ordet kontor härstammar från franskans *comptoir* vilket betyder räknebord och enkelt sammanfattat kan man säga att ett kontor är en lokal avsedd för arbete som till exempel administration i ett företag. Byggnader avsedda för kontorsverksamhet har uppförts enda sedan 1500-talet och det första svenska offentliga kontoret sägs vara kanslilängan i Stockholms slott från 1655. Efter industrialiseringen fick kontoren större betydelse och omfattning mycket tack vare tekniska uppfinningar såsom telegrafan och skrivmaskinen. I Sverige började man vid sekelskiftet att bygga allt fler kontorsbyggnader med inspiration från Chicagoskolans teknik med fasadlösningar i europeisk expressionism.

Som en reaktion på förändrade behov och möjligheter har nya kontorsformer vuxit fram. Under 1900-talet är det främst fyra olika utformningar av kontor som har dominerat.

Cellkontor

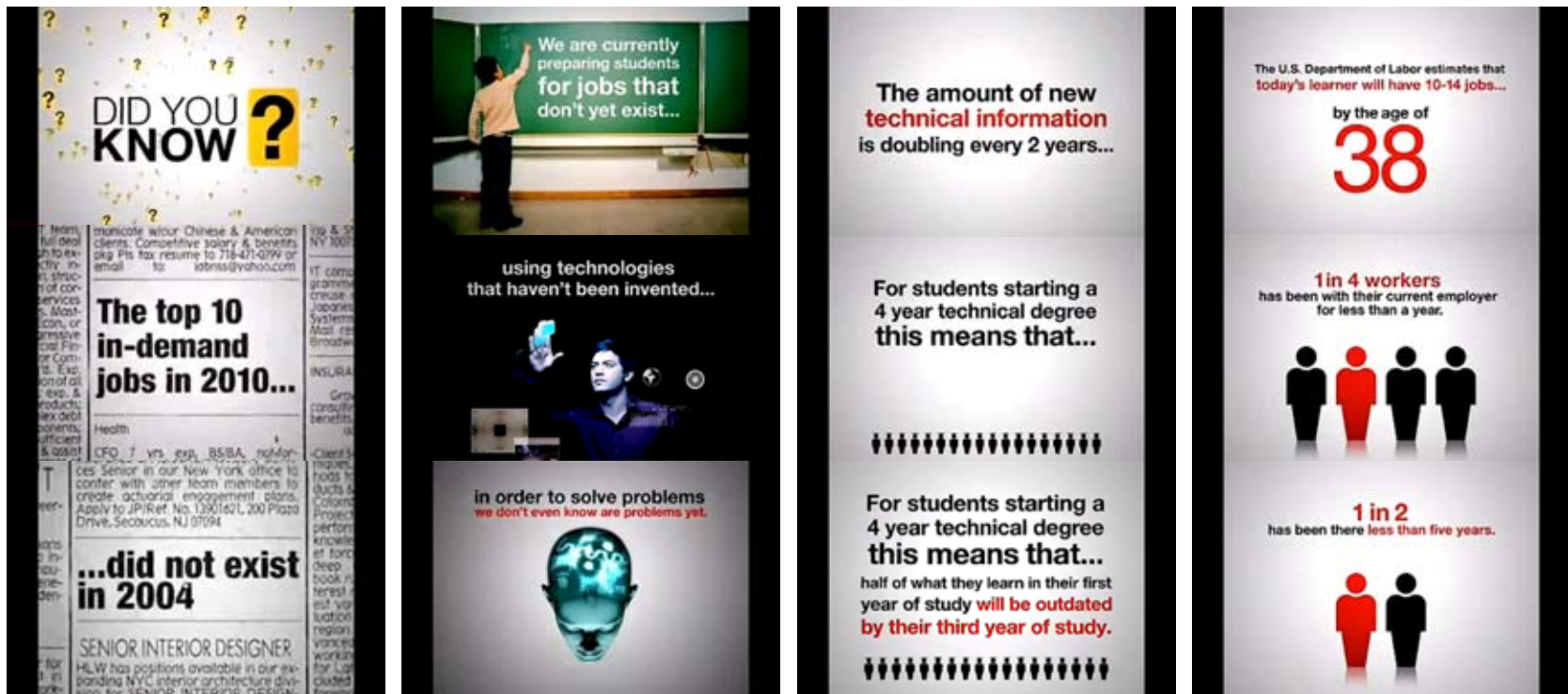
I början av 1900-talet var en stor del av kontorsarbetet rutinarbete som utfördes i storrum medan mer kvalificerat arbete skedde i smårum. Allt eftersom rutinarbetet rationaliserades med hjälp av den tekniska utvecklingen ökade andelen smårum i kontoren. Kontorsbyggnader med cellkontor utmed fasad uppfördes i allt större utsträckning för att tillgodose de enskilda individernas behov av arbetsro och bekräfta deras självständighet. I Sverige har uppfattningen av att arbeta på kontor ofta varit liktydigt med att arbeta i eget rum – ett så kallat cellkontor.

- + Cellkontoret främjar det enskilda arbetet.
- Försvårar samarbete.

(Christiansson 1998, s. 21)

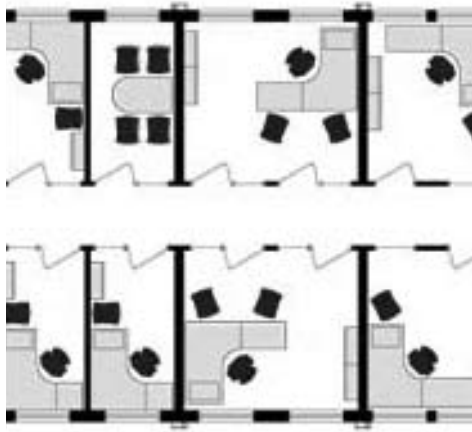
Kontorslandskap

Många ansåg dock att det traditionella cellkontoret försvårade informationsflödet och motarbetade kontorets organisation. "Man måste utgå från hypotesen, att ju effektivare informationsflödet är, både inom organisationen och mellan organisationen och dess omvärld, desto bättre blir organisationens resultat. Kontoret är den plats där denna, främst den talade informationen bearbetas. Rummet måste möjliggöra ett optimalt informationsflöde. Kontoret måste bli en supermarket för information." Som en reaktion på det pånyttföddes kontorslandskapet. Kontorsformen byggs upp av en stor öppen yta med skrivbord och



”Did you know?” började ursprungligen som en PowerPoint-presentation för ett möte 2006 vid Arapahoe High School i Colorado. Syftet var att inspirera och motivera ungdomar till att förbereda sig för framtidens ännu okända utmaningar. På

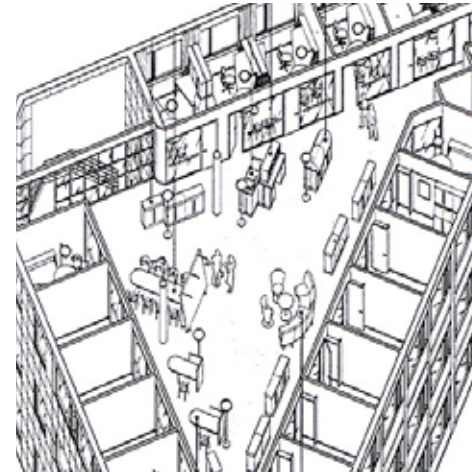
ett slagkraftigt men enkelt sätt presenteras fakta med fokus på globaliseringen. Genom bland annat youtube har gamla och nya versioner av presentationen setts av minst 20 miljoner människor online. (Fisch 2009, Did you know)



Cellkontor



Kontorslandskap



Kombikontor



Flexkontor

flyttbara skärmväggar .

- + Öppet för samarbete och kontakt.
- + Höjer kunskapsnivån hos alla.
- +/- Lättare att kontrollera medarbetare.
- Kompromisser när det kommer till ljus, ljud och luft och layout.
- Bristande arbetsro och revir.

(Christiansson 1998, s. 23-24)

Kombikontor

I Europa växte stor kritik fram mot kontorslandskapen. I Sverige fanns det inte mycket av den teknik som ansågs vara nödvändig för att uppnå fullvärdiga kontorslandskap. Kompromisser när det kommer till ljus, ljud och luft och layout förekom ständigt. Som ett svar på denna problematik uppkom kombikontoret där man har både cellkontoret och kontorslandskapets fördelar men inte dess nackdelar. Kombikontoret karaktäriseras av skjutbara glaspardier som vetter mot gemensamhetsytor. Denna typ av kontorsform är den mest byggda i Sverige under 80-talet.

- + De öppna gemensamma ytorna bjuder in till samarbete och kontakt.
- Är mycket likt cellkontoret.
- Dåligt utnyttjade gemensamhetsytor.

(Christiansson 1998, s. 30)

Flexkontor

Genom teknikens utveckling under 90-talet blev det allt mer vanligt att medarbetare arbetade på distans vilket resulterade i många tomma arbetsplatser på kontoren. Den tekniska utrustningen gjorde att arbete kunde fortgå oberoende tid och rum. Ur företagsekonomiska perspektiv valde många företag att införa flexkontor för att på vis kunna minska sina lokalkostnader. Denna lösning påminner om kontorslandskapet, dock har inga medarbetare fasta arbetsplatser, utan man förflyttar sig till de arbetsstationer man behöver nyttja. Kontorsformen bygger på tillgång till god teknisk utrustning. Den egna förvaringen har man ofta i en flyttbar förvaringsenhet.

(Christiansson 1998, s. 36)

- + Öppenhet och kontakt mellan medarbetare.
- + Arbetsplatserna används maximalt.
- + Hög besparing av kontorsyta och inventarier.
- + Medarbetarna bygger upp ett större nätverk, gränserna mellan olika grupper suddas ut.
- Bristande arbetsro och revir.

Trender

Under det senaste decenniet har två trender präglat utvecklingen inom företag och deras behov av kontor.

Den ena trenden har inneburit nya möjligheter vad det gäller flexibilitet. Den bärbara tekniken har gjort det möjligt att på snabbt sprida information över världen. Det har medfört att behovet av en fast arbetsplats har minskat. Att ha en fast arbetsplats på kontor från klockan 9 till 5 är för många förlegat. Man är numera oberoende av specifika tider och rum. Det innebär för många mindre stress, mindre pendling, ökad effektivitet samt självständighet och mer frihet. (Christiansson 1998, s. 53)

Den andra trenden är av motsatt karaktär där man betonar vikten av att arbeta i team, att använda gruppens förmåga att skapa och arbeta tillsammans. I en värld där konkurrensen stärks dag för dag är det viktigt att snabbt utveckla nya lösningar för produkter och tjänster, vilka i sin karaktär blir allt mer komplexa och kräver tvärvetenskapliga arbetsgrupper. (Christiansson 1998, s. 68)

Man kan säga att förändringarna för företagen grundar sig i fyra nya förutsättningar. Informationsteknologi, den nya konkurrensen, ökade miljökrav samt nya värderingar och livsmönster. (Christiansson 1998, s. 53)

De möjligheter som tekniken medfört vad det gäller att förmedla information har möjliggjort distansarbete. Det är inte längre nödvändigt att samla alla medarbetare till samma plats vid samma

tidpunkt. Människor kan fördela sin tid på ett helt nytt sätt. Sluta sig samman i nya familjemönster där man kan ta hand om sina barn och äldre.

Företag påverkas ständigt av förändrade förutsättningar med ökad konkurrens vilket resulterar i krav på effektivitet, snabbhet och flexibilitet. Det handlar om att kunna planera och leda företagen målmedvetet och resurssnålt. Att utföra allt arbete snabbare, med kortare ledtider och minskat glapp mellan olika inblandade aktörer. Att samarbeta och samverka så att de bästa resurserna används för varje uppgift. Med det ökade tempot i näringslivet förändras även kundernas behov allt oftare och snabbare. Då gäller det att vara flexibel och att anpassa sig.

Företag styrs av nya miljökrav. Resursuttaget ur naturen måste minska. Man måste se allt i ett kretslopp och förstå vikten av återvinning och minskad energianvändning. Företag kommer alltmer att styras av nya värderingar. En ny generation har etablerat sig i arbetslivet som inte har någon anledning att förhålla sig till arbete på samma sätt som tidigare generationer har gjort. Tidigare generationers försörjningskrav har hos dagens unga människor ersatts av kravet på självförverkligande. Man strävar efter att stimuleras och att behärska sin egen utveckling. (Christiansson 1998, s. 53)

För att klara det nya arbetet och konkurrensen måste företag lära sig att förändras i en ständig process vilket ställer krav på flexibla kontorslokaler. Genom att utforma generella och flexibla kontor skapar man en struktur som kan nyttjas effektivt över tid. Att bygga generella och flexibla kontorsytor innebär att verksamheter lätt kan expandera och nyanställa genom

mindre förändringar i sina befintliga lokaler. Det innebär även att företag kan minska sin yta vid behov och lämna plats för andra verksamheter att etablera sig utan att behöva lämna byggnaden. Vilket innebär att man kan behålla samma adress och undvika att trycka nya visitkort och så vidare. Man förlorar heller inte inkomst under den tid det tar för verksamheten att flytta och undviker påfrestningar på miljön, ofta i form av utsläpp vid transporter, köp av nya kontorsmöbler för att få plats/passa i de nya lokalerna.



Den bärbara och trådlösa tekniken har gjort det möjligt att man utföra kontorsarbete oberoende specifika tider och rum.



Möten mellan olika kompetenser kan ge upphov till unika produkter och tjänster.

2000-talets kontorsbyggnader

Idag eftersträvar många verksamheter att skapa en blandning av öppet kontorslandskap, slutna enskilda kontor och mötesrum i sina kontorslokaler. Genom en blandning av rum kan man tillgodose den enskilda individens arbetsro, gruppens behov av gemenskap och möjlighet till utbyte av information. Byggnader dimensioneras för att måttmässigt kunna inrymma både cellkontor, kombikontor och öppet kontorslandskap eller en kombination av alternativen. Möjligheten att anpassa byggnaden efter behov ger verksamheter en frihet att snabbt, bra och effektivt kunna anpassa sig efter marknadens efterfrågan och struktur.

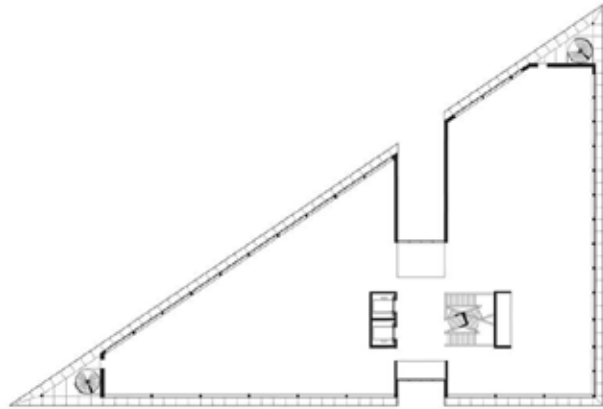
Härnäst följer fyra exempel på kontorsbyggnader i Sverige. Gemensamt för byggnaderna är de rymliga trapphusen, de öppna planlösningarna och den repetitiva fönstersättning i delar av fasaderna.



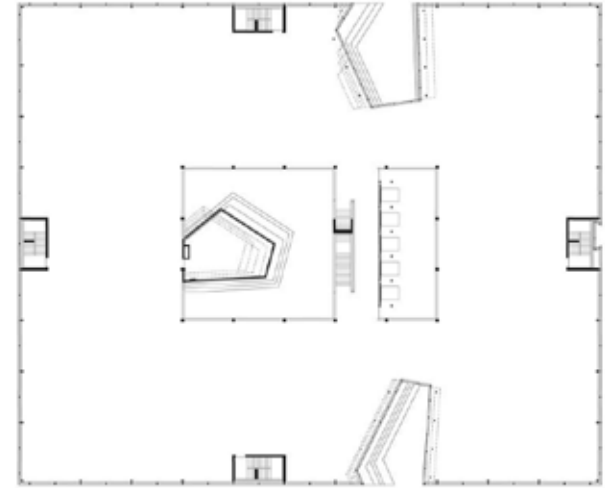
Media Evolution City, Malmö, beräknas stå färdigt 2012, JUUL & Frost Arkitekter



Dockums, Malmö, 2010, Arkitektkontoret Kari Nissen Brodtkorb



Gina Tricots huvudkontor, Borås, 2010, Wingårdhs



Ericsson, Kista, 2010, Wingårdhs

En dag på kontoret

Syftet med kontorsarbete har under lång tid varit detsamma. Man upprättar avtal, kontrakt och olika skrivelser som sedan skickas och tas emot. Man genomför utredningar och handläggningar olika ärenden. På kontor behandlas ansökningar, man för protokoll och olika underlag och handlingar registreras och kopieras. Kontoret är platsen där brev och paket skickas och tas emot och eller vidarebefordras. Kontorsarbete innefattar ofta dokumentering och arkivering. Dokument sätts i pärmar eller mappar. Kontoret är också en plats för möten. Det är på kontoret sammanträden hålls och besökare tas emot. På kontoret har man under arbetsdagen även flera pauser, både de korta fikapauserna men också den längre lunchpausen.

Det som har förändras är hur, när och var kontorsarbetet utförs. Synen på hur, när och var arbete bör utföras har förändrats med den tekniska utvecklingen, nya uppfattningar om vad god arbetsmiljö är, idéer om hur man uppnår den högsta effektiviteten och så vidare. Allt i syfte om att bli mer ekonomiskt, socialt och/eller ekologiskt hållbar som verksamhet.

En typisk arbetsdag kan delas in i fyra olika kategorier:

- att arbeta
- att mötas
- att ta paus
- att förflytta sig

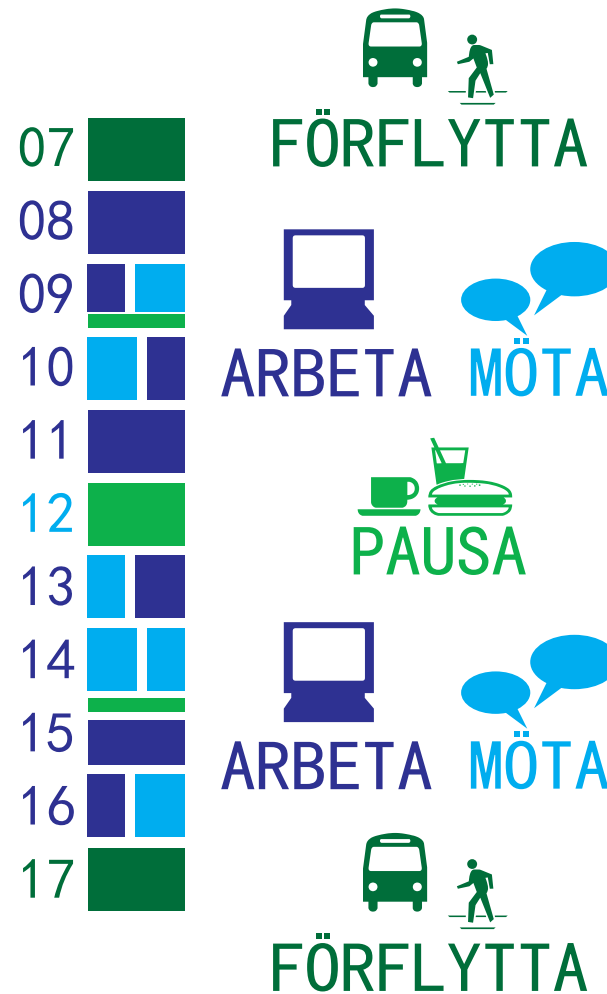


Förändringar i ett företag påverkar främst de två förstnämnda kategorierna; arbeta och möta. Det är dessa kategorier som förändras med den tekniska utvecklingen, med nya uppfattningar om vad god arbetsmiljö är eller när idéer om hur man uppnår den högsta effektiviteten uppstår och så vidare.

För 25 år sedan:

- använde man skrivmaskin och portabel telefonutrustning i form av så kallade "tegelstenar" - idag ipad och skype. Det har resulterat i att vi inte behöver samma typ av kontorsmöbler och kan frångå tidigare standardiserade bredder och djup av rum.
- arkiverade man dokument i pärmar i arkiv - idag sorterar man dokument i digitala mappar som säkerhetskopieras till externa hårddiskar eller en server. Det innebär att det inte finns samma behov av arkiv.
- använde man dokumentförstörare - idag klickar man på "delete".
- samlades man runt stora konferensbord med en overhead-maskin - idag används interaktiva touch boards. Via tekniken kan medarbetare världen över delta i mötet.

Ser man till de två sistnämnda kategorierna: pausa och förflytta är de relativt konstanta över tid. Sedan en lång tid tillbaka har för- och eftermiddagsfiket samt lunchen haft en självklar plats och innebörd under arbetsdagen. Kaffet man dricker på förmiddagen fyller ungefär samma syfte som det gjorde för 50 år sedan. Att pigga upp och vara grunden för det sociala utbytet med arbetskollegorna och i många fall vara en möjlighet till kunskapsutbyte. Hur man förflyttar sig i, in/ut samt till/från ett kontor har varit relativt oföränderligt över tid. Korridor, hiss, trappor, bil,



En typisk arbetsdag.

cykel och buss är några av alternativen.

För 25 år sedan:

- drack man svart kaffe med socker och mjölk - idag finns det 10 olika alternativ av varma drycker att välja mellan på den hyrda kaffeautomaten.

- åt man smörgåsar eller värme matlåda i mikrovågsugnen som lunch - idag köper man take-away eller beställer mat för utkörning .

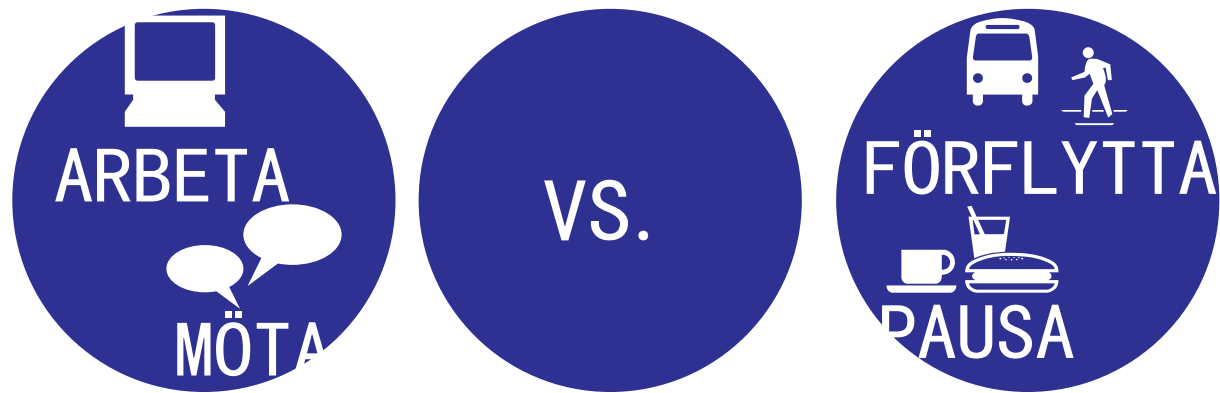
- åkte man bensindriven Volvo 745 - idag åker man eldriven Volvo C30.

Tittar man på förändringarna inom de olika kategorierna arbeta, möta, pausa och förflytta kan man dra slutsatsen att de två förstnämnda kategorierna har en större påverkan på behovet av lokaler än de två sistnämnda kategorierna. Utformningen av rum för paus och förflyttning har en längre hållbarhetstid i jämförelse med rum för arbete och möten. Rum för arbete och möten bör vara utformade på ett sätt så att de effektivt kan omvandlas när nya behov uppstår.

Trots utveckling och förändringar inom företag kvarstår våra behov av arbetsmotivation, utvecklingsmöjligheter och social gemenskap, behov som ofta bekräftas under "paus" och när man "förflyttar sig" och spontana möten uppstår. Kan man utforma en arbetsplats där de konstanta grundläggande behoven av arbetsmotivation, utvecklingsmöjligheter och social gemenskap främjas av utformningen av rum för de konstanta aktiviteterna paus och förflyttning?

Arbetsstillfredsställelse är både ett viktigt mål och medel för att uppnå en hög kvalitet inom verksamheten. Tillfredsställelse kommer ofta i form av bekräftelse från kollegor, vilket för många också är en viktig form av arbetsmotivation. Att få bekräftelse och känna sig viktig gör att man vill utvecklas. Att bara vara en i mängden med ett anställningsnummer är inte motiverande för den personliga utvecklingen och gynnar inte heller verksamheten på sikt.

Bra platser att exponera medarbetares prestationer på är i pausutrymmen men också på exempelvis toalettdörrar och i trapphus. I trapphusen kan man även ha folkhälsainformation i form av konst som uppmanar till att gå mera eller exponering av företagets/avdelningens framgångar eller kurser som erbjuds. Genom attraktiva trapphus blir det rentutav en positiv fördel om en verksamhets kontorslokaler är uppdelade i fler plan. Att gå över till sina kollegor bli som en power-break genom att man får förflytta sig och använda kroppen fysiskt för en stund.



Hur, var och när man utför arbete och håller möten förändras varje dag. Rum för arbete och möten bör vara utformade på ett sätt så att de effektivt kan omvandlas när nya behov uppstår. Hur, var och när man pausar och förflyttar sig är relativt konstant mellan olika verksamheter och över tid.

Arbetsplatsen - Enkätundersökning

För att kartlägga hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen genomfördes en enkätundersökning med människor som arbetar i kontorsmiljö. Enkätundersökningen var uppdelad i fyra kategorier och genomfördes som en intervju.

Sammanlagt intervjuades 20 personer, 12 män resp. 8 kvinnor, snittåldern var 43,5år. I snitt hade personerna arbetat på 4,85 arbetsplatser och i kontorsmiljö i 16,75år. Det innebär att man bytt arbetsplats vart femte år om man utgår från att respondenterna började arbeta vid en ålder av 18 år och att de arbetat i kontorsmiljö i större delen av sina yrkesverksamma liv.

Baserat på enkätens utfall kunde vissa slutsatser göras som har varit vägledande för den fortsatta designprocessen.

Arbeta

En överlägsen majoritet av respondenterna föredrar och att kommunicera med sina kollegor face-to-face framför att använda tekniska alternativ såsom telefon, msn och e-mail. För många är största anledningen att man vill ha ett snabbt svar. "Skickar man ett e-mail vet man inte om de läser det." (Appendix B)

Arkitekten Christina Bodin Danielsson publicerade 2010 studien "The office - an explorative study" som handlar om hur kontorslokaler påverkar hälsa och arbetstillfredsställelse. Under bör-

jan av 2000-talet slogs det rekord i antalet sjukskrivningar som var stressrelaterade. Eftersom många av de drabbade arbetar på kontor, ansåg Bodin Danielsson det intressant att genomföra en studie för att undersöka problematiken. I sin studie har Bodin Danielsson intervjuat cirka 500 medarbetare på 26 företag. De som var mest nöjda med sin arbetsmiljö var de som satt i cellkontor följt av arbetande i flexkontor. Mest missnöjda var de som arbetade i mellanstora kontorslandskap (10-24 personer). Anledningen till det var främst ljudmiljön och bristande möjlighet till avskildhet. Men även gruppdynamik spelar in. Bodin Danielsson säger "I en liten grupp blir man kompis med alla. I en stor grupp förstår man att man inte kan vara kompis med alla och det är acceptabelt att det bildas subgrupper och att man kanske blir bästis med någon. I den mellanstora gruppen däremot ligger det i luften att man ska vara kompis med alla, trots att detta är nästan omöjligt, och då ses det inte heller med blida ögon om man blir bästis med någon." (Bodin 2010)

I enkätundersökningen "Arbetsplatsen" ansåg 90% av respondenterna att det är viktigt eller mycket viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt. Ofta kan det bero på sekretess, privata angelägenheter eller att man behöver ha en tyst omgivning. Väljer man att placera en verksamhet i kontorslandskap är det viktigt att man skapar rum för spontana enskilda samtal.

En majoritet anser att arbetsmiljön påverkar prestationsförmågan. Faktorer som värme, kyla, luftcirkulation, buller från trafik, dofter och högljudda kollegor påverkar prestationen av arbetet. 85% av respondenterna kan inte påverka klimatet själva och 80% anser att det skulle vara värdefullt att ha möjligheten att öppna ett fönster.

En majoritet anser att arbetsprestationen även påverkas av vad som sker utanför bygganden och skulle man själv få välja utsikt vill de flesta ha utsikt över natur från sin arbetsplats.

Möta

För att överleva i en allt hårdare global konkurrens kommer många företag även tvingas till att ta helt nya organisatoriska grepp för att bli mera lönsamma. Möten kommer att bli viktigare då fler och fler kommer att bli korttidsanställda för projekt. (Christiansson 1998, s. 68) Fler möten genererar effektivare informationsflödet, både inom organisationen och mellan organisationen och dess omvärld, vilket resulterar i att blir organisationens resultat blir bättre (Christiansson 1998, s. 22). Jan Carlzon som var vd för SAS under slutet av 80-talet påpekar att "Kreativitet och goda idéer skapas aldrig när man sitter vid ett skrivbord, utan i möten mellan människor och när man är harmonisk." (Christiansson 1998, s. 34)

På 90% av respondenternas arbetsplatser finns det tillgång till mötesutrymmen. I en del kontor använder man dessa utrymmen även för utställning av produkter, utbildning, sortering av papper och förvaring. På flera kontor används också mötesrummen för att ta telefonsamtal och pausa. Andelen bokade möten i relation till andelen spontana möten varierar stort. En majoritet har till stor del endast bokade möten vilket innebär att man alltid kan förbereda och boka mötesrum.

Pausa

85% av de tillfrågade i enkätundersökningen fikar varje dag, varav 70% fikar minst 2 gånger om dagen. Att pausa och ha fikapaus kan innebära olika saker för olika människor på olika typer av företag. På vissa företag är fikapausen en tid för socialt utbyte medan det för andra är tillfället då kunskapsutbyte och korsbefruktningar kan ske.

Alexandra Moore, forskare och arkitekt, skriver "Det mest prestigefyllda och uppmärksammade priset för kunskapsinsatser som leder till förbättring av människors villkor ser vi årligen när Nobelpriset delas ut. Jag har funderat på vad som ligger bakom framgångarna hos pristagarna. Det har skyttat fram att flera av forskarna genom åren angett samlingsplatser som inspirationskälla till det egna arbetet. Ställen dit man måste gå för att äta, fika. Behovet av att prata och diskutera, så kallade "small-talks" kan ge energi och nya infallsvinklar." (Moore 2010, Årets fulaste kontor)

Enligt Manpowers undersökning "Fika mera!" finns det ett samband mellan att ha många gemensamma fikapauser och en positiv stämning på arbetsplatsen. "På arbetsplatser där man aldrig tar gemensam fika säger 54% av de anställda att det är en positiv stämning på arbetsplatsen. På arbetsplatser där man fikar ungefär två gånger om dagen säger 69% av de anställda att stämningen är positiv." 63 % anser även att fikapauserna ökar effektiviteten. (Manpower, Fika mera!)

Uteblir kafferasten uteblir både stora möjligheter till social gemenskap, ökad effektivitet samt att växla idéer och tankar. För dem som inte har några fasta rutiner vad det gäller pauser hänger det ofta ihop med att de arbetar på ett litet företag och inte ser någon poäng i att fika själv. ”Det blir att man bara jobbar på... men ser jag någon annan i fikarummet tar jag mig gärna en kopp.” (Appendix B)

Många anser att det är skönt med ett miljöombyte vid lunchen och väljer därför att inta lunchen på restaurang alternativt café. Men vad skulle hända om man skapade en så pass stor kontrast mellan arbete- och mötesutrymmen och pausmiljön? Kanske man få fler människor att välja att ta med lunchlåda och äta på kontoret och därigenom spara både tid och pengar och minska den negativa miljöpåverkan.

95 % av de tillfrågade i enkätundersökninge har tidigare haft arbeten som inte innefatta kontorsarbete. Många av dem saknar att få röra på sig och att få andas frisk luft. Att få träffa fler människor och få ta del av spontana prat-pauser. De saknar variation, frihet och flexibilitet och poängterar att man stora delar av arbetsdagen är stillasittande. Många av de tillfrågade anser att det är värdefullt att snabbt och enkelt kunna gå ut och ta en nypa frisk luft under sina pauser.

Förflytta

100 % av de tillfrågade i enkätundersökningen åker bil till sin arbetsplats. För 75 % av dem är det tidsmässigt rimligt att välja ett alternativt färdmedel såsom buss eller cykel eller att gå. Det

skiljer i snitt endast 5 minuter mellan att åka bil till arbetsplatsen jämfört med att välja ett alternativt färdmedel. För en majoritet var anledningen till att man väljer att åka bil till sin arbetsplats att man kan behöva ha tillgång till bil i tjänsten. Denna biltrafik orsakar ofta onödiga ekonomiska och ekologiska kostnader. Många större företag har löst problemet genom att ha egna poolbilar. Men för mindre företag är det ofta en ekonomisk orimlighet och man får välja alternativ som taxi och kollektivtrafik.

Fastighetsbolaget Vasakronan erbjuder sina hyresgäster att vara del av en bilpool. Bilpoolen bygger på principen att ”dela bil” mellan flera hyresgäster (Vasakronan, Grön bilpool). Den nya byggnaden kommer att erbjuda både mindre och större företag att hyra kontorslokaler. Som en lösning för de mindre företagen som behöver förflytta sina medarbetare under dagen kan en del av att hyra kontorslokaler i byggnaden vara att man har tillgång till en gemensam bilpool.

75% av de tillfrågades arbetsplatser ligger en trappa upp eller mer och måste därför nyttja trappa alternativt hiss för att röra sig i bygganden. 75% av dem väljer för det mesta att använda trapporna. De 25 återstående procenten har som ursäkt att de är bekvämt att åka hiss och att det går snabbare. När man går i trappor förbrukar man 25 gånger mer energi än om man åker hiss. Daglig fysisk aktivitet är av stor betydelse, även om den är mindre intensiv, för arbetsprestationen samt för den enskilda individens psykiska och fysiska hälsa på längre sikt.

Genom att dela upp verksamheters kontor i mindre ytor kan man dels generera en bättre arbetsmiljö men också en större rörelse hos kontorspersonalen. I arbetmiljöverkets förfat-

tingssamling för utformning av arbetsplaster står det:
"39 § Långvarigt stillasittande arbete, exempelvis kontors och datorarbete, kan leda till ohälsa. Inredning och utrustning som genom sin utformning eller placering inbjuder till rörelse och variation kan motverka detta." (Arbetsmiljöverket, arbetsplatsens utformning)



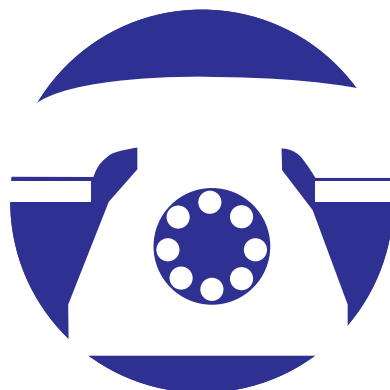
Få människor att gå mer i trappor.



Skapa kontorslokaler som främjar rörelsen mellan medarbetare och deras arbetsplatser.



Skapa en kontorslayout där man minimerar riskerna för att stora ohälsosamma kontorslandskap uppstår.



Skapa tysta och ostörda utrymmen för enskilda samtal.



Skapa goda förutsättningar för bra pauser som leder till effektivare och positivare arbetsmiljö.



Integrera kontorslokalerna med natur.



Erbjuda hyresgästerna att ta del av en gemensam bilpool.

Nyckeltal

Som underlag för hur den totala ytan av ett kontor ska fördelas mellan de olika aktiviteterna arbeta, möta, pausa och förflytta genomfördes en studie av befintliga kontorsmiljöer. Ett antal olika typer av kontor undersöktes för att ge en bild av hur fördelningen mellan de olika aktiviteterna arbeta, möta, pausa och förflytta ser ut.

Olika rum fördelas i kategorierna.

ARBETA – arbetsplatser, kopiering/utskriftsrum, arkiv

MÖTA – konferensrum, mötesrum, väntrum

PAUSA – lunch/fikarum, toaletter, kapprum

FÖRFLYTTA – korridor, invändiga trapphus

Ytorna i en miljö för kontorsanvändning bör fördelas enligt följande grundat på studien av befintliga kontorsmiljöer.

ARBETA	50 %
MÖTA	10 %
PAUSA	15 %
FÖRFLYTTA	25 %

När man tittar närmre på enskilda exempel kan man utläsa vilken typ av kontorslösning som har mest aktiv yta såsom arbets- och mötesyta i relation till passiv yta såsom korridor.

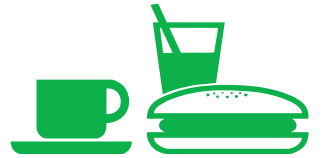
Andelen av ett kontor avsett för arbete bör vara runt 50%. Många av de verksamheter som har ett lägre värde har ofta en högre andel yta för möte än det genomsnittliga. Behovet av rum för möten varierar beroende på verksamhet. En del verksamheter har en högre omsättning besökare än andra. Procentandelen yta avsedd för möte varierar mellan 6 och 21% i de undersökta kontorslokalerna. I många mindre kontor har man valt att samnyttja möte- och pausutrymmen.

Rum för paus varierar mellan 11 och 26% hos de olika kontorslösningarna. De som har en högre procentandel har många medarbetare som endast "checkar in" för paus och utför möten och arbete utanför kontorets gränser.

Differensen mellan den högsta och lägsta procentandelen av yta för flyttningen är 26%. Teoretiskt sätt kan man säga att det aktuella företaget skulle kunna minska sin lokalkostnad med 26%, eftersom 26% av kontorets yta är överflödigt och hade kunnat undvaras om man haft en effektivare layout av kontoret.



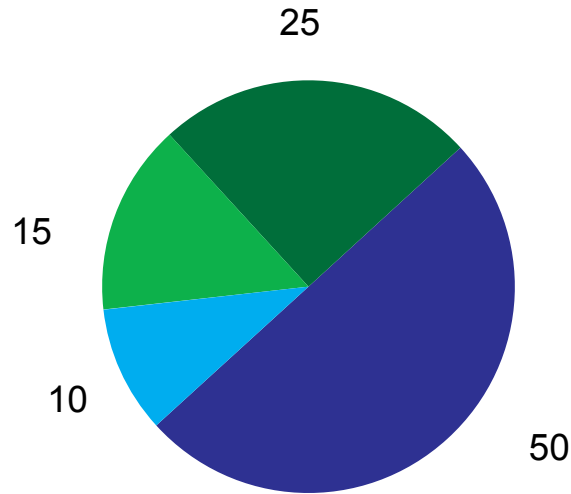
FÖRFLYTTA



PAUSA

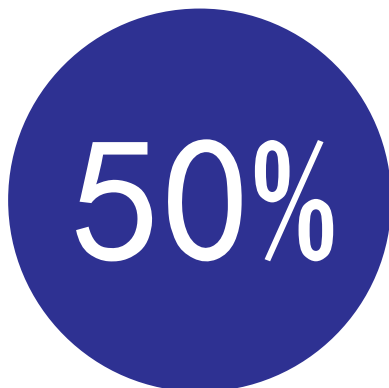


MÖTA



ARBETA

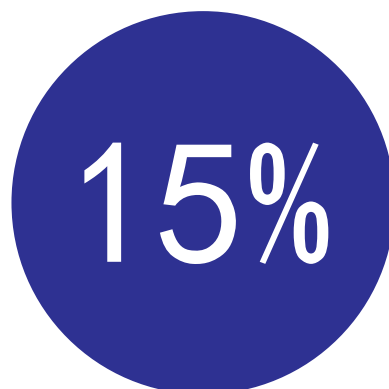
KONTOR	KONTORSTYP	TOTALT	ARBETA	MÖTA	PAUSA	FÖRFLYTTA	ARBETA %	MÖTA %	PAUSA %	FÖRFLYTTA %
Växjö 1	Kombikontor	540	296	55	60	129	55	10	11	24
Rörvik 1	Cellkontor	234	149	15	37	33	64	6	16	14
Rörvik 2	Cellkontor	240	104	50	58	28	43	21	24	12
Toppvåningen	Cellkontor/kontorslandskap	280	131	34	35	80	46	12	13	29
Hitab	Cellkontor	162	83	20	24	35	51	12	15	22
AplusF	Cellkontor/kontorslandskap	570	310	50	85	125	54	9	15	22
Blitab	Cellkontor	256	88	47	66	55	34	19	26	21
ABB	Cellkontor/kontorslandskap	379	141	31	62	145	37	8	17	38
Axfood	Cellkontor	2644	1526	304	326	488	58	11	12	19
Securitas	Cellkontor/kontorslandskap	203	84	40	27	52	41	20	13	26
Visionen 1	Cellkontor/kontorslandskap	371	175	36	60	100	47	10	16	27
Visionen 2	Cellkontor/kontorslandskap	148	86	10	26	26	57	7	18	18
Visionen 3	Cellkontor/kontorslandskap	247	128	24	45	50	52	10	18	20
Överljudet 1	Kombikontor	405	130	78	62	135	32	20	15	33
Överljudet 2	Kombikontor	735	435	42	90	168	59	6	12	23
							730	181	241	348
							48,7	12,1	16,1	23,2
							50	10	15	25



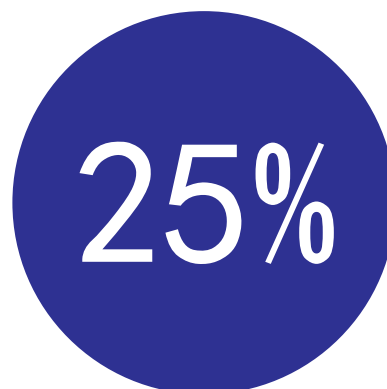
Skapa kontorsytor som ger minst cirka 50 % utrymme för arbete.



Ge möjlighet till mötesytor om cirka 10% av den totala ytan och som kan integreras med pausutrymmen vid behov.



Skapa pausutrymmen som ger en känsla av miljöombyte som motsvarar cirka 15% av den totala ytan.



Minimera passiva kommunikationsytor i kontorslokaler.

Beräkningarna visar på en stor variation mellan olika kontor. I vissa fall bekräftar siffrorna en spontan bedömning av att det finns mer och mindre effektivt utformade kontorslokaler. Tittar man närmre på de enskilda exemplen som undersökts upptäcker man att flera av kontoren har både mycket högre alternativt lägre procentandel än snittet mellan de olika aktiviteterna. Det innebär att undersökningen inte genererar en så utmanande riktlinje som den skulle kunna göra. Denna insikt innebär att man ska använda de framräknade nyckeltalen med viss försiktighet.

I det fortsatta arbetet kommer nyckeltalen endast att användas som en riktlinje för ungefärlig procentuell fördelning mellan de olika aktiviteterna. Procentandel för aktiviteten arbeta bör vara så hög som möjligt, samtidigt som man vill minimera passiva ytor som förflytta. Procentandelen för aktiviteterna möta och paus ska vara i balans för lokalen som helhet och kan med fördel gärna samlokaliseras. Kan dessa funktioner samnyttja ytor kan det innebära att mer yta kan avsättas för huvudaktiviteten arbeta.

2100 - Vad händer sen?

Nästim till all ny bebyggelse, vare sig det är bostäder, arenor eller gångvägar har ett mer eller mindre specifikt syfte. Att förse en familj med ett hem, att utgöra träningslokal för ett hockeylag eller att koppla samman två bostadsområden. Vi bygger med de behov som finns nu och inom en rimlig framtid i åtanke. Begränsade resurser och brist på visioner gör att man inte tänker längre än till det enskilda specifika syftet. En bostad utformas i syfte om att vara en bostad utifrån de krav som ställs i BBR. En cykelväg dimensioneras efter det flödet av människor som beräknas nyttja den. Det vi arkitekter ritat idag utifrån specifika krav kommer förr eller senare att vara passé redan under byggnadens livstid. I särskilda delar av städer tillåts inte nybyggnad av bostäder på grund av buller eller närhet till industri. Men vad händer när all trafik är el-driven och tyst eller när majoriteten väljer att åka kollektivt eller cykla och när man funnit miljövänliga lösningar för industrin som inte orsaker någon skada på människa och natur.

Byggnader som uppförs idag med specifika syften kommer troligtvis att inrymma helt andra verksamheter om 50 år. Precis som Junex-huset för 50 år sedan var basen för textilproduktion men idag inrymmer kotnor, butik och gym så kommer också den nya byggnaden behöva anpassas om kanske 50 år. Man bör därför utforma flexibla byggnader som enkelt går att förändra vid behov då innehållet i byggnaden med största sannolikhet kommer att variera över tid. Antagligen kommer vi om 50 år inte ha samma behov av dagligvaruhandel som vi har idag. Kanske odlar man kött och grönsaker i hemmet, har diverse

drycker på kran och har ett eget bageri som går på överskottsvärme från elektronisk utrustning. Samtidigt kommer kanske behovet av kontor försvinna. Fler och fler möten sker över Internet och det blir mer vanligt att man arbetar på distans. Istället kommer det i framtiden kanske finnas större behov av andra mötesplatser. För hur väl tekniken än utvecklas kommer aldrig behovet av kontakt med andra människor att försvinna.

Bakåtperspektivet visar på enorma förändringar. För 90 år sedan var det ingen som kunde drömma om att det idag skulle vara möjligt att odla vävnader, kött och organ. Inte heller kunde man förutspå att man skulle kunna kommunicera med andra människor i realtid via signaler i luften. Precis på samma sätt som för 90 år sedan kan vi idag inte förutspå hur vi kommer att vi leva om 90 år. Vi kan endast fantisera. Kanske kommer ytan för dagligvaruhandel på sikt att bli en äventyrspark med vinterlandskap och skidåkning eller kanske blir det ett växthus för odling av naturläkemedel. Samtidigt som kontorsdelen kanske om 50 år kan vara omvandlat till ett kapselhotell.

Idag och i framtiden måste vi inse och vara väl medvetna om att vi lever i en föränderlig värld. Det innebär att vi måste bygga flexibelt för att främja en hållbar utveckling och framtid. Men om vi inte bygger ändamålsenligt fullt ut, kan vi då uppnå maximal effektivitet? Kanske inte kortsiktigt, men utifrån ett långsiktigt perspektiv är det mer rimligt att bygga generellt och flexibelt för att enklare kunna möta förändringar. År 2035 kommer cirka 75% av byggnadsbeståndet att bestå av renoverade och nya byggnader (Architecture 2030). Därför är det viktigt att det som byggs idag byggs utifrån medvetenheten om att dess innehåll kommer att förändras över tid. Ett badhus blir tandläkarmottagn-

ing, ett kontor blir skola och en kyrka blir kontor. Denna omvandling under de kommande 25 åren representerar en möjlighet för samhället att genom en medveten arkitektur minimera den negativa klimatinverkan.



Idag...



... i framtiden.

Studie av ombyggda exempel

För att förstå hur man utformar en byggnad som i framtiden på ett hållbart sätt kan förändras och få ett annat användningsområde genomfördes en undersökning av befintliga byggnader. De valda byggnaderna har renoverats och anpassats till förändrade och/eller nya verksamheter. Genom att undersöka byggnader kan man skapa en bild av vilka de stora utmaningarna är vid ombyggnationer. Utmaningarna är ofta kopplade till både ekonomiska, ekologiska och sociala stora kostnader. Genom att förstå utmaningar redan i designprocessen kan man arbeta förebyggande och undvika onödiga förändringskostnader.

Stewart Brand

Som stöd för undersökningen användes Stewart Brands modell från boken "How Buildings Learn: What Happens After They're Built". Boken handlar om ur byggnader fungerar över tiden och hur de anpassar sig till ändrad användning och nya behov. Enligt Brands modell består en byggnad av 6 olika lager, alla med olika värde och livslängd. Figuren visar livslängden hos de olika lagren i en byggnad.

Site

Marken som en byggnad tar i anspråk är endast till låns. Om man väljer att göra större ingrepp i marken, såsom sprängningar och utgrävningar måste man vara medveten om att det för alltid kommer lämna spår. Byggandens omgivande struktur som plantering av träd eller en parkeringsyta kan ofta överleva byg-

gandens livstid.

Structure – 30-300 år

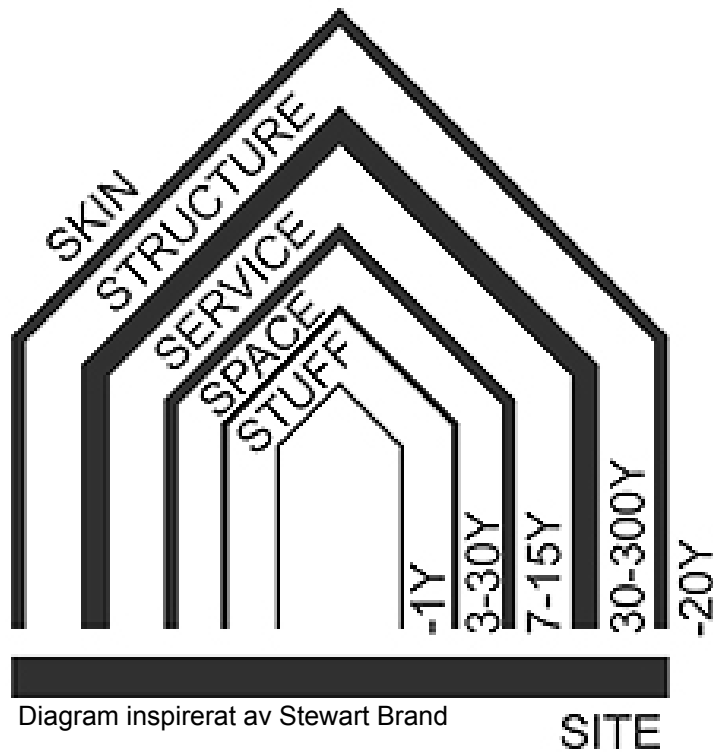
Stommen skapar ofta förutsättningar för fasadens uttryck, installationers placeringar och vilka utrymmen som kan skapas. En rationell och enkel stomme lämnar större möjlighet till att förändra och anpassa efter enskilda och förändrade behov.

Skin – 20 år

Det är via klimatskalet värmeförluster sker. Smarta val av fasadmaterial och takbeläggning kan resultera i stora skillnader när det gäller både ekonomiska och ekologiska kostnader. En byggnads fasad och tak utsätts över tid för stora negativa miljöpåverkaner. Luftföroreningar, nederbörd och sol kan resultera i missfärgningar. Det är viktigt att välja fasadmaterial och taktäckning med hög kvalitet och hållbarhet för att undvika kostsam drift och underhåll.

Service – 7-15år

Service i form av ventilation, vatten och avlopp dimensioneras för att uppfylla ett specifikt eller rörligt flöde av människor. Förändrad användning av en byggnad kan resultera i nya behov vilket är viktigt att ha i åtanke vid dimensionering av schakt. Uppvärmning står för cirka 85% av kostnaderna under en byggnads livscykel. Det är därför viktigt att välja en energieffektiv uppvärmningsmetod som fungerar långsiktigt.



Space – 3-30 år

Invändiga ytskikt bör väljas med omsorg då den invändiga miljön kan påverka arbetsprestationen både positivt och negativt. Då omsättningen på företag i en kontorsbyggand ofta är högre än livstiden hos de invändiga ytorna som golv, tapet och innertak är det viktigt att göra neutrala och tidlösa färg- och materialval.

Stuff – 1 år

Möbler och lös inredning har ofta en kort avskrivningstid och är därför ett ekonomiskt hållbart alternativ för att spegla ett företags profil genom. Eftersom "Stuff" inte har en direkt fysisk koppling till byggnaden kommer kategorin ej att studeras i undersökningen av de ombyggda exemplena.

Pålssons bygg

I studien undersöktes tre byggnader i Huskvarna där Pålssons Bygg varit totalentreprenör. Pålsson bygg är en av de mest expansiva och framgångsrika byggfirmorna i Jönköping- och Huskvarnaregionen. Deras verksamhet har sitt ursprung i mitten av 1970-talet. Sedan dess har de vuxit och blivit specialiserade på om- och tillbyggnader, renoveringar med mera, främst av kommersiella fastigheter, kontor och bostäder. Pålsson Bygg har varit totalentreprenör på flera ombyggnader och totalrenoveringar av intressanta byggnader i Huskvarna och Jönköping. (Pålssons)

Junex-huset textilindustri – Kontor

Junex-huset uppfördes 1936 och byggdes till 1955, i samband med det gjordes en omfattande fasadrenovering. Efter att textilindustrin Junex försattes i konkurs i början av 1970-talet genomfördes ytterligare både in- och utvändiga renoveringar. Under 2006 - 2007 genomfördes återigen stora renoveringar och ombyggnationer av Junex-huset.

Site

Vid uppförandet av Junex-huset planterades en rad träd framför byggnaden vilka än idag står kvar. Framför huvudentrén står sedan 1952 statyn Narkissos kantad av rosenbuskar. För att tillgänglighetsanpassa byggnaden anlades 2009 en ramp utanför huvudentrén.

Structure – 30-300 år

En bärande pelarstruktur har möjliggjort att kunna skapa stora öppna och ljusa hallar. Idag används bland annat en hall som gymnasium. Dock är det ursprungliga sågtandstaket idag igenisolerat på många ställen på grund av stora värmeförluster.

Skin – 20 år

De karaktäristiska fönsterbanden har medfört att man fått göra speciallösningar vid nya rumsindelningar. Eftersom varje fönsterparti utgörs av 4 st cirka 1m breda fönster har man i flera delar av byggnaden delat ett fönsterparti i två delar för att åstadkomma mer användbara kontorsytor. Indelningen har gjort att man varit tvungen att låta innervägg möta fönsterkarm. Då fönsterkarmen är för smal för att klara av ett möte med en in-

nervägg har speciallösningar med ytterligare fönster gjorts.

Service – 7-15 år

1972 byttes all ventilation ut och man installerade även kylaggregat. Vid totalrenoveringen 2006-2007 uppdaterades all ventilation igen för att tillgodose nya hyresgäster som exempelvis gymmets behov av luftflöde.

Space – 3-30 år

I stora delar av Junex-husets ytor ligger det massiva gedigna trägolvet från 1936 kvar. I flera av de nyrenoverade kontorsdelarna av Junex-huset har dåvarande hyresgäster haft stort inflytande på materialval, färgsättning och val av armaturer. Ofta har val gjorts med en stor vilja att integrera företagets egna profil vilket har resulterat i problem när sedan nya hyresgäster har tagit över deras specialanpassade kontorsytor.

Reflektion

Junex-huset har genomgått totalrenoveringar med cirka 35 års mellanrum, då har både ventilation och invändiga samt utvändiga ytskikt ersatts med nytt. Ett företags profil bör inte integreras med färg- och materialval i den invändiga miljön. Innan färg- och materialvalens livslängd är över har ofta företaget hunnit byta profil många gånger om eller har en ny hyresgäst tagit över lokalerna. Det är då mer hållbart att visa sin profilering i det skikt med kortare avskrivning, stuff, i form av möbler och annan lös inredning.



Badhuset – Folktandvården

1910 uppfördes Badhuset i Huskvarna. Det ritades av Birger Damstedt som var byggnadsingenjör vid Huskvarna Vapenfabrik AB. Under tiden 1898-1920 ritade han flera av Huskvarnas bostadshus och offentliga byggnader, ofta i en nationalromantisk stil.

Badhusets verksamhet lades ned i början av 1990-talet. 1998 totalrenoverades byggnaden för Huskvarna Folktandvårds räkning

Site

Stora delar av badhusets tillhörande trädgård gjordes om till parkeringsytor vid omvandlingen till tandläkarmottagning. Mindre delar av trädgården har även fått lämna plats för en tillbyggnad.

Structure – 30-300 år

Den ursprungliga stommen från 1910 är intakt. Badhusets entréhall är nu väntrum för tandläkarmottagningen och omklädningsrummen utmed fasad på vardera sida om entréhallen har gjorts om till mottagningsrum. Det största ingreppet byggnaden genomgick vid ombyggnationen var att bassängen byggdes igen för att skapa ytterligare ett våningsplan.

Skin – 20 år

Vid totalrenoveringen 1998 återskapades den ursprungliga yttre karaktären av byggnaden. Byggnaden har stora höga fönster vilka genererar goda ljusförhållanden och god arbetsmiljö.

Fönstrenas placering och storlek styrde och begränsade dock indelningen av rum.

Service – 7-15år

Under tiden då byggnaden verkade som badhus användes självdragsventilation. Det innebar att byggnaden kompletterades med en omfattande installering av ventilation vid ombyggnationen för att tillgodose den nya verksamhetens krav. Man installerade även en hiss i byggnaden för att tillgodose tillgänglighetsbehoven.

Space – 3-30 år

Byggnadens invändiga ytskikt har ersatts med nya för att kunna upprätthålla den standard som en tandläkarmottagning kräver. Bland annat har tidigare murade valv fått släta ytskikt och de klinkersklädda golvytor har ersatts med linoliummattor.

Reflektion

Badhuset är ett tydligt exempel på hur en byggnads innehåll kan förändras över tid. Byggnaden har levt med sin stad och dess invånare i 100 år och kommer förhoppningsvis leva med Huskvarna stad i ytterligare 100 år. Byggnadens gedigna och välbevarade karaktär gör den till en av Huskvarnas vackraste och mest uppskattade byggnader.



ABB-huset – Engelska skolan

På 1960-talet uppfördes kontorsbyggnaden ABB-huset i Huskvarna. Den cirka 11 meter smala byggnadskroppen karaktäriseras av de vertikalt förskjutna fönsterbanden med vinnrött glas. 2008-2009 helrenoverades byggnaden för Internationella Engelska skolans räkning. Att omvandla kontorsbyggnaden till skola innebar att byggnaden fick genomgå flera förändringar i de olika "skikten".

Site

Fastighetens utvändiga asfalterade parkeringsytor har till stora delar omvandlats till skolgård. Skolverksamheten har även behövt anordna ordentliga lastzoner för dagliga leveranser av mat och för material till bland annat träslöjd.

Structure – 30-300 år

På grund av den smala huskroppen kunde endast en rad klassrum inrymmas per våning, vilket innebär mycket korridor i relation till kvadratmeter klassrum. När det gäller utrymning av byggnaden har de befintliga trapphusen dimensionerats om för att möta en skolverksamhets behov.

Skin – 20 år

Fasadens vertikalt förskjutna fönsterband i vinnrött glas har klarat sig bra sedan 60-talet och man har inte behövt göra några större renoveringar av fasaden. Det enkla fasadsystemet med 160 cm breda fönsterpartier har möjliggjort att man på ett enkelt sätt har kunnat flytta innerväggar för att skapa nya rumsindelningar.

Service – 7-15 år

En skolverksamhet i relation till en kontorsverksamhet innebär ett mycket större flöde av människor vilket har resulterat i att ventilation, vatten och avlopp samt utrymning har fått dimensionerats om.

Space – 3-30 år

Hela byggnaden har fått nya invändiga yttskikt, förutom entrépartiet som har ett gediget marmorgolv. De nya yttskiktens material och kulörer har valts med utgångspunkt i att främja inlärningsförmågan. Alla dörrar i byggnaden har även färgkodats.

Reflektion

Att använda sig av ett repetitivt fasadsystem möjliggör att man på ett effektivt sätt kan flytta innerväggar i byggnaden. Fasadens och byggnadskroppens 11 meter resulterar även i goda dagsljusförhållanden. Dock är 11 meter för en byggnadskropp ej lämpligt för så mycket mer än traditionella kontorsuppställningar som till exempel cellkontor. När det gäller färgkodning av dörrar borde man ha valt en alternativ lösning. En dörr har en förhållandevis lång livslängd och hög kostnad i förhållande till en alternativ lösning som exempelvis en målad yta intill dörren.



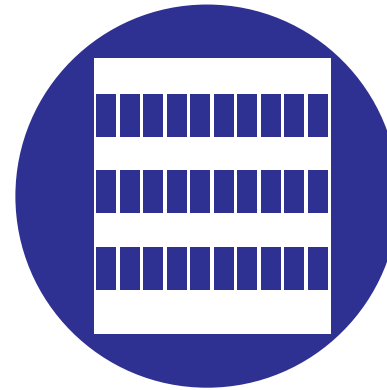
Riktlinjer från studie av ombyggda exempel.



Välja hållbara och gedigna material för in- och utvändiga ytskikt.



Skapa en relation mellan nybyggnaden och Huskvarna stads invånare.



Ge möjlighet till varierande rumindelningar genom en repetitiv fönstersättning.

kapitel fyra
PROGRAM

Sammanställning av program

Utifrån litteraturstudier, intervjuer och undersökningar har ett program för utvecklingen av Kvarteret Sömnaden formulerats.

Programmet redovisas i form av 39 symboler. Symbolerna representerar viktiga riktlinjer som bör eftersträvas vid utvecklingen av kvarteret Sömnaden. En del av symbolerna utgör ett krav medan andra en vision eller ett önskemål.

Symbolerna är indelade i nio grupper.

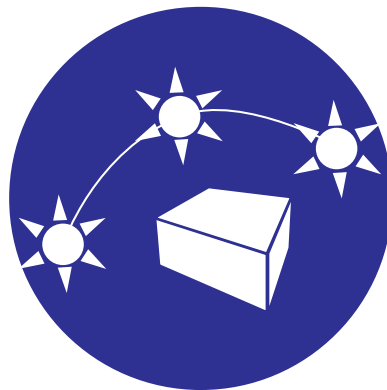
- Huskvarna
- Erik Friberger
- Detaljplanen
- Fastighetsägarens vision
- Jönköpings vision och Översiktsplan 2002
Utbyggnadsstrategi och Handelplan
- En dag på kontoret
- Arbetsplatsen - Enkätundersökning
- Nyckeltal
- Studie av ombyggda exempel



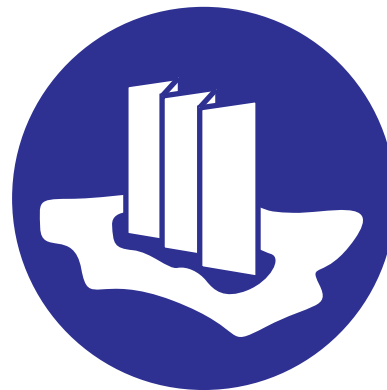
Stärka Huskvarnas kontakt med Vättern.



Dra nytta av skyltläget utmed E4:an.



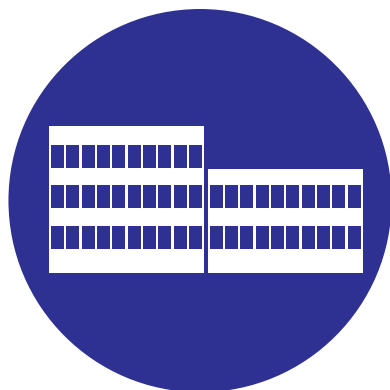
Utgå från soldigram och vyer för att hitta rätt orientering istället för att utgå från befintliga axlar och kompositioner.



Skapa öppna och flexibla ytor som kan delas av med flyttbara element.



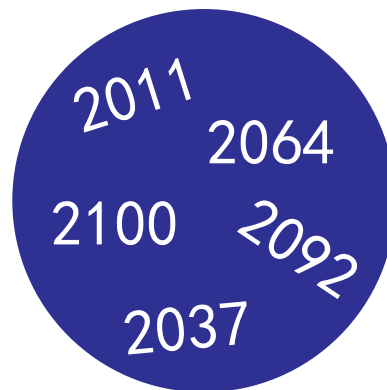
Använda elementhus-produktionens möjligheter.



Skapa en byggnad inspirerad av Junex-husets karaktäristiska fönsterband och platta tak.



Skapa flexibla kontorslokaler som kan anpassas vid förändrade behov.



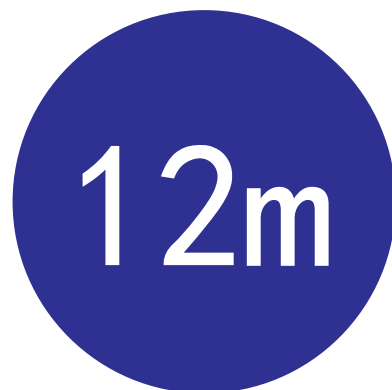
Skapa en struktur som på ett hållbart sätt kan anpassas till nu okända användningsområden i framtiden.



Påvisa nybyggnadens möjligheter ur ett stadsbyggnadsmässigt perspektiv.

- Detaljplanen

- Fastighetsägarens vision



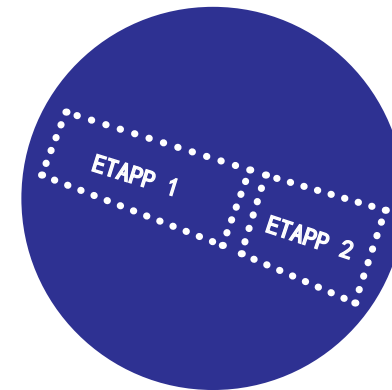
Uppföra en byggnad med en medelhöjd av 12,0 meter.



Undersöka möjligheten att skapa ett attraktivt och behagligt gaturum tillsammans med förgårdsmarken.



Optimera nyttjandegraden av lägets unika kvalitéer, såsom utsikt över Vättern.



Exploatera fastigheten i två etapper.



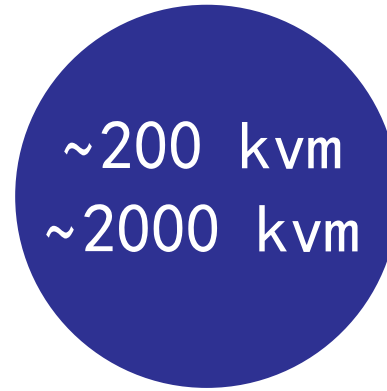
Skapa invändiga och utvändiga parkeringsytor för dagligvaruhandeln och övriga verksamheter.



Värna om Junex-husets välbevarade arkitektur.



Hålla ett avstånd mellan Junex-huset och nybyggnationen på cirka 19,5 meter.



Skapa möjligheten att hyra kontorlokaler från cirka 200 kvm till cirka 2000 kvm



Skapa lokaler för dagligvaruhandel om cirka 3800 kvm.

- Jönköpings vision och Översiktsplan 2002, Utbyggnadsstrategi och Handelplan



Skapa en arkitektur i linje med Jönköpings slogan "Ljuset vid Vättern"



Skapa goda förutsättningar för kollektivtrafik i enlighet med ÖP 2002.

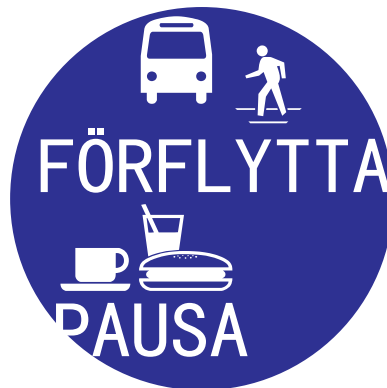
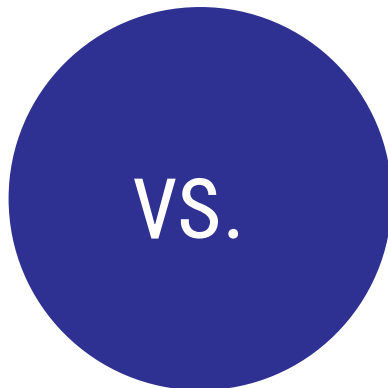


Skapa goda förutsättningar för gång- och cykeltrafik i enlighet med ÖP 2002.



Föreslå etablering av dagligvaruhandel i enlighet med handelsutredningen.

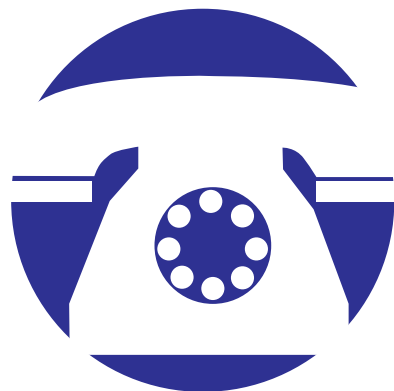
- En dag på kontoret



Hur, var och när man utför arbete och håller möten förändras varje dag. Rum för arbete och möten bör vara utformade på ett sätt så att de effektivt kan omvandlas när nya behov uppstår. Hur, var och när man pausar och förflyttar sig är relativt konstant mellan olika verksamheter och över tid.



Skapa en kontorslayout där man minimerar riskerna för att stora ohälsosamma kontorslandskap uppstår.



Skapa tysta och ostörda utrymmen för enskilda samtal.



Skapa goda förutsättningar för bra pauser som leder till effektivare och positivare arbetsmiljö.



Integrera kontorslokalerna med natur.



Erbjuda hyresgästerna att ta del av en gemensam bilpool.



Få människor att gå mer i trappor.

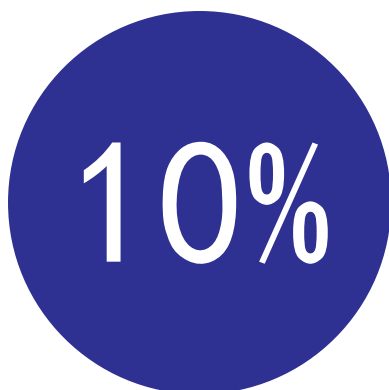


Skapa kontorslokaler som främjar rörelsen mellan medarbetare och deras arbetsplatser.

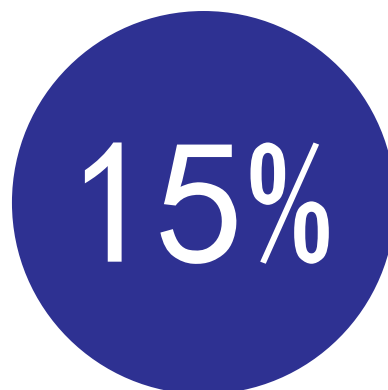
- Nyckeltal



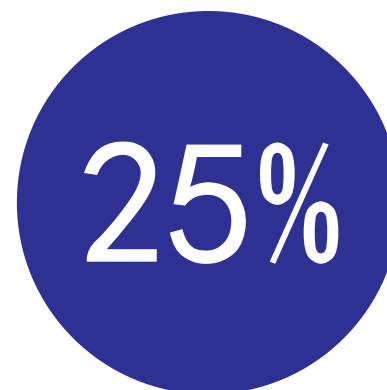
Skapa kontorsytor som ger minst cirka 49 % utrymme för arbete.



Ge möjlighet till mötesytor om cirka 12% av den totala ytan och som kan integreras med pausutrymmen vid behov.



Skapa pausutrymmen som ger en känsla av miljöombyte som motsvarar cirka 16% av den totala ytan.



Minimera passiva kommunikationsytor i kontorslokaler.

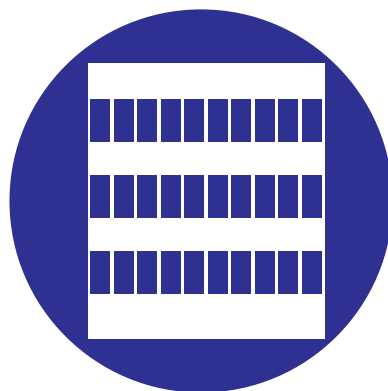
- Studie av ombyggda exempel



Välja hållbara och gedigna material för in- och utvändiga ytskikt.

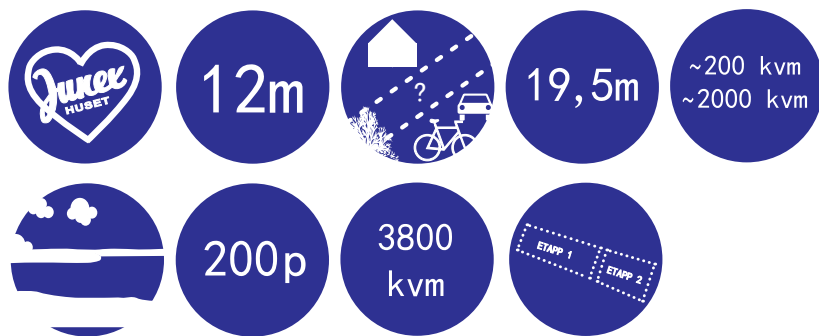


Skapa en relation mellan nybyggnaden och Huskvarna stads invånare.

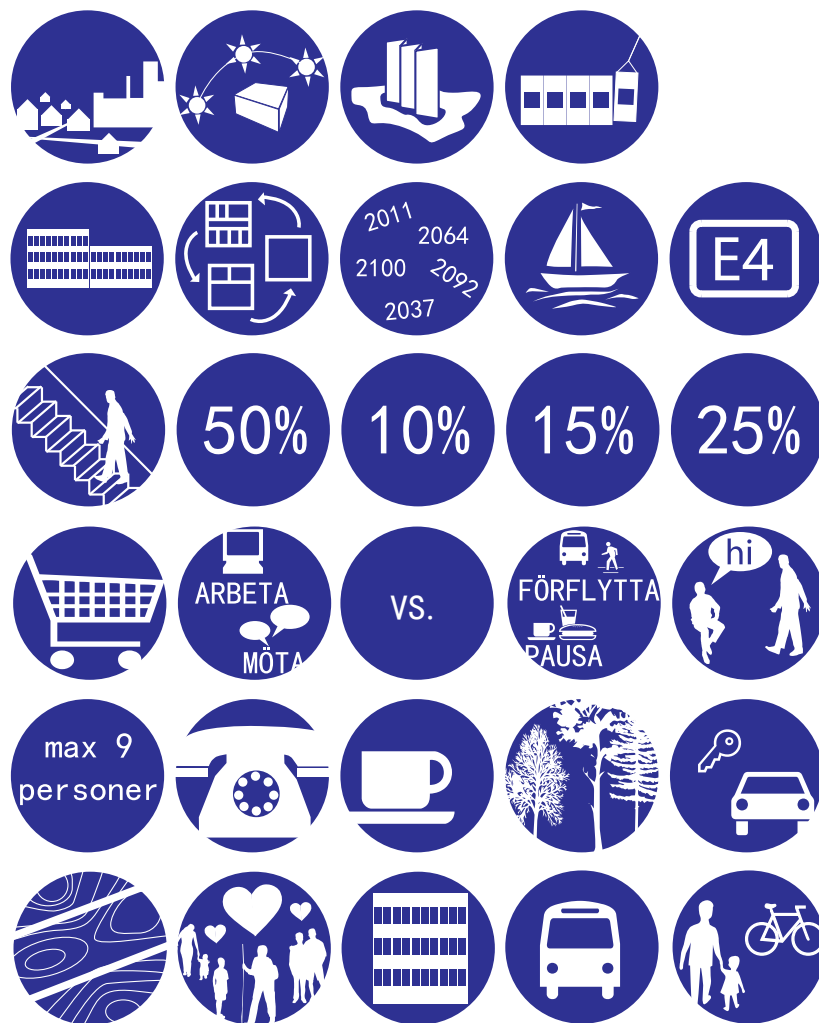


Ge möjlighet till varierande rumindelningar genom en repetitiv fönstersättning.

Krav



Önskemål och visioner



Inspiration för utformning av rum för



Genom att skapa rum för arbete och möte som karaktäriseras av öppna ytor med räta vinklar kan man på ett effektivt sätt omvandla kontorslokalerna för att passa den specifika hyresgästens behov.



Workbay / Vitra



Chatbox / Moelven



Eurowand / Moelven

Väggarna från Moelven Eurowand kan flyttas och återanvändas.



Eurowand / Moelven



Google's office



Eurowand / Moelven



Smalltalk / Offecct
Ståbord med avskärmning i ljudabsorberande polyesterfilt.

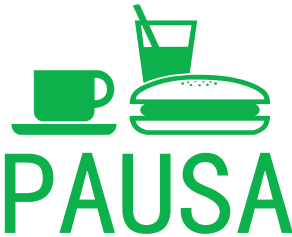


Google's office

Inspiration för utformning av rum för



FÖRFLYTTA



PAUSA

Genom att integrera rummen för paus och förflyttning med natur skapas en kontrasterande upplevelse vid paus vilket ger medarbetarna en känsla av att de är utomhus. Växter fungerar som luftrenare eftersom fotosyntesen bidrar till att de absorberar koldioxid och producerar syre. De upptar även damm och gör inomhusluften renare. Vackra trapphus kan också resultera i att fler väljer trappan framför hissen. Med hjälp av skjutväggar kan köken gömmas undan vid behov, vilket gör hela kontoret mer flexibelt och användbart.





Just cuore / Vertical garden



Natura towers interior / Vertical garden

Inspiration prefab element

Med inspiration från Fribergers idéer om elementhus undersöktes möjligheten att använda byggelementet som utgångspunkt vid utformningen av byggnaden. För att uppnå en effektiv och hållbar struktur valdes betongelement. Genom att använda bärande fasadelement i betong kan öppna och flexibla kontorsytor utformas.

Beroende på vilken leverantör man väljer att samarbeta med erbjuds olika möjligheter. Strängbetong tillverkar upp till 3,6 meter breda bärande fasadelement. Elementen behöver 0,3 meter material i vardera ända för generera en stabil, hållbar och bärande fasad. I den övriga ytan av elementet kan håltagningar för fönster göras.

Att bygga med prefabricerade betongelement ger många fördelar, både under byggprocessen och under byggnadens användningstid. Användningen av prefabricerade element resulterar i en kortare byggtid och högre kvalitet på resultatet eftersom man kan säkerställa kvalitén på elementen när de tillverkas inomhus. Materialet betong hjälper också till att uppnå ett bra inomhusklimat. Betongen dämpar både ljud och vibrationer vilka kan upplevas som störande faktorer i arbetsmiljön, samt resulterar betongens tunghet i en värmetröghet vilket användas för att jämna ut temperaturen. Därigenom kan besparingar göras både på miljön och ekonomin. Betong är även ett naturmaterial som är 100 % återvinningsbart.

Inspiration exteriör

Junex-huset är beläget i mötet mellan flera delar av staden. Norr om fastigheten återfinns bostadsområdet Norrängen, söder om en blandning av industrilokaler, öster om Huskvarnaberget och väster om Vättern. För att skapa en byggnad som är i harmoni med alla delar av staden kan man bryta ner byggnadskroppen i mindre enheter och därigenom anpassa byggnaden i skala.

Med hjälp av ramper och trappor kan en byggnad göras mer inbjudande. Utvändiga trappor kan fungera både som skydd vid entréer, utrymningsväg och länk mellan olika utomhusfunktioner som exempelvis terrasser och gårdsrum.

Nybyggnaden kommer att utgöra en stor del av Kvarteret Sömnanden. Att välja en ljus kulör för färgsättning av fasaden kan resultera i att byggnaden upplevs lättare trots sin storlek. Genom stora glaspartier kan möjligheterna för utsikt över Vättern optimeras.

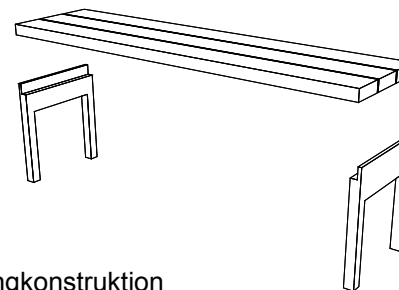


Illustration betongkonstruktion



Etapp ett

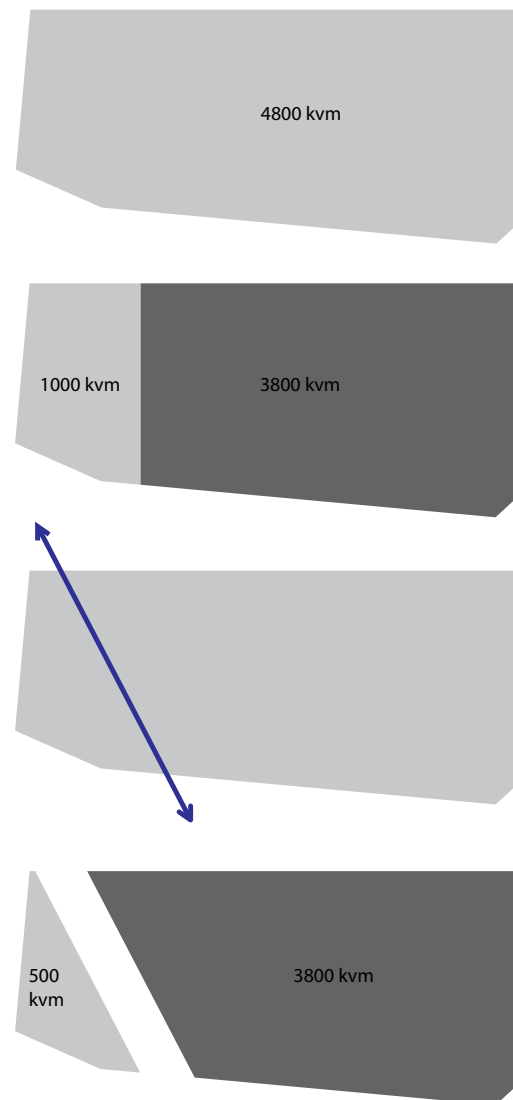
Ide- och konceptfasen inleddes med att utforma ett koncept för användningen av marken som avser etapp 1. Den byggbara ytan mäter cirka 4800 kvm. Tomten har en höjdskillnad på cirka 3,5meter.

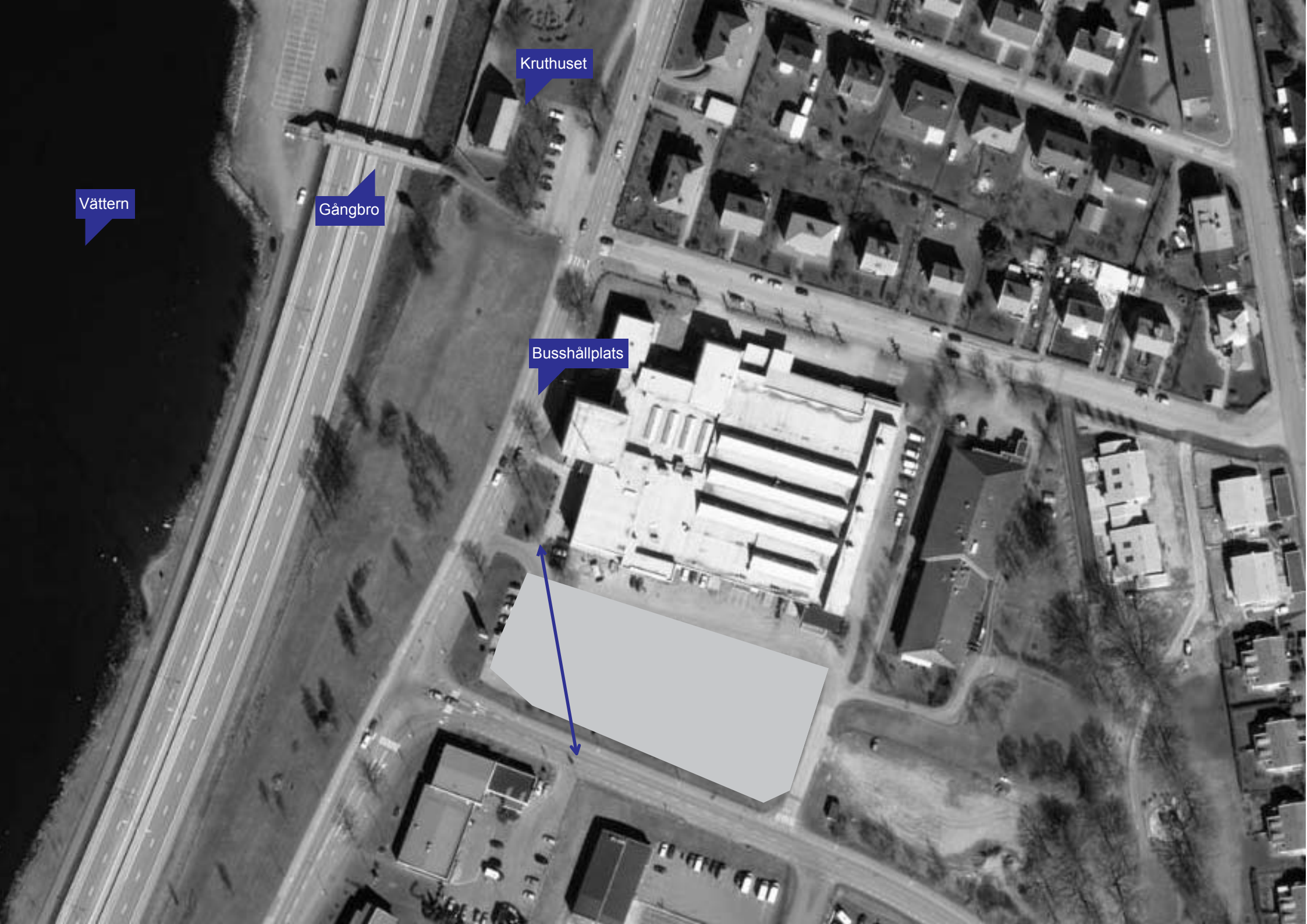
Dagligvaruhandel behöver lokaler om cirka 3800 kvm. Efter det återstår det 1000 kvm i markplan till annan bebyggelse.

För att åstadkomma en öppen och småskalig karaktär görs en öppning mellan butiken och den övriga delen. Flera befintliga kvalitéer i området talar för en snedställd öppning.

- Utmed Grännavägen finns redan en busshållplats.
- Kruthuset och Kroatorpet som räknas till två av Huskvarnas största turistattraktioner är beläget väster om Junex-huset. Intill finns en gångbro som leder till Vättern och småbåtshamnen.

Passagen vetter mot den befintliga öppna platsen framför Junex-huset och leder sedan fotgängare och cyklister vidare mot Vättern.





Vättern

Gångbro

Kruthuset

Busshållplats

Skisser

Huvudkoncept

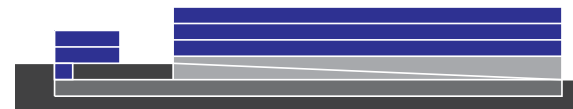
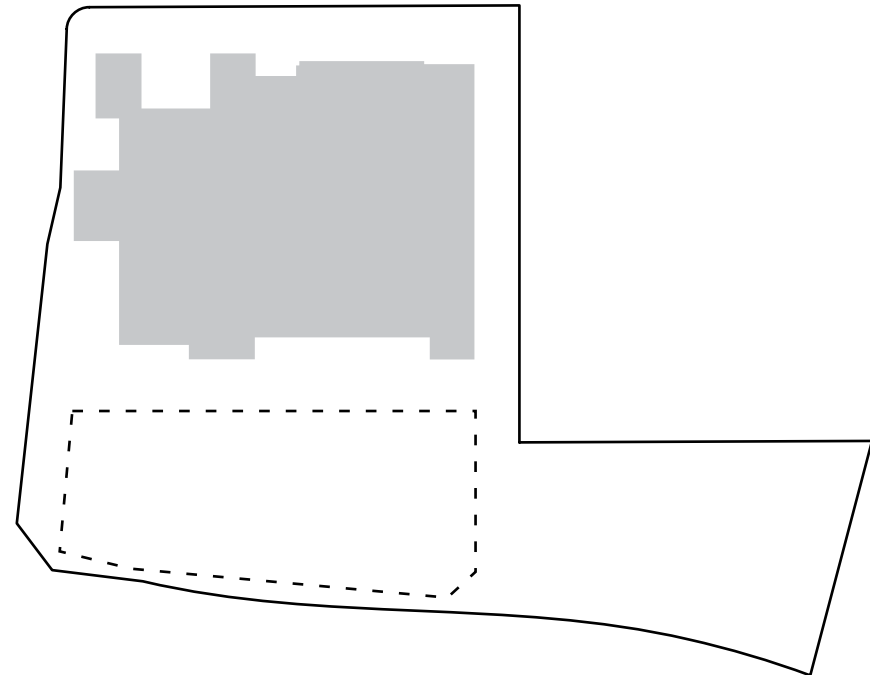
Konceptfasen fortsatte med att ett antal olika schematiska koncept av huvudlayouten för byggnaden skissades ned. Koncepten baseras på olika sätt att strukturera byggnadsvolymer i förhållande till varandra. Både konventionella lösningar, såsom sluten kvartersstruktur och lameller på rad, samt mer innovativa strukturer återfinns bland koncepten. De mer okonventionella koncepten bygger på en struktur där rotationer av byggnadsvolymer har gjorts för att optimera kvalitéer som utsikt och flexibilitet.

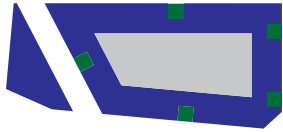
Färgkodning koncept

- Blå . kontor
- Grå - dagligvaruhandel
- Grön . trapphus / entré

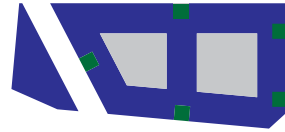
Byggnadens höjd

Enligt detaljplanen får den aktuella delen av fastigheten bebyggas med ytor för handel och kontor med en medelhöjd av 12,0 meter. Fastighetens höjdskillnad ger möjlighet att uppföra en suterrängbyggnad med ett nergrävt parkeringsdäck. Dagligvaruhandeln tar cirka 5,0 meter i anspråk medan kontorslokalerna behöver cirka 3,5 meter per våning. Genom att låta den främre byggnadskroppen närmst Vättern vara en våning lägre genereras goda utsiktsmöjligheter för de bakomliggande kontorsytorna.

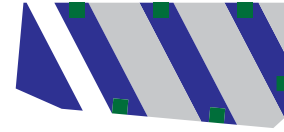




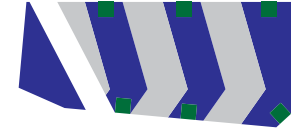
Koncept 1



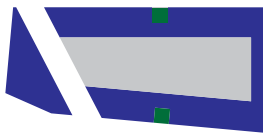
Koncept 2



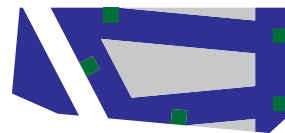
Koncept 7



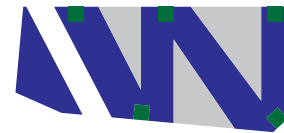
Koncept 8



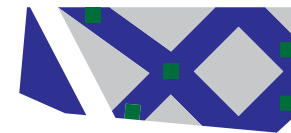
Koncept 3



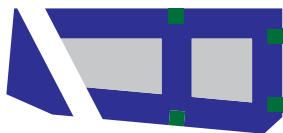
Koncept 4



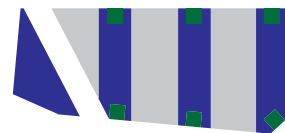
Koncept 9



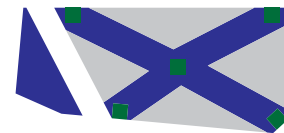
Koncept 10



Koncept 5



Koncept 6



Koncept 11



Koncept 12

Utvärdering av koncept

För att kunna ställa de olika koncepten mot varandra genomfördes två utvärderingar; en SWOT-analys samt en viktad utvärdering.

Genom en SWOT-analys identifierades konceptens styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Eftersom det var svårt att ranka koncepten kompletterades utvärderingsarbetet med en viktad bedömning. I den viktade utvärderingen togs hänsyn till de olika kvalitétéernas värde i förhållande till varandra, detta gav en mer rättvis och underbyggd bedömning. I samråd med fastighetsägaren har de olika kvalitétéerna värderats. Kvalitéerna var utsikt, byggvänlighet, arkitektur, byggvolym, god arbetsmiljö, samspel med Junex-huset, trapphusens placering/antal samt flexibilitet.

Siffran framför kvalitétéerna symboliserar deras värde på en skala från 1 till 5, där 1 är mindre betydelsefullt och 5 är mycket betydelsefullt. Varje koncept bedömdes i varje kategori från 1 till 5, där 1 innebär att konceptet inte besitter den aktuella kvalitén och där 5 innebär att konceptet uppfyller kvalitén mycket bra. Betyget multiplicerades sedan med kvaliténs värde. Konceptens poäng summerades slutligen för en jämförelse. Total maxpoäng är 150 poäng.

5 - Utsikt

En av fastighetens största kvalitéer är utsikten över Vättern. Det är en självklarhet att denna kvalité ska prägla miljöerna i den nya byggnaden.

5 - Byggvänlighet

För att åstadkomma ett ekonomiskt hållbart byggnadsförslag är det viktigt att det finns en enkelhet i konstruktionen vad gäller stomme och byggelement.

4 - Arkitektur

Fastighetens läge utmed Vättern och E4:an gör att den nya byggnaden kommer att få ett stort värde och kanske kommer att bli en symbol för Huskvarnas utveckling mot Vättern. Det är därför viktigt att man tar möjligheten att skapa en attraktiv byggnad. Det är även fastighetsägarens vision att uppföra en byggnad med en god och innovativ arkitektur.

4 - Byggvolym

Fastighetens attraktiva läge gör att man utifrån både ekonomiska, sociala och ekologiska perspektiv bör exploatera fastigheten på ett så effektivt sätt som möjligt. Jönköpings kommun har även skrivit under Ålborgs-åtagandet vilket innebär att man ska förtäta staden och bygga utefter befintliga kollektivtrafikstråk.

3 - God arbetsmiljö

En god arbetsmiljö genererar i nöjda hyresgäster, vilket i sin tur genererar i lägre omsättning av hyresgäster och mindre slitage på fastigheten och därigenom mindre miljöpåverkan. God arbetsmiljö genererar även i högre effektivitet och stimulans

hos de anställda. Exempelvis är buller och insyn saker som kan påverka arbetsprestationen negativt.

3 - Samspel med Junex-huset

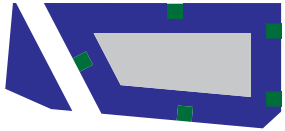
Vid all form av nybyggnation bör man visa respekt och hänsyn till omgivningen. Man bör ta tillvara på befintliga kvalitéer och sträva efter att åstadkomma harmoni emellan nytt och gammalt. Samtidigt som den nya byggnaden ska representera 2011 ska den även komplettera Junex-huset. Det är fastighetsägarens vilja att detta ska eftersträvas.

3 - Trapphusens placering/antal

Antalet trapphus och deras placering i bygganden är viktigt då de ska samnyttjas mellan dagligvaruhandeln och kontorsverksamheterna. Det är viktigt att 2 trapphus är placerade i anslutning till det som kommer att vara dagligvaruhandelns entré. Även utifrån ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att hålla nere antalet trapphus.

3 - Flexibilitet

Nya behov och verksamheter uppstår ständigt vilket ställer krav på att byggnader är föränderliga. De verksamheter vi bygger för idag kommer troligen att ersättas med andra på sikt. Genom en generell struktur uppnås flexibilitet som kan tillgodose enskilda hyresgästers behov när det gäller deras användning av lokaler. En flexibel struktur ökar även byggnadens livlängd då man på ett effektivt sätt kan omvandla byggnaden efter framtida okända behov.



Koncept 1

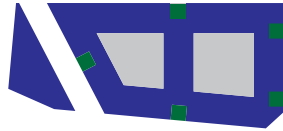
SWOT

- S tyst sida / cirkulation / stor gård / enkelhet
- W slutet / massivt
- O omvandla till bostäder
- T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (2) 5 - Utsikt
- (5) 5 - Byggvänligt
- (1) 4 - Arkitektur
- (4) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (3) 3 - Samspel med Junex-huset
- (4) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 94



Koncept 2

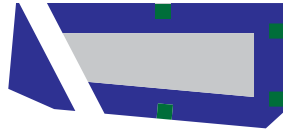
SWOT

- S tyst sida / cirkulation / enkelhet
- W slutet / massivt / insyn
- O omvandla till bostäder / flexibelt med 3 "vingar" per trapphus
- T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (2) 5 - Utsikt
- (5) 5 - Byggvänligt
- (1) 4 - Arkitektur
- (5) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (3) 3 - Samspel med Junex-huset
- (4) 3 - Trapphusens placering/antal
- (4) 3 - Flexibilitet

Totalt 101



Koncept 3

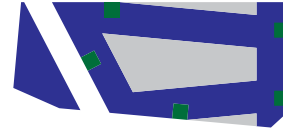
SWOT

- S god utsikt / enkelhet
- W buller / dålig cirkulation
- O skapa tyst sida / gård om man bygger igen öppningen
- T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (5) 5 - Byggvänligt
- (1) 4 - Arkitektur
- (4) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (3) 3 - Samspel med Junex-huset
- (4) 3 - Trapphusens placering/antal
- (2) 3 - Flexibilitet

Totalt 96



Koncept 4

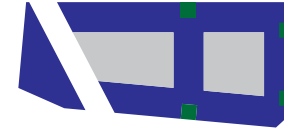
SWOT

- S utsikt / delvis enkelhet / cirkulation / tyst sida
- W delvis byggtekniskt kostsamt
- O omvandla till bostäder
- T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (4) 5 - Utsikt
- (3) 5 - Byggvänligt
- (3) 4 - Arkitektur
- (4) 4 - Byggvolymp
- (4) 3 - God arbetsmiljö
- (3) 3 - Samspel med Junex-huset
- (3) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 102



Koncept 5

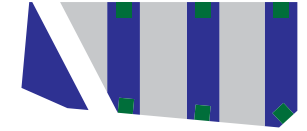
SWOT

- S utsikt / enkelhet / delvis cirkulation / delvis tyst sida
- W
- O delvis omvandla till bostäder med tyst sida / flexibelt med 3 "vingar" per trapphus
- T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (5) 5 - Byggvänligt
- (1) 4 - Arkitektur
- (4) 4 - Byggvolymp
- (4) 3 - God arbetsmiljö
- (4) 3 - Samspel med Junex-huset
- (4) 3 - Trapphusens placering/antal
- (4) 3 - Flexibilitet

Totalt 108



Koncept 6

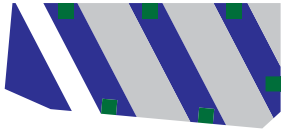
SWOT

- S enkelhet / öppet
- W buller / dålig cirkulation / insyn mellan lameller
- O bygga igen öppningar för att skapa en tyst sida/gård för bostäder
- T bullersituation begränsar möjligheterna att låta byggnaden byta användningsområde utan att genomföra större ombyggnationer.

VIKTAD UTVÄRDERING

- (2) 5 - Utsikt
- (5) 5 - Byggvänligt
- (1) 4 - Arkitektur
- (2) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (3) 3 - Samspel med Junex-huset
- (3) 3 - Trapphusens placering/antal
- (1) 3 - Flexibilitet

Totalt 77



Koncept 7

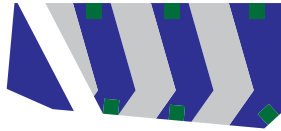
SWOT

S öppet / delvis god utsikt
 W buller / dålig cirkulation / insyn mellan lameller / byggt tekniskt kostsamt
 O bygga igen öppningar för att skapa en tyst sida/gård för bostäder
 T bullersituation begränsar möjligheterna att låta byggnaden byta användningsområde utan att genomföra större ombyggnationer.

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (3) 5 - Byggvänligt
- (2) 4 - Arkitektur
- (2) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (2) 3 - Samspel med Junex-huset
- (2) 3 - Trapphusens placering/antal
- (1) 3 - Flexibilitet

Totalt 67



Koncept 8

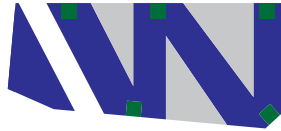
SWOT

S öppet / delvis god utsikt
 W buller / dålig cirkulation / insyn mellan lameller / byggt tekniskt kostsamt
 O bygga igen öppningar för att skapa en tyst sida/gård för bostäder
 T bullersituation begränsar möjligheterna att låta byggnaden byta användningsområde utan att genomföra större ombyggnationer.

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (2) 5 - Byggvänligt
- (3) 4 - Arkitektur
- (3) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (2) 3 - Samspel med Junex-huset
- (3) 3 - Trapphusens placering/antal
- (1) 3 - Flexibilitet

Totalt 76



Koncept 9

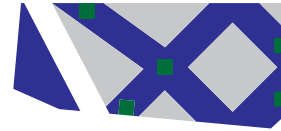
SWOT

S delvis utsikt / delvis enkelhet / delvis tyst sida
 W vinklarna genererar insyn och svår använda ytor mellan lamellerna.
 O
 T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (3) 5 - Byggvänligt
- (4) 4 - Arkitektur
- (4) 4 - Byggvolymp
- (3) 3 - God arbetsmiljö
- (2) 3 - Samspel med Junex-huset
- (4) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 98



Koncept 10

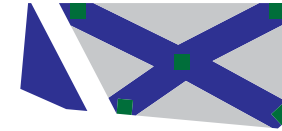
SWOT

S utsikt / delvis cirkulation / centralt trapphus
 W buller / byggt tekniskt kostsamt / trapphus löper ner mitt i dagligvaruhandeln
 O flexibelt - minska/ öka yta
 T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (2) 5 - Byggvänligt
- (4) 4 - Arkitektur
- (3) 4 - Byggvolymp
- (4) 3 - God arbetsmiljö
- (1) 3 - Samspel med Junex-huset
- (2) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 83



Koncept 11

SWOT

S utsikt / öppet
 W buller / byggt tekniskt kostsamt
 O
 T

VIKTAD UTVÄRDERING

- (4) 5 - Utsikt
- (2) 5 - Byggvänligt
- (4) 4 - Arkitektur
- (2) 4 - Byggvolymp
- (5) 3 - God arbetsmiljö
- (1) 3 - Samspel med Junex-huset
- (3) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 90



Koncept 12

SWOT

S utsikt / tyst sida / öppet
 W byggt tekniskt kostsamt
 O flexibelt - minska/ öka yta / omvandla till bostäder
 T

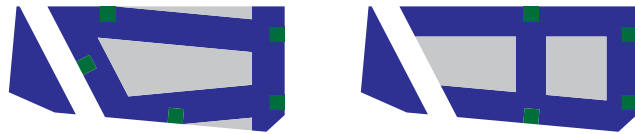
VIKTAD UTVÄRDERING

- (3) 5 - Utsikt
- (2) 5 - Byggvänligt
- (3) 4 - Arkitektur
- (2) 4 - Byggvolymp
- (4) 3 - God arbetsmiljö
- (1) 3 - Samspel med Junex-huset
- (3) 3 - Trapphusens placering/antal
- (3) 3 - Flexibilitet

Totalt 78

Val av koncept

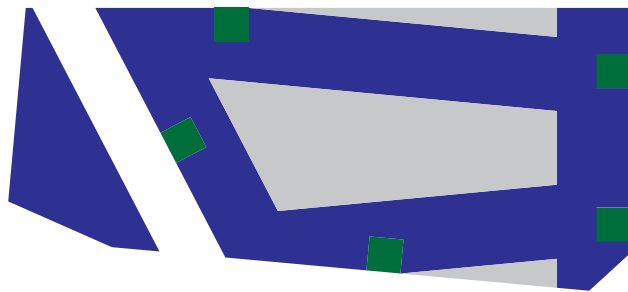
Baserat på SWOT-analysen och den viktade utvärderingen valdes koncept 4 och 5 för vidareutveckling.



De valda koncepten karaktäriseras av en enkelhet, flexibilitet genom sin rundgång och delvis tysta sidor samt goda möjligheter till utsikt över Vättern.

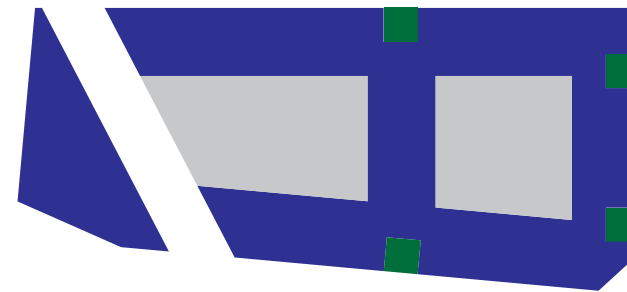
kapitel sex
BYGGNADEN

Utveckling av koncept

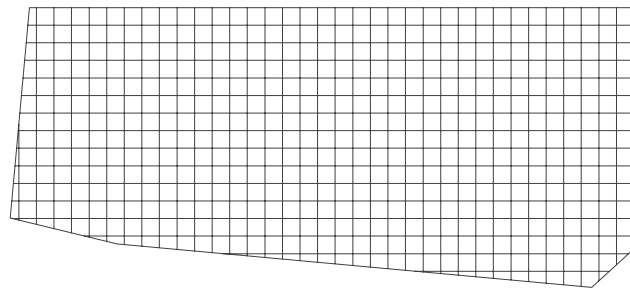


Koncept 4

+

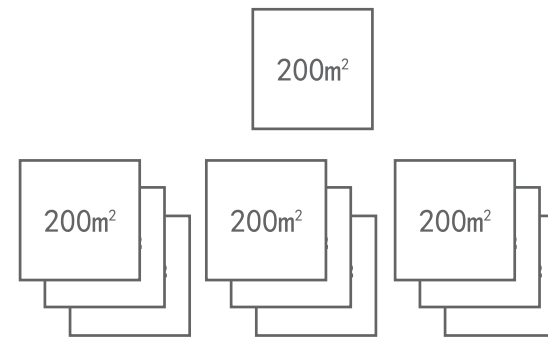


Koncept 5

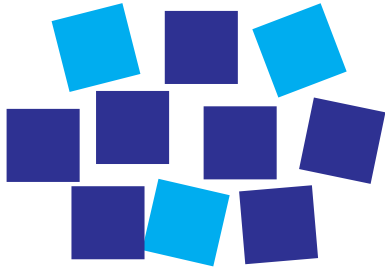


De valda koncepten integreras med ett rutnät som mäter 3.1 m x 3.1 m.

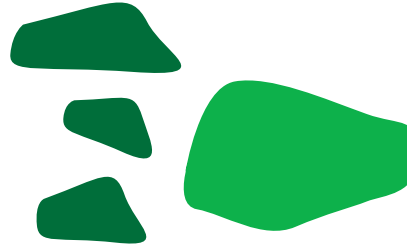
+



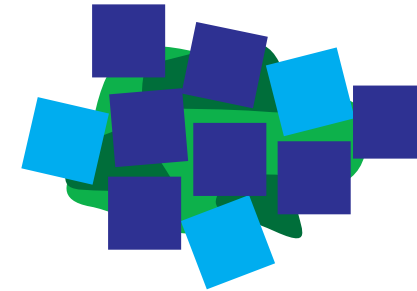
I byggnaden ska det vara möjligt att hyra kontorsytor från cirka 200 kvm upp till cirka 2000 kvm.



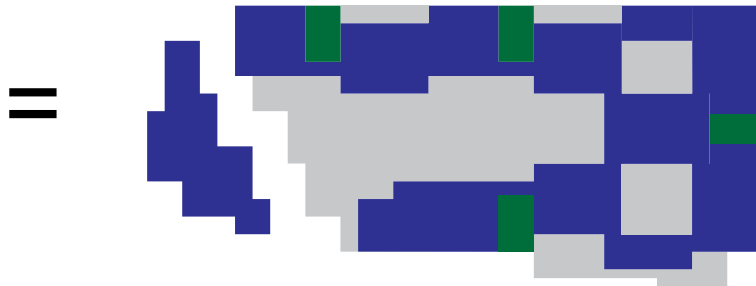
Rum för arbete och möte byggs upp av en enkel struktur som karaktäriseras av öppna ytor med räta vinklar vilka lätt går att omvandla för att passa den specifika hyresgästens behov.



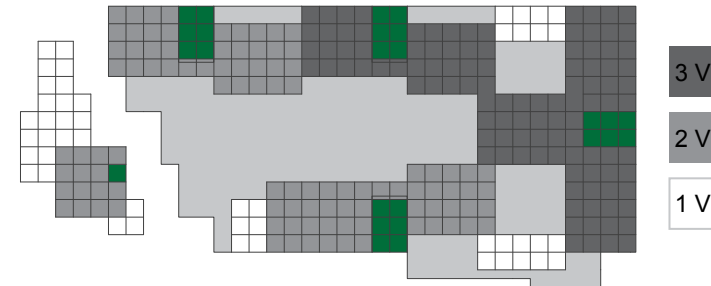
Hur, var och när man pausar och förflyttar sig är relativt konstant mellan olika verksamheter och över tid. Rum för paus och förflyttning integreras med natur för att skapa en kontrasterande upplevelse vid paus och ge medarbetarna en känsla av att de är utomhus.



Rummen för paus och förflyttning ger kontoren liv och kopplar samman rummen för arbete och möte till en helhet.



Rätvinkliga kontorsytor om cirka 150-220 kvm i en till tre våningar höga block har kopplats samman till en större struktur. På varje våning kan två alternativt tre kontorsytor via rummen för paus och förflyttning kopplas samman till en större kontorslokal. Kontorslokalerna kan även via trapphusen kopplas samman till större enheter vertikalt. Genom att skapa mindre kontorslokaler minskar man risken för att stora ohälsosamma kontorslandskap uppstår och man kan genom attraktiva trapphus uppmuntra medarbetare till att röra på sig mer både horisonellt och vertikalt mellan olika avdelningar i större kontor.



Dagligvaruhandeln löper fram under hela byggnaden och har sin entré väster ifrån. Under dagligvaruhandeln finns en parkering som kopplar samman de två huskropparna. Visionen är att den främre mindre huskroppen ska innehålla café, restaurang och/eller andra verksamheter, exempelvis en konstateljé.

Situationsplan

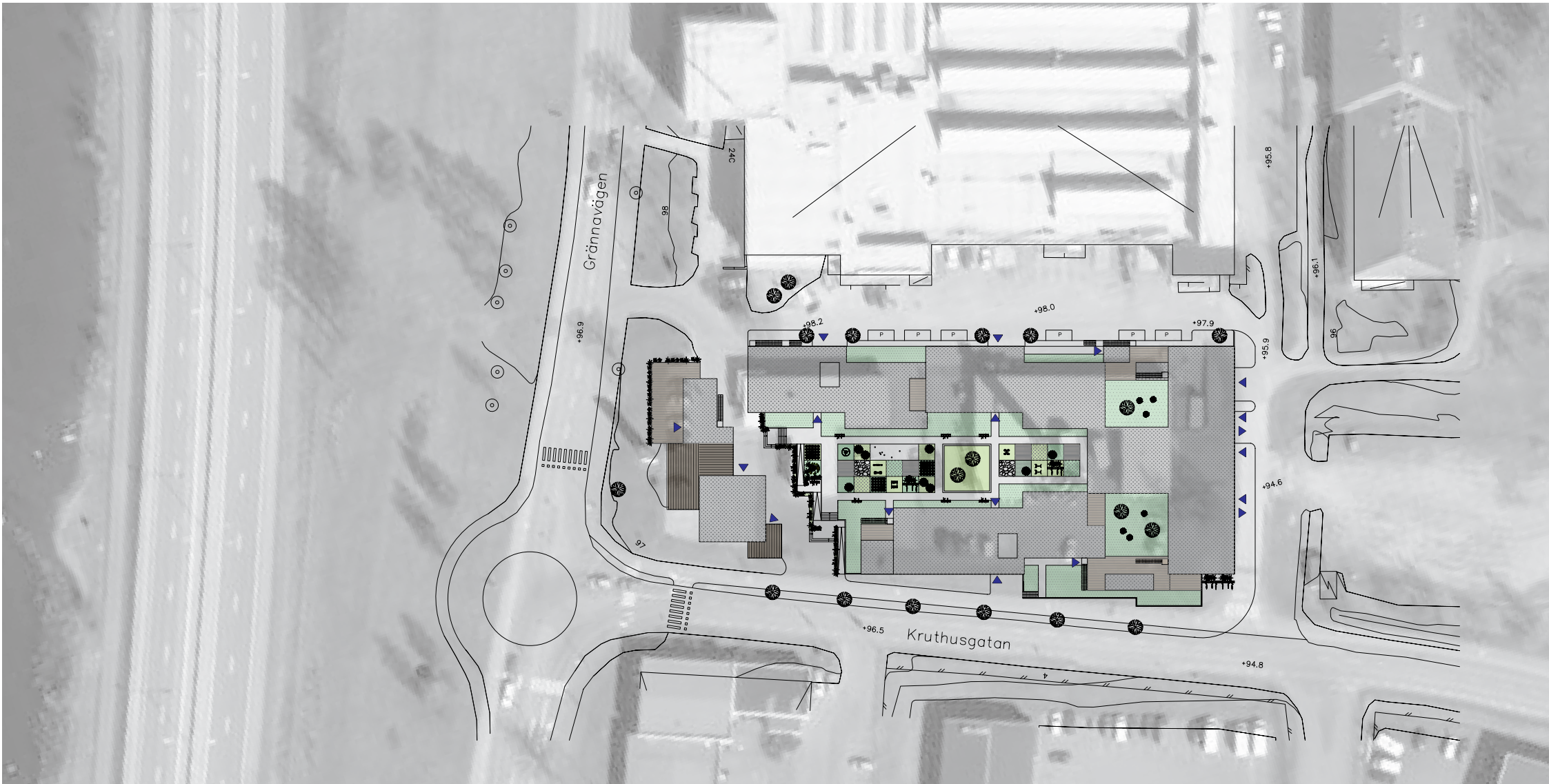
Nybyggnaden omfattar cirka 13000 kvm vilka är fördelade i två byggnadskroppar. Den främre innehåller restaurang medan den bakre innehåller kontor och dagligvaruhandel. Huskropparna är indelade i mindre enheter för att åstadkomma en lämplig och behaglig skala för området. Terrasseringen och förskjutningarna av huskropparna i nordsydlig riktning genererar fler utsiktsmöjligheter för kontorslokalerna. Den bakre byggnadskroppen riktar sig mot Vättern genom den stora öppna innegården.

Innegården är en halvpublik yta som riktar sig till både verksamheterna som hyr lokaler men också till förbipasserande. De inbjudande trapporna och ramperna i passagen välkomnar förbipasserande att besöka innegården. Gården är belägen 1,5 meter upp från passagen mellan den främre och bakre huskroppen. Höjdskillnaden ger innegården ett lugn och till viss del avskildhet. Innegårdens gröna karaktär är ett värdefullt tillskott till norra delen av trädgårdsstaden Huskvarna. På innegården finns möjlighet till avkoppling på en bänk i solen eller i skuggan under ett träd på gräsmattan. Det finns också möjlighet att aktiveras genom användning av utomhusgymmet eller en bouldering. På innegården finns cykelparkering för människorna som arbetar i kontorslokalerna. Via rampen kan man dra upp sin cykel till gården och parkera utanför respektive entré.

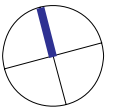
Det flöde av människor som dagligvaruhandeln kommer att generera lokaliseras till ett lugnt läge ur trafiksäkerhetssynpunkt. Både Grännavägen och Kruthusgatan är hårt trafikerade, därför förläggs dagligvaruhandels entrésituation i största möjliga mån

bort från dessa trafikleder. Det ökade trafikflöde som dagligvaruhandeln och kontorsverksamheterna kommer att generera skapar underlag för en rondell i korsningen mellan Grännavägen och Kruthusgatan.

I passagen mellan nybyggnaden och Junex-huset återfinns en rad fickparkeringar kantad av träd. Den befintliga gångvägen utmed Kruthusgatan är breddad till gång- och cykelväg och kantad av växtlighet. Genom att fasaden närmar sig gatan åstadkoms en mer stadsliknande karaktär. Det bidrar till att hastigheten sjunker och att gatan upplevs tryggare och mer behaglig i skala för fotgängare och cyklister.



Situationsplan
1:1000 (A4)



Plan ett

De tre våningarna av byggnaden avsedda för kontor är uppbyggd av 23 kontorsenheter i varierande storlek.

5 kontor á 146 kvm
10 kontor á 184 kvm
8 kontor á 221 kvm

Till alla enheter på plan två och tre tillkommer en yta på 7 kvm kopplad till trapphusen. Ytan är en form av loggia som kopplar samman två kontor via trapphuset. Genom att koppla samman flera ytor horisontellt och/eller vertikalt kan man hyra upp till cirka 2000 kvm. På gården finns det även tre mindre kontorspaviljonger. Visionen är att mindre företag kan hyra dem, exempelvis en skönhetssalong eller en politisk partiförening. Kontoren mäter 53, 71 respektive 90 kvm. Genom utrymningsdörrarna kan man även koppla samman paviljongerna till de ordinarie kontorsytorna.

I plan ett illustreras ett antal kontorslösningar för en rad olika verksamheter. Den varierande möbleringen hos de olika verksamheterna visar kontorslokalernas möjligheter och flexibilitet. I markplan återfinns även en restaurang med yta för kök, servering, bar och uteservering.

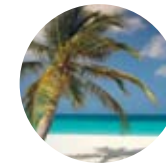
Arkitektkontor



Bemanningskontor



Resebyrå



Revisionsbyrå



Expedition parti



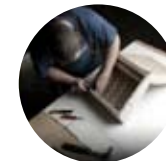
Fotostudio



Skönhetssalong



Möbelpetserare



Callcenter



Nyföretagarcentrum



Tandläkarmottagning



Arkitektkontor

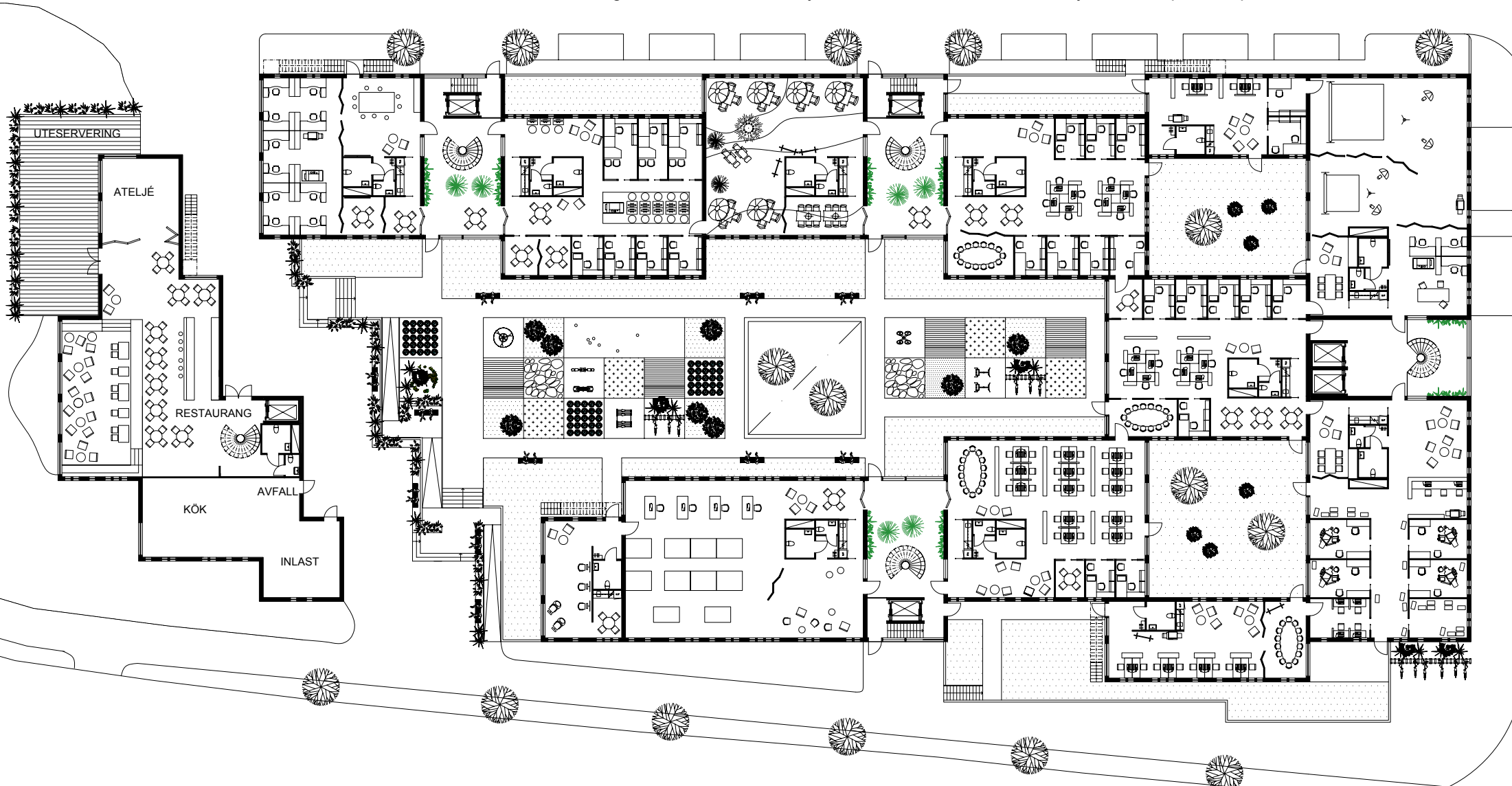
Bemanningskontor

Resebyrå

Revisionsbyrå

Expedition parti

Fotostudio



Skönhetssalong

Möbelpetserare

Callcenter

Nyföretagarcentrum

Tandläkarmottagning

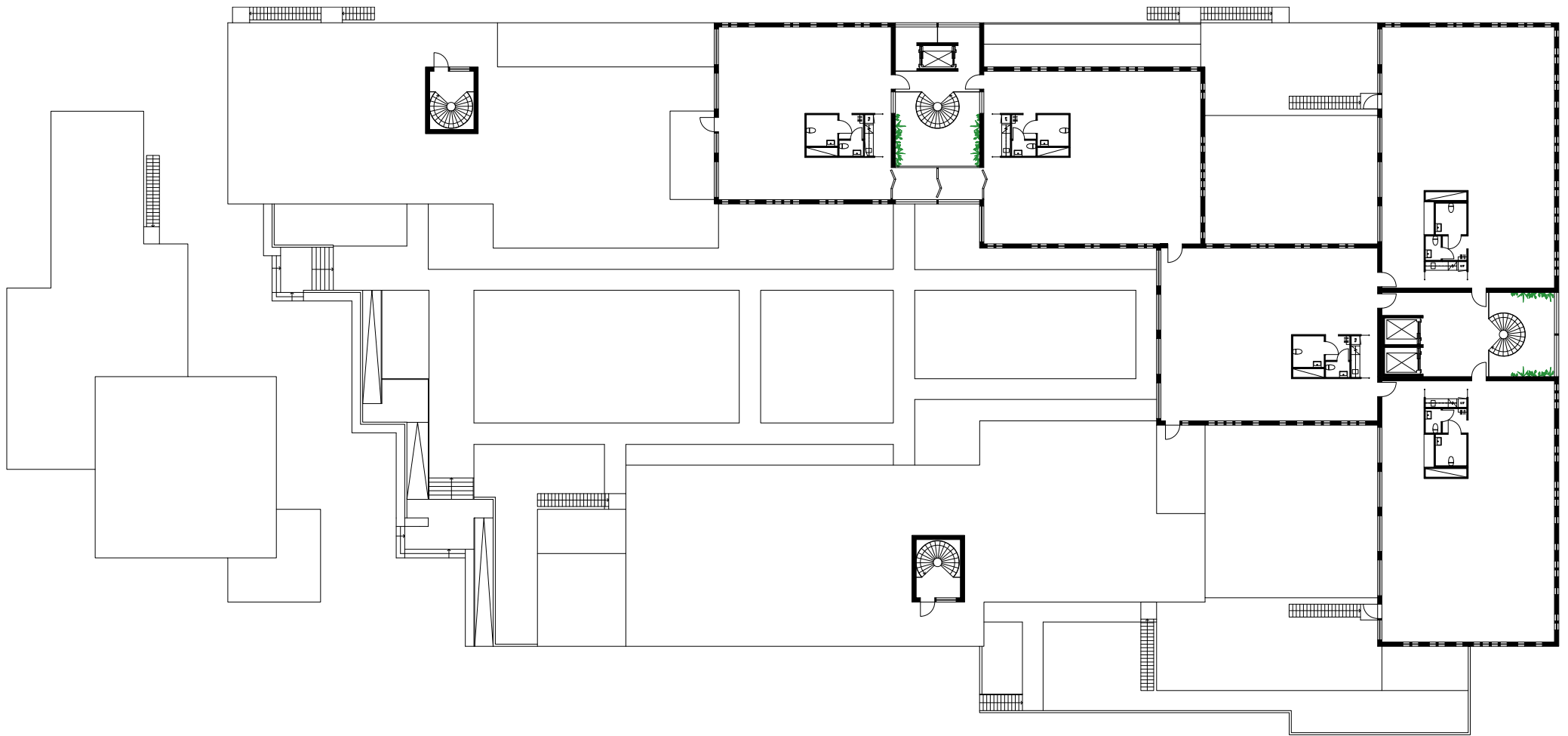
Plan 1 +98,0 respektive +99,5
 Restaurang Kontor
 1:400 (A4)

Plan två



Plan 2 +103,0
Kontor
1:400 (A4)

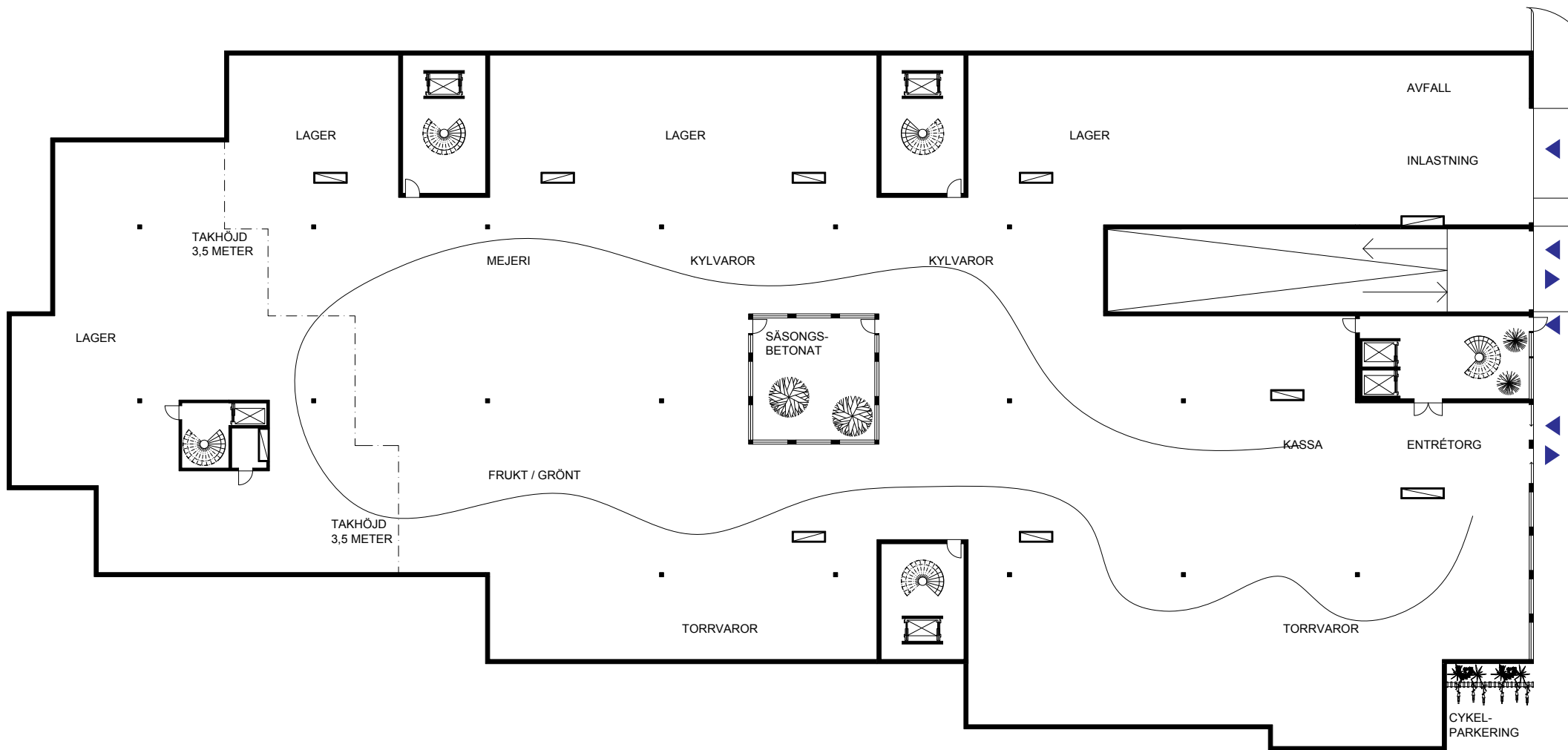
Plan tre



Plan 3 +106,5
Kontor
1:400 (A4)

Dagligvaruhandel

I suterrängplanet med ingång från öster återfinns dagligvaruhandeln. Lokaler för dagligvaruhandel upplevs ofta mörka och inåtvända då all yttervägg är sluten för att uppnå maximalt antal hyllmeter. För att ge dagligvaruhandeln som etablerar sig i lokalen en unik kvalité förläggs ett atrium i lokalens mitt. Visionen är att man rör sig runt atriet när man handlar. Atriet utgör både en ljuskälla och en plats att exponera säsongsbetonade varor. Exempelvis kan man sommartid använda ytan för försäljning av blommor, grillar och utemöbler. Dagligvaruhandeln delar trapphus med de ovanliggande kontoren. För att klara flödet av människor som rör sig mellan planen finns två hissar. Vid stängning sluts dörrarna mellan trapphuset och butiken igen och människor som arbetar i de ovanliggande kontoren använder den mindre in/utgången.

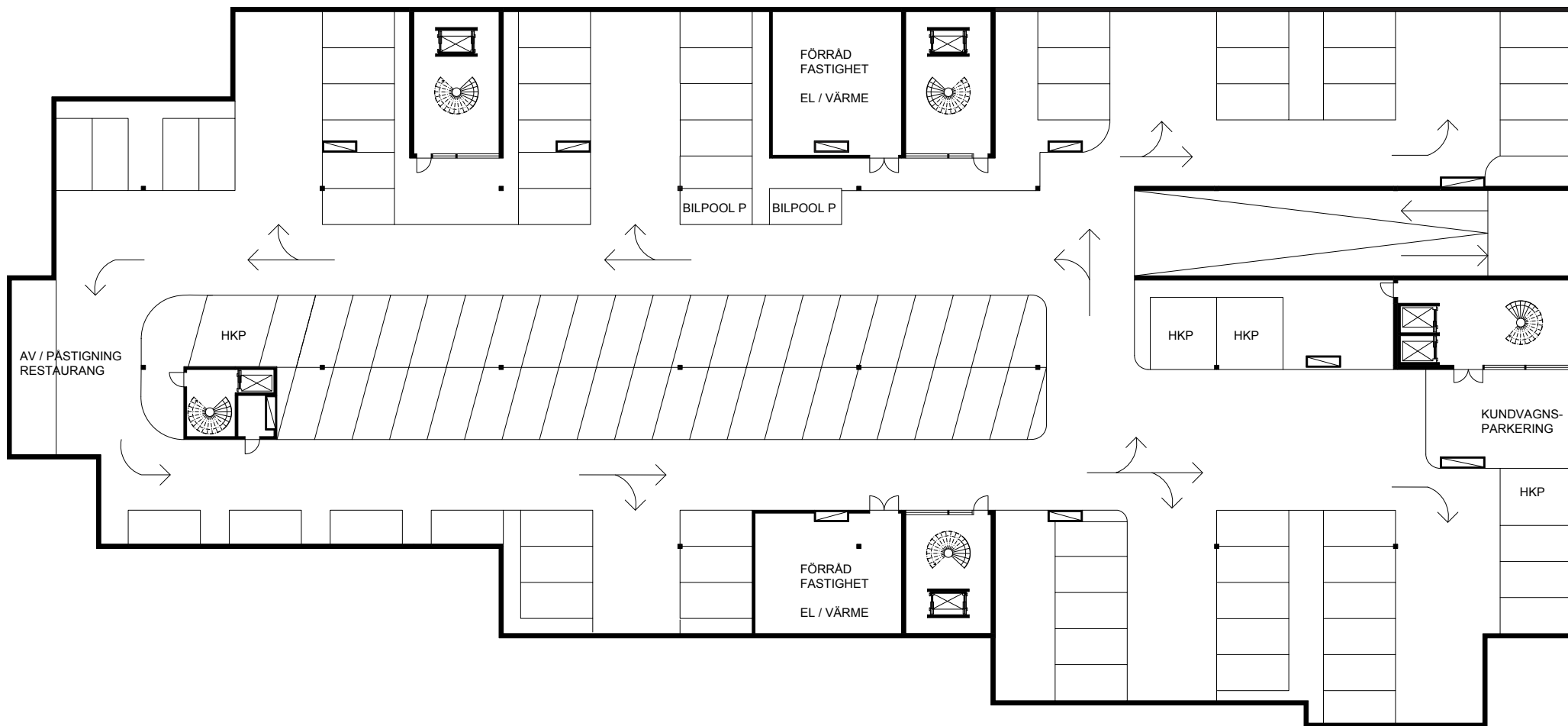


Suturrängplan +94,5
 Dagligvaruhandel
 1:400 (A4)

Garage

Under byggnaden finns ett parkeringsgarage med infart intill dagligvaruhandelns entré. Garageplanet kopplar samman den främre och bakre huskroppen. I garaget finns 107 parkeringsplatser varav fyra är handikapplatser. I garaget är två platser reserverade för en eventuell bilpool. På sikt kan det komma att arbeta upp till cirka 300 personer i Kvarteret Sömnaden, vilket ger ett underlag för en bilpool. I garageplanet finns två förråd tillhörande fastighetsägaren. Ytorna är avsedda för byggnadens tekniska delar samt för förvaring av de återanvändbara väggelementen som används vid rumsindelningar i kontorslokaler.

I parkeringsgaraget ryms cirka hälften av de platser som behövs för att driva dagligvaruhandeln. Markytan avsedd för etapp två kan nyttjas som utomhusparkering tills vidare. I etapp två planeras ytterligare inomhusparkering avsedd för dagligvaruhandeln att byggas.



Garage +91,0
 Parkering
 1:400 (A4)

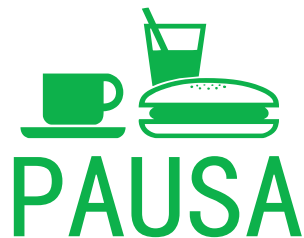
Arbetsmiljö



Rummen för arbete karaktäriseras av öppna ytor med räta vinklar vilka lätt går att omvandla för att passa den specifika hyresgästens behov. Genom att utforma mindre kontorsenheter undviker man att stora ohälsosamma kontorslandskap uppstår. Byggnadskropparnas relativt korta djup, 12,1 meter invändigt respektive 12,7 meter utvändigt, resulterar i att kontorslokalerna får goda dagsljusförhållanden. Kontorslokalerna har ljusinsläpp från tre väderstreck och utblick över Vättern och natur. Alla kontorslokalerna har direkt, alternativt via en trappa, tillgång till utemiljö i form av takterrasser eller innegården.



Rum för möten är integrerade med ytor för paus och/eller ytor för arbete. Bokade möten är ofta förlagda till tidpunkter då man ej har paus. När spontana möten uppstår används ofta en medarbetares arbetsplats. Skulle det ändå uppstå behov av avskildhet samtidigt som verksamheten har fika- alternativt lunchpaus kan man via rundgången och skjutdörrarna dela av köket från paus/ mötesytan.



Funktionerna kopplade till aktiviteten pausa är samlade i ett funktionspaket som mäter 3,1 x 6,2 meter. Paketet innehåller ett mindre kök, handikappwc, wc, kapprum och schakt. Paketets placering ger upphov till rundgång. Genom rundgången i kontoren undviker man att återvändsgränder skapas. Hos verksamheter där man har öppet kontorslandskap kan det finnas behov av att gå undan för att ta telefonsamtal enskilt. Via rundgången och skjutdörrarna vid köket kan man skapa en känsla av avskildhet. Genom att förlägga utrymmena för paus i direkt koppling till de växtfyllda trapphusen kan man åstadkomma en känsla av att man är utomhus i naturen när man har paus.



För att få fler människor att välja trappan framför hissen skapas rymliga och ljusa trapprum fyllda med vegetation. I trapphusens entréplan finns planteringar i krukor samt en direkt koppling till innegårdens grönska. I vertikal riktning utmed spiraltrappan återfinns vegetationsväggar. Eftersom det är möjligt för verksamheter att hyra flera kontorsenheter som kopplas samman vertikalt är det viktigt att skapa attraktiva trapphus som uppmuntrar till rörelse mellan medarbetarna.



Arkitektkontor

I entrén möts man av en kreativ modellverkstad som också används vid möten och utbildning. Kontorsdelen kan stängas av med hjälp av vikkväggar.

Arbeta	40%
Förflytta	14%
Pausa	18%

Resterande 28% samnyttjas mellan aktiviteterna arbeta, möta och pausa.

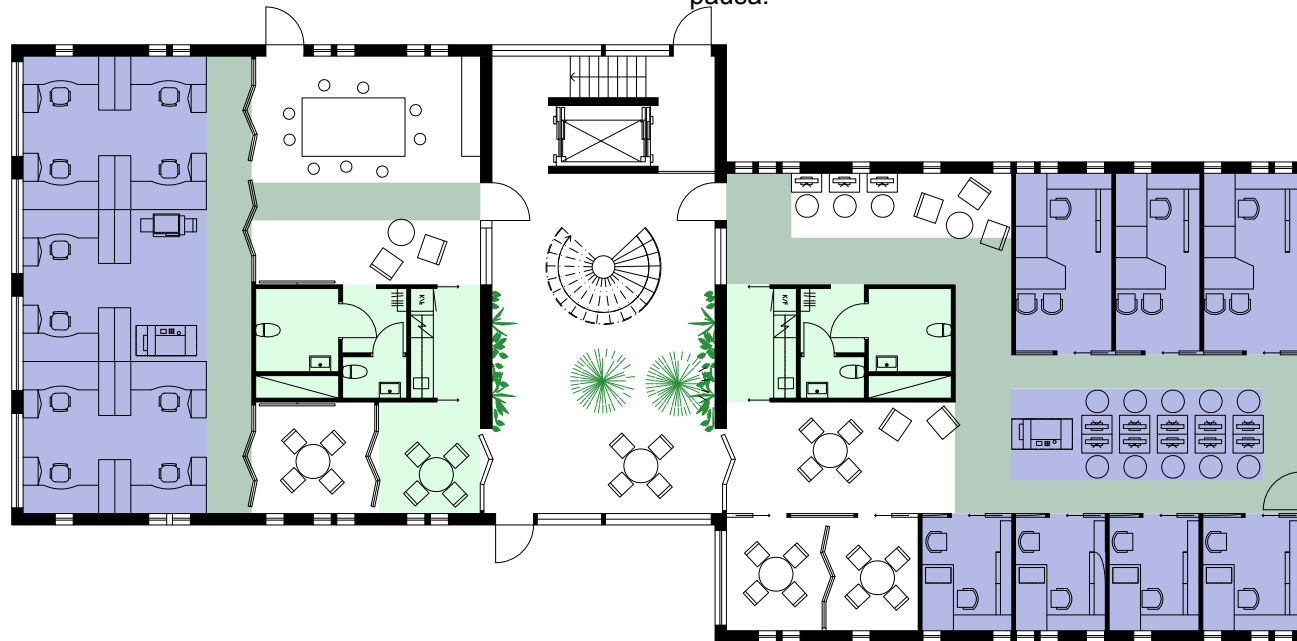


Bemanningskontor

I entrén registrerar man sig för att sedan träffa sin rådgivare/ handläggare. I kontorets mitt finns lånedatorer för klienter där man kan få vägledning och råd om nya jobb.

Arbeta	38%
Förflytta	21%
Pausa	10%

Resterande 31% samnyttjas mellan aktiviteterna möta och pausa.



1:200 (A4)



Resebyrå

Kontoret är uppbyggd som en medelhavsstrand för att åstadkomma en säljande miljö som speglar verksamhetens tjänster och produkter.

Pausa 13%

Resterande 87% används som en kombinerad yta för försäljning, utbildning, möte med mera.

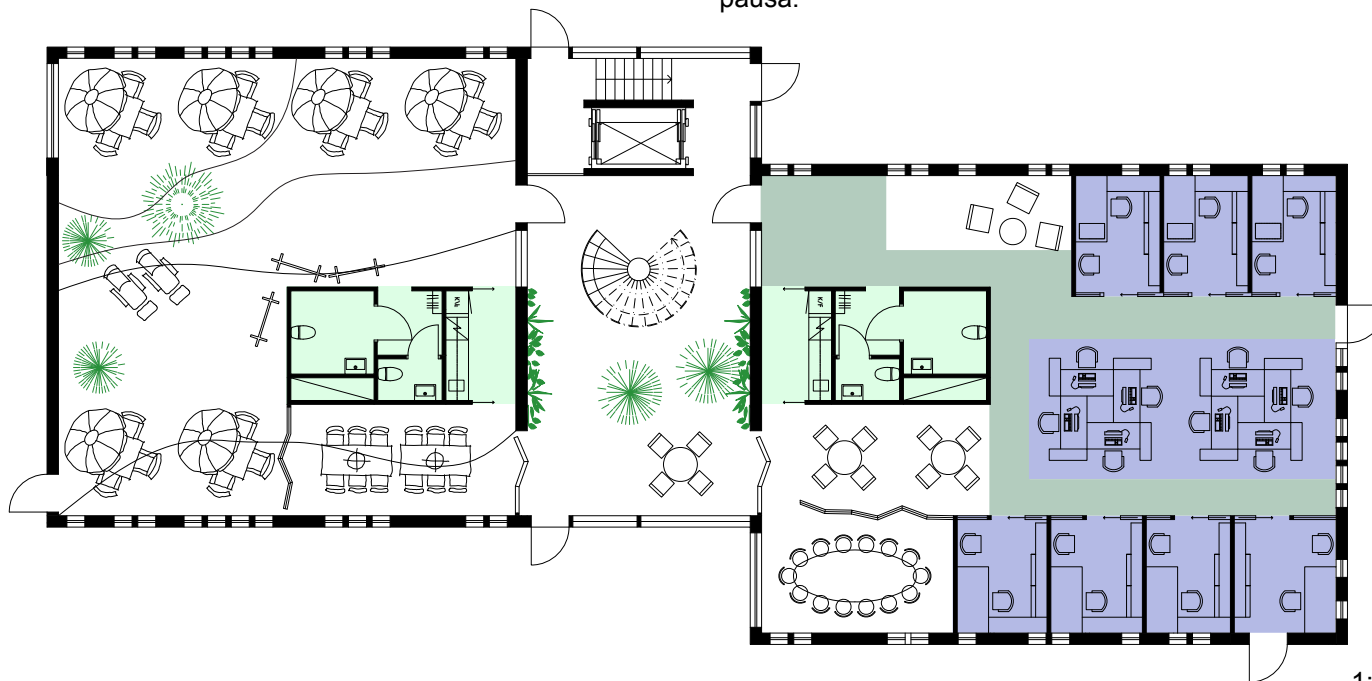


Revisionsbyrå

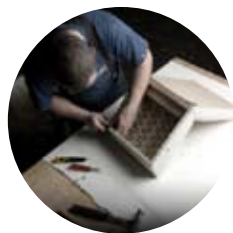
En blandning av öppna och slutna arbetsytor bygger upp kontoret. Möten sker för det mesta hos kund. Väl på arbetsplatsen är det viktigt att kunna arbeta ostört.

Arbeta 46%
Förflytta 20%
Pausa 10%

Resterande 24% samnyttjas mellan aktiviteterna möta och pausa.



1:200 (A4)



Möbelpetserare

I entrén möts man av en utställning. Bakom vikväggar finns verkstaden och lager. Utmed fasaden mot gården är syplatser placerade.

Pausa 10 %

Resterande 90% samnyttjas mellan aktiviteterna arbeta, möta pausa och förflytta.

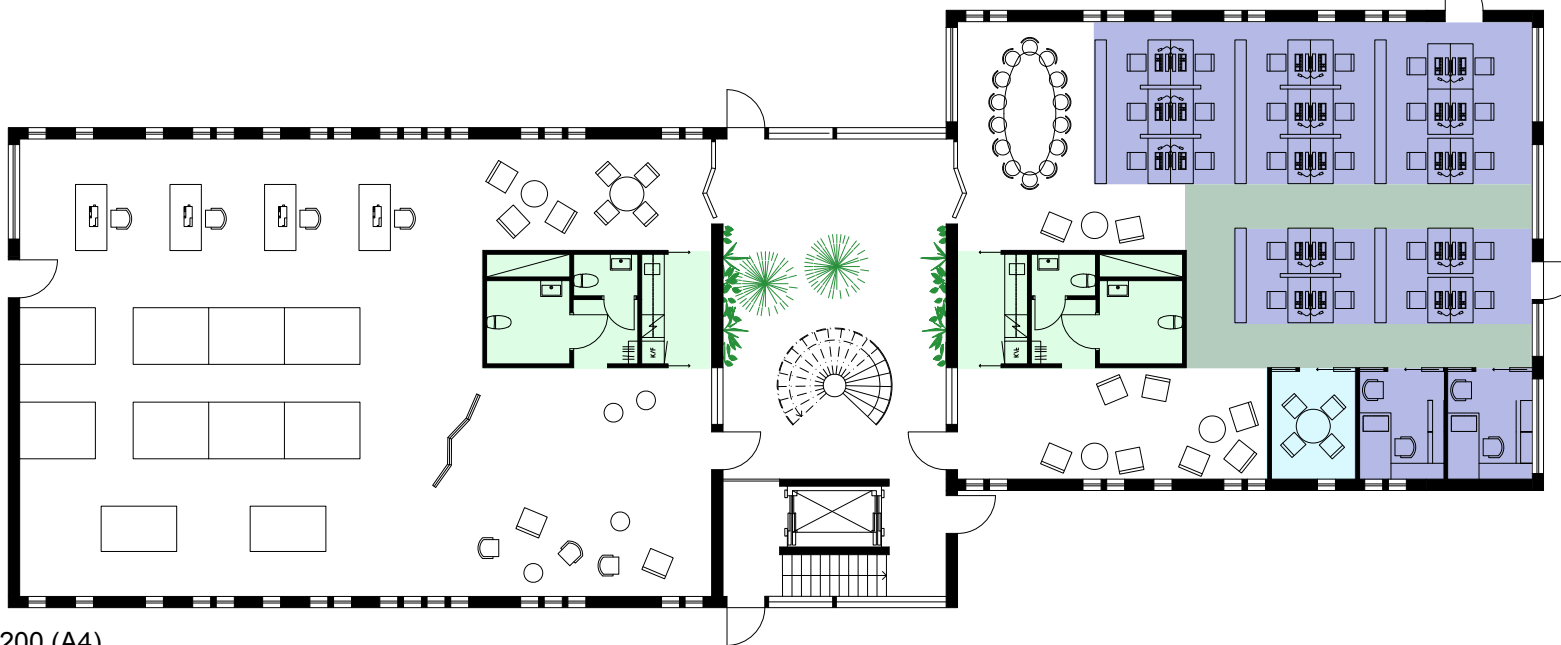


Callcenter

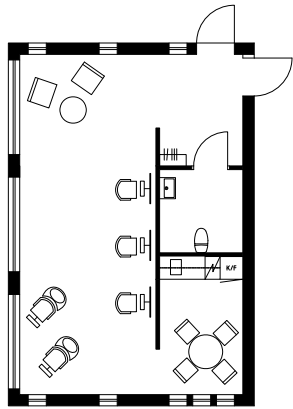
I callcentret arbetar man tigt och effektivt. När det är paus möts man runt det stora konferensbordet med utsikt över gården och Vättern.

Arbeta 45%
Förflytta 14%
Pausa 10%
Möta 4%

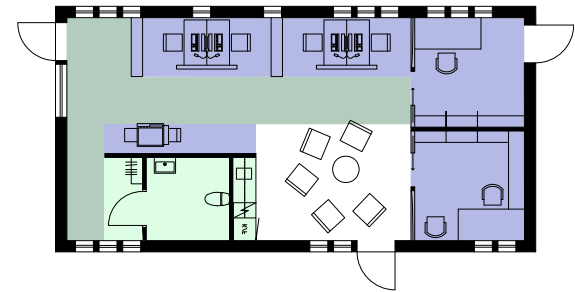
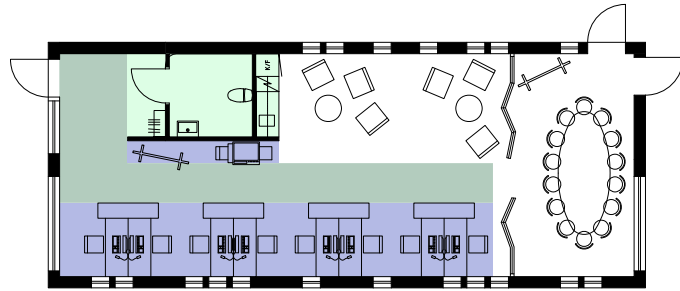
Resterande 27% samnyttjas mellan aktiviteterna möta och pausa. Konferensbordet används även vid utbildningar.



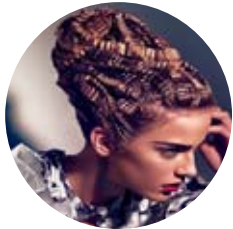
1:200 (A4)



Tandläkarmottagning



Fotostudio



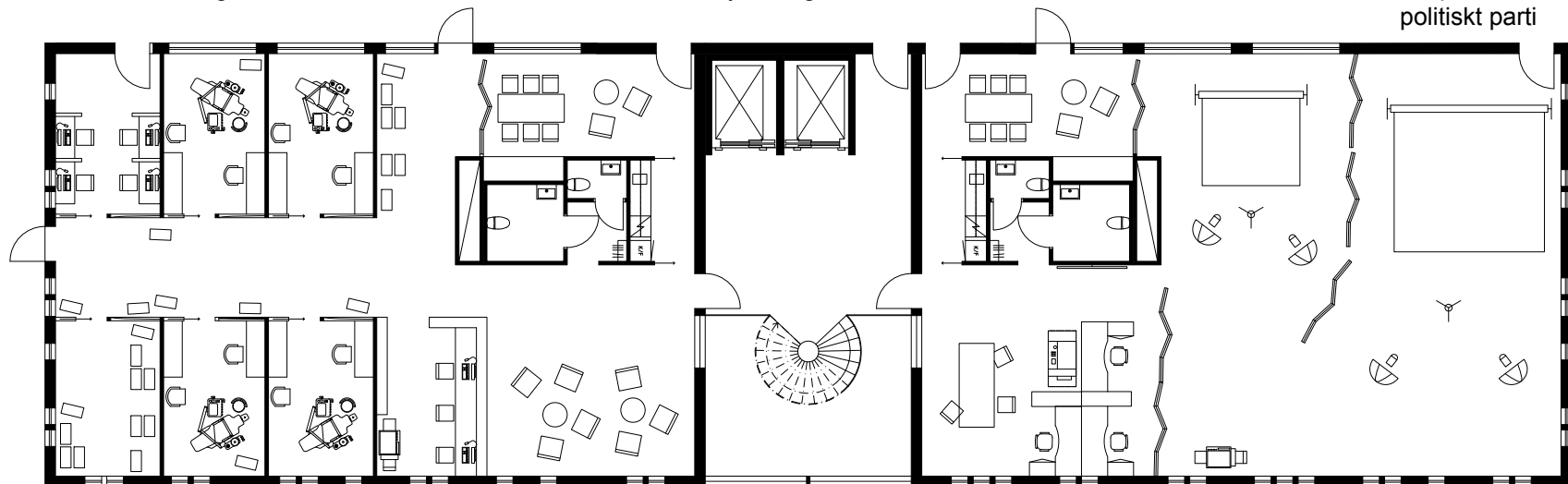
Skönhetssalong



Nyföretagarcentrum



Expedition
politiskt parti

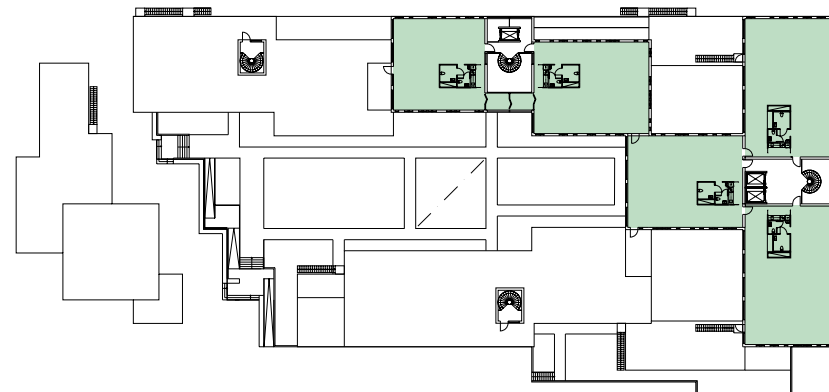


1:200 (A4)

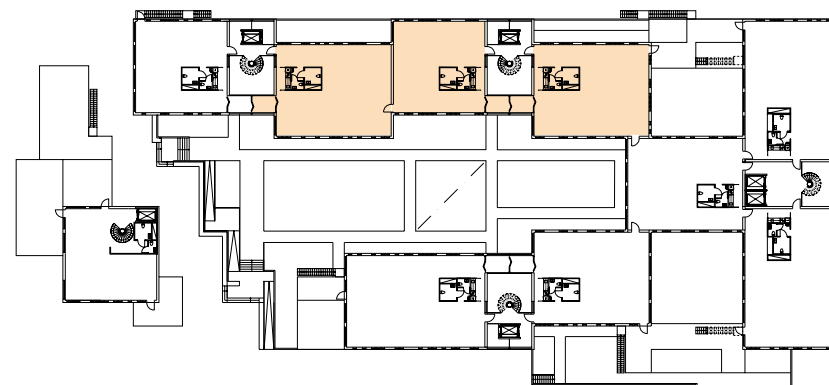
Att hyra kontor

Kontorslokalerna kan via trapphusen och utrymningsdörrarna kopplas samman till större enheter. Det innebär att företag kan expandera eller minska sina lokaler inom byggnaden.

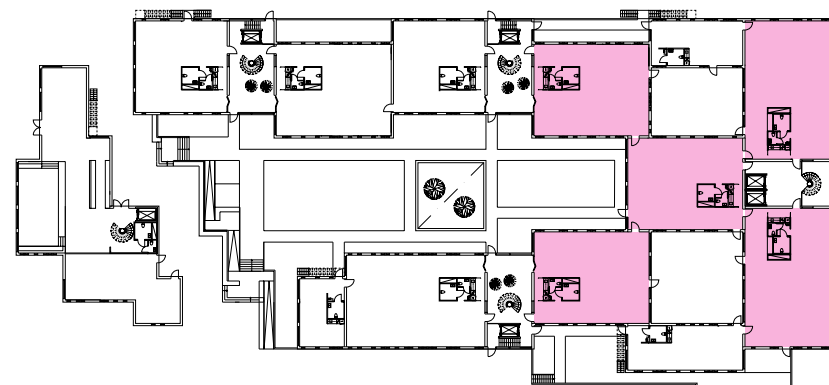
Exempelvis kan ett nystartat företag börja med att hyra en kontorsenhet. När företaget utvecklas och behöver expandera kan man hyra ytterligare en eller flera enheter. Beroende på utbudet av lediga lokaler kan man koppla samman två eller flera enheter vertikalt och/eller horisontellt. Utvecklingen hos ett företag kan också vara av motsatt karaktär, att man vill minska sina kontorsytor. Kanske är det lågkonjunktur eller företaget decentraliserar sin verksamhet.



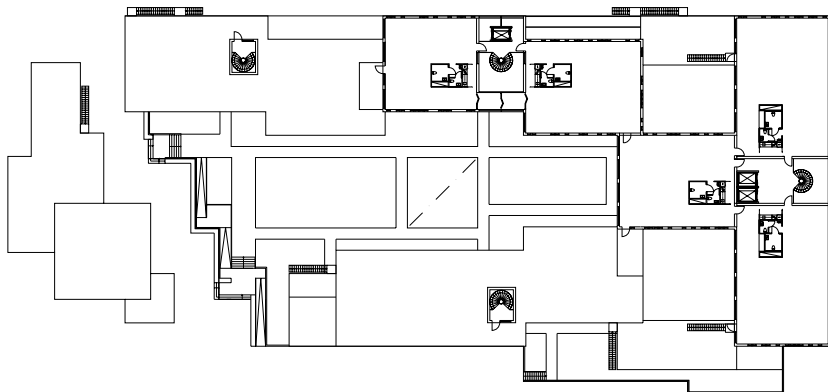
Exempel ett - 756 kvm plan tre.



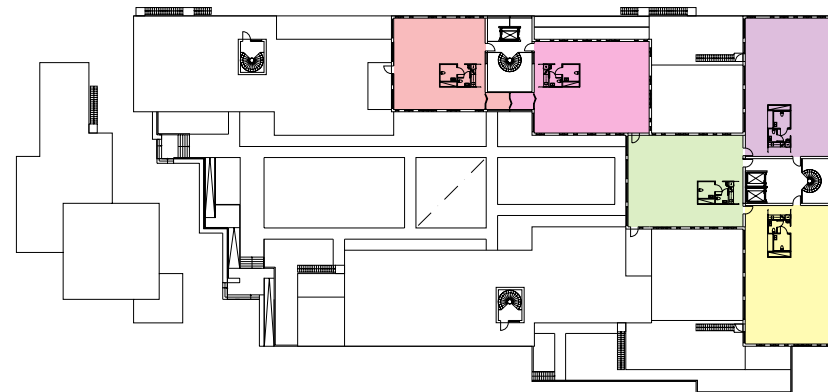
Exempel två - ett företag hyr tre enheter på plan två. Enheterna omfattar totalt 514 kvm.



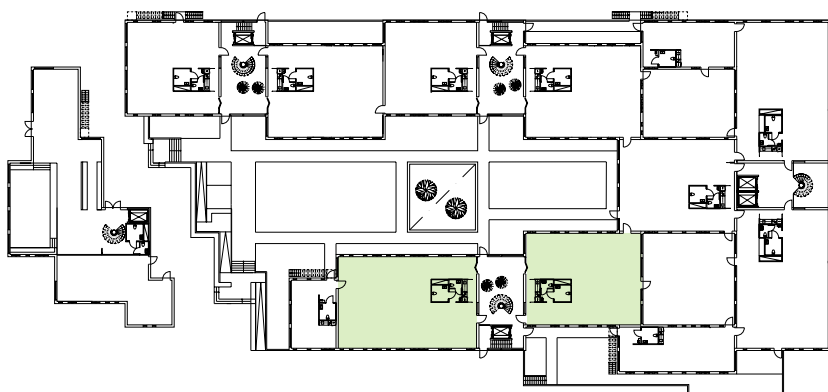
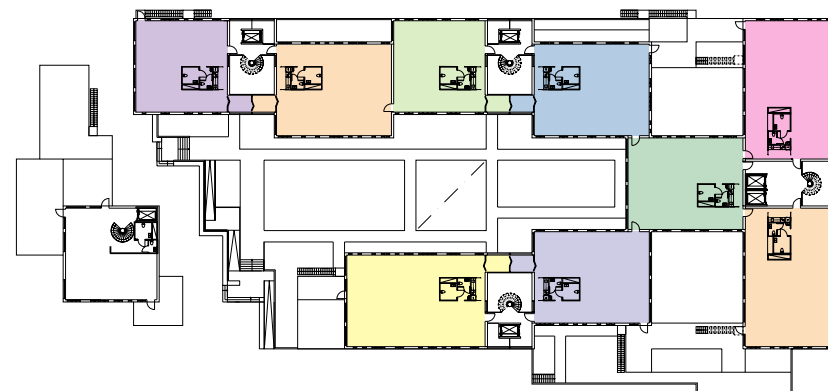
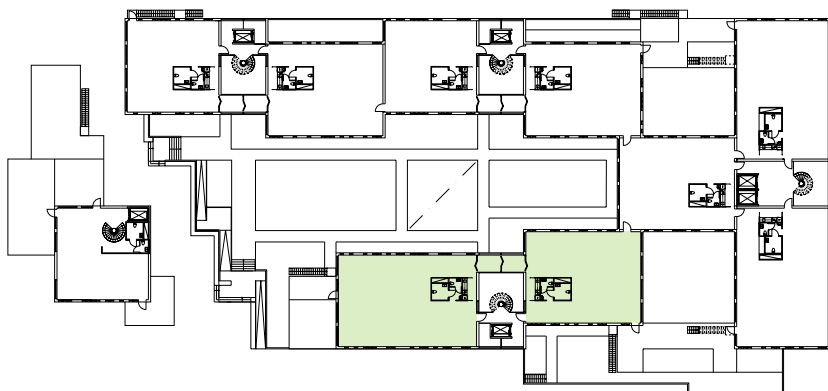
Exempel tre - ett företag hyr fem enheter på plan ett. Enheterna omfattar totalt 994 kvm.

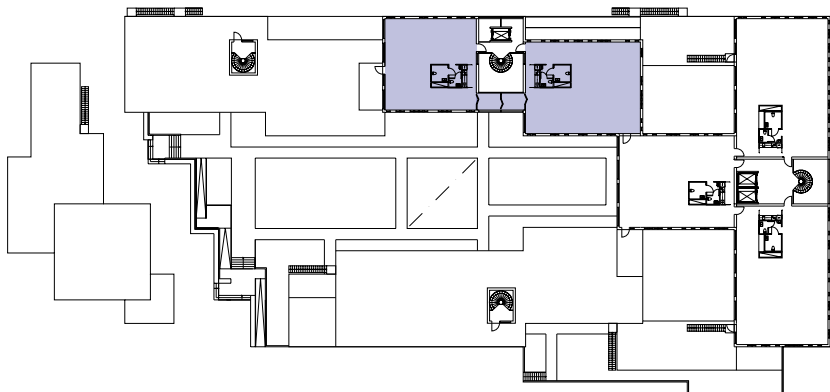


Exempel fyra - ett företag hyr ett helt trapphus med fyra kontorsenheter. Enheterna omfattar totalt 850 kvm.

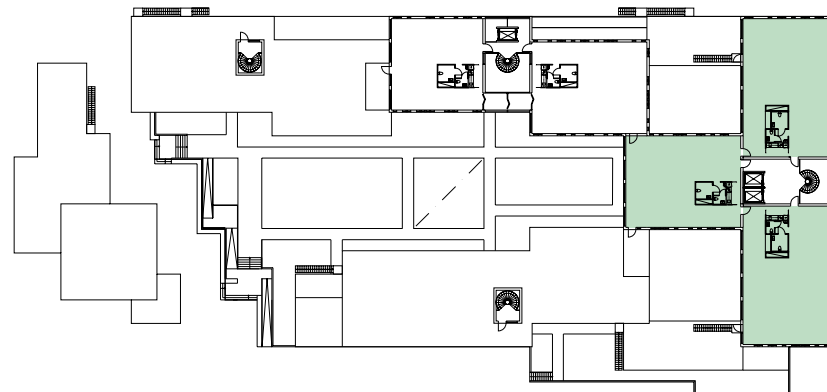


Exempel fem - 26 olika verksamheter hyr kontor i byggnaden. Totalt omfattar enheterna 4552 kvm.

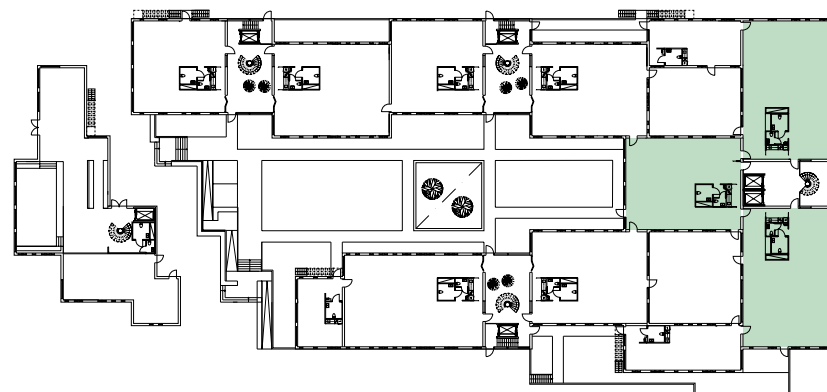
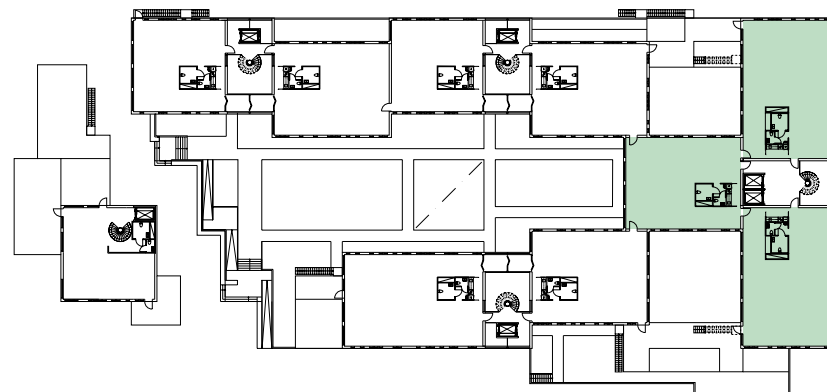
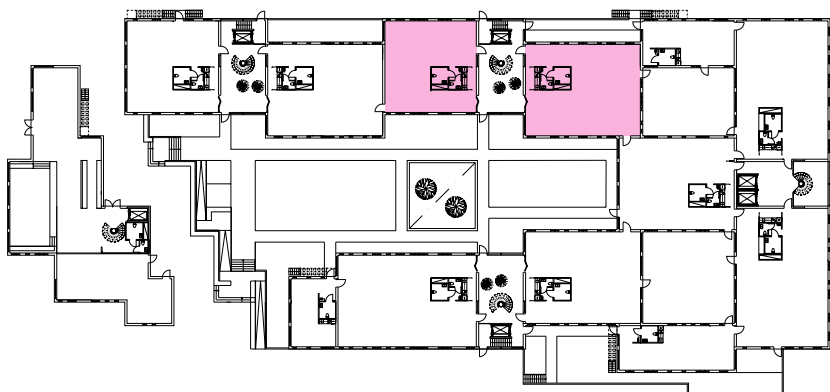
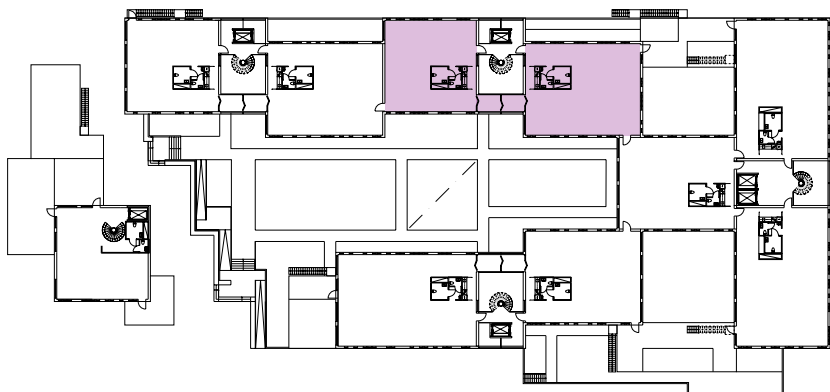


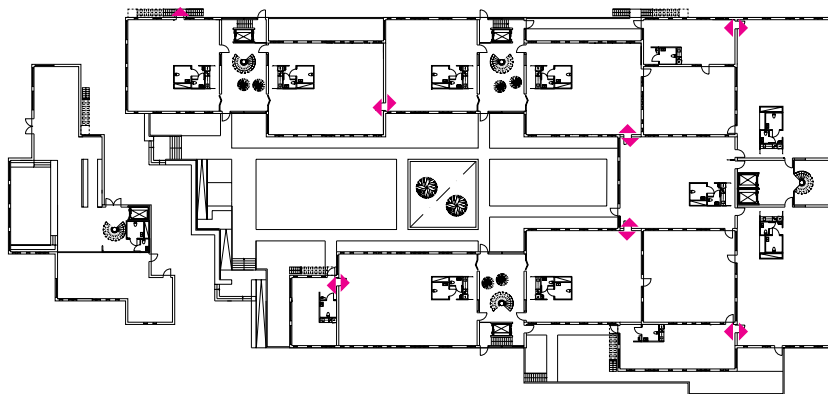
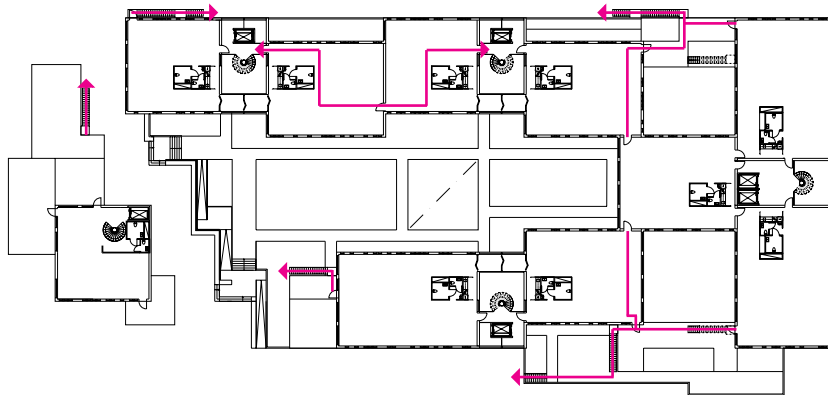
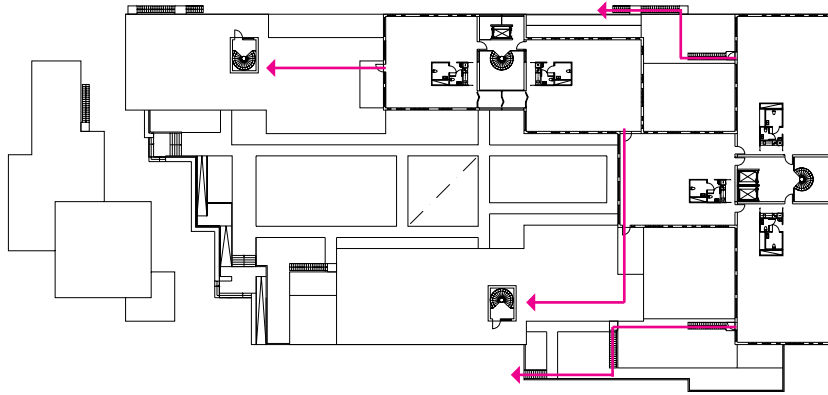


Exempel sex - tre företag hyr ett trapphus tillsammans. Varera företag hyr 2 kontorsenheter vilket motsvarar 330 kvm.



Exempel sju - ett företag hyr ett helt trapphus med nio kontorsenheter. Enheterna omfattar totalt 1878 kvm.



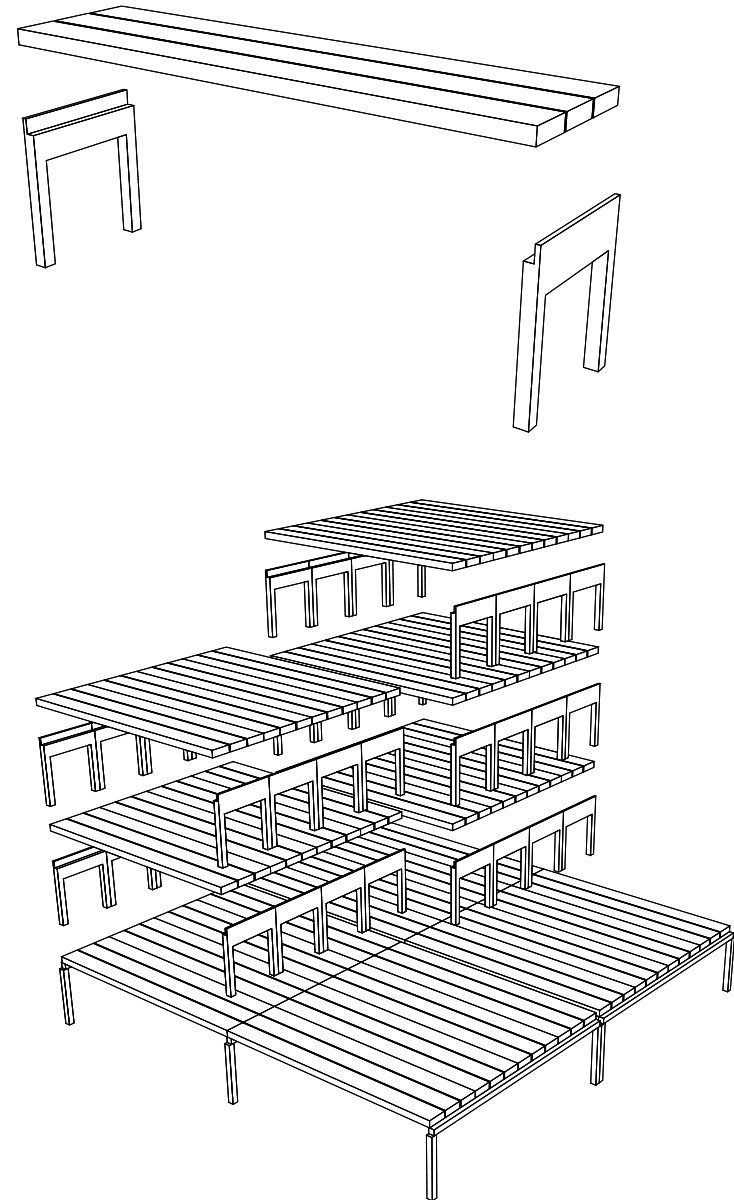
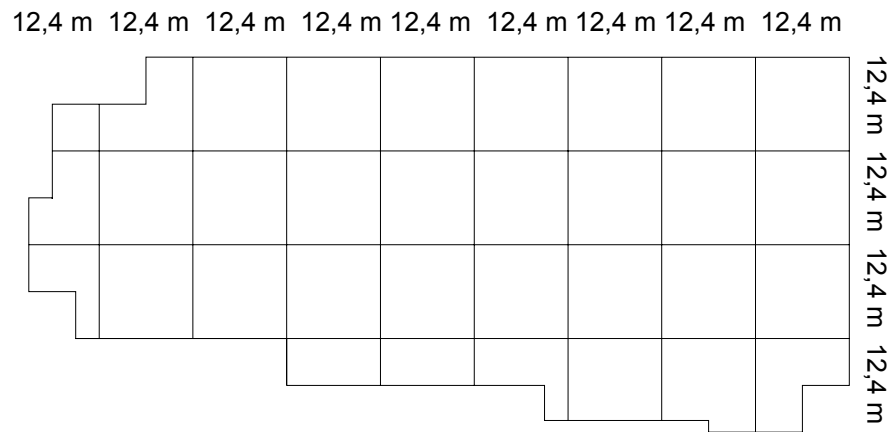


Utrymning

Delen av byggnaden som innehåller kontor varierar mellan en till tre våningar. Kontorslokalerna på plan ett kan utrymmas direkt via innergården. Från våning två och tre utryms kontorslokalerna via annan lokal till annat trapphus eller via utvändig trappa. De utvändiga trapporna kopplar även samman flera kontorsenheter till gemensamma terrasser och utgör skydd för entréerna av kontorspaviljongerna.

Konstruktion

Byggnaden har en pelare/balk konstruktion där avståndet mellan pelarna mäter 12,4 meter vilket härstammar från rutnätet på 3,1 meter. Måttet 3,1 meter är ett resultat av olika faktorer, såsom exempelvis djup och bredd av kontorsrum, storlek på toalett, kök och schakt samt parkeringsplatser. Huskropparna som innehåller kontor byggs upp av bärande fasadelement. De vertikala krafter som uppkommer vid förskjutningarna av huskropparna i nordsydlig riktning växlas av med hjälp av tvärgående balkar ovan dagligvaruhandeln, varifrån krafterna kan löpa ner mot den platsjutna betongplattan.



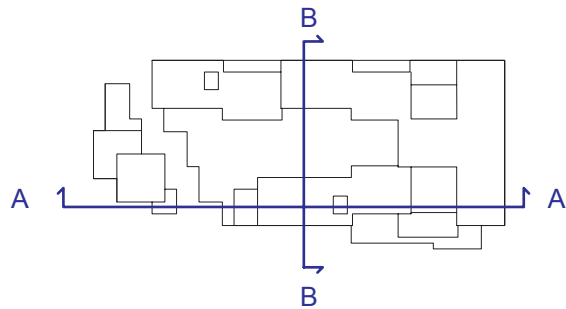
Sktioner

Våningshöjderna i byggnaden grundar sig i detaljplanens bestämmelser och tomtens sluttning. Sluttningen på 3,5 meter gör det möjligt att bygga fyra våningar över mark inom de 12,0 meter som detaljplanen tillåter. Dagligvaruhandeln behöver en högre våningshöjd än kontoren för att bedriva sin verksamhet.

Höjden hos de olika våningsplanen är:

- +91,0 Garage
- +94,5 Dagligvaruhandel
- +98,0 Restaurang
- +99,5 Kontor plan 1 samt innergård
- +103,0 Kontor plan 2
- +106,5 Kontor plan 3
- +110,0 Tak

Hålbjälklagen mäter 0,35 meter. Under dem finns 0,45 meter i utrymme för installationer. Det ger en fri höjd på 2,7 meter i kontorslokalerna. Beroende på den specifika hyresgästens önskemål kan kontoren delas av med hjälp av exempelvis den återanvändbara väggen Eurowand från Moleven som spänns mellan bjälklagen. Väljer man att ha ett helt eller delvis öppet kontorslandskap kan man hänga innetak alternativt spänna segelduk i de förmonterade beslagen som finns på undersidan av bjälklagen.



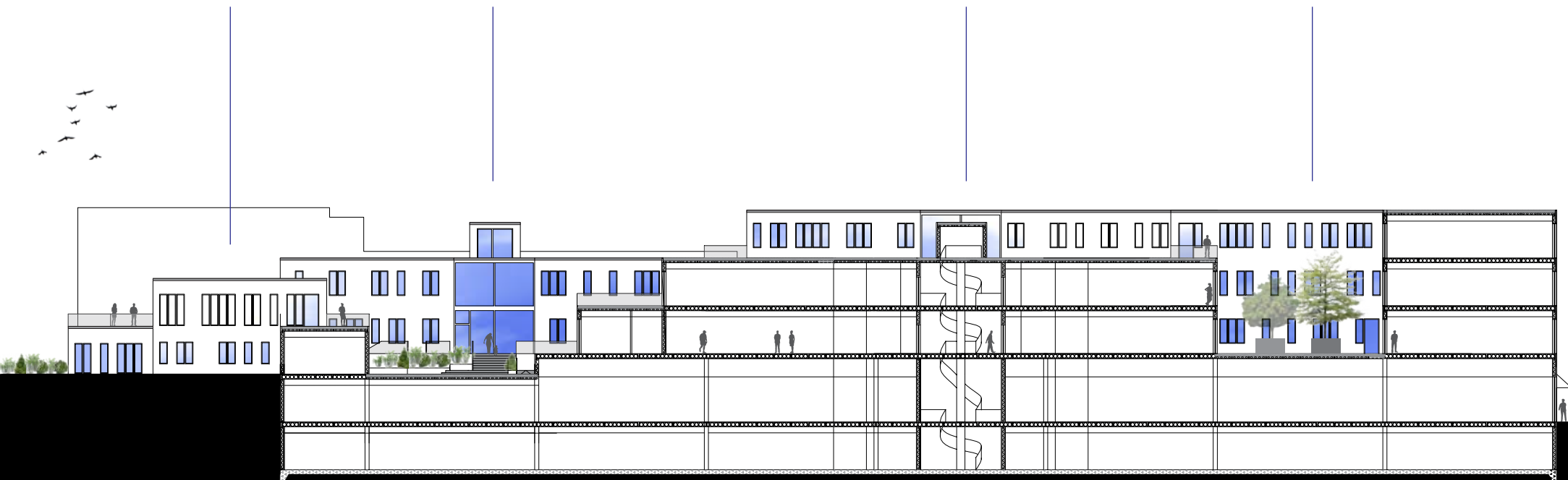
- +110,0 Tak
- +106,5 Kontor plan 3
- +103,0 Kontor plan 2
- +99,5 Kontor plan 1 samt innergård
- +98,0 Restaurang
- +94,5 Dagligvaruhandel
- +91,0 Garage

Restaurang

Ramp och trappa till innergården

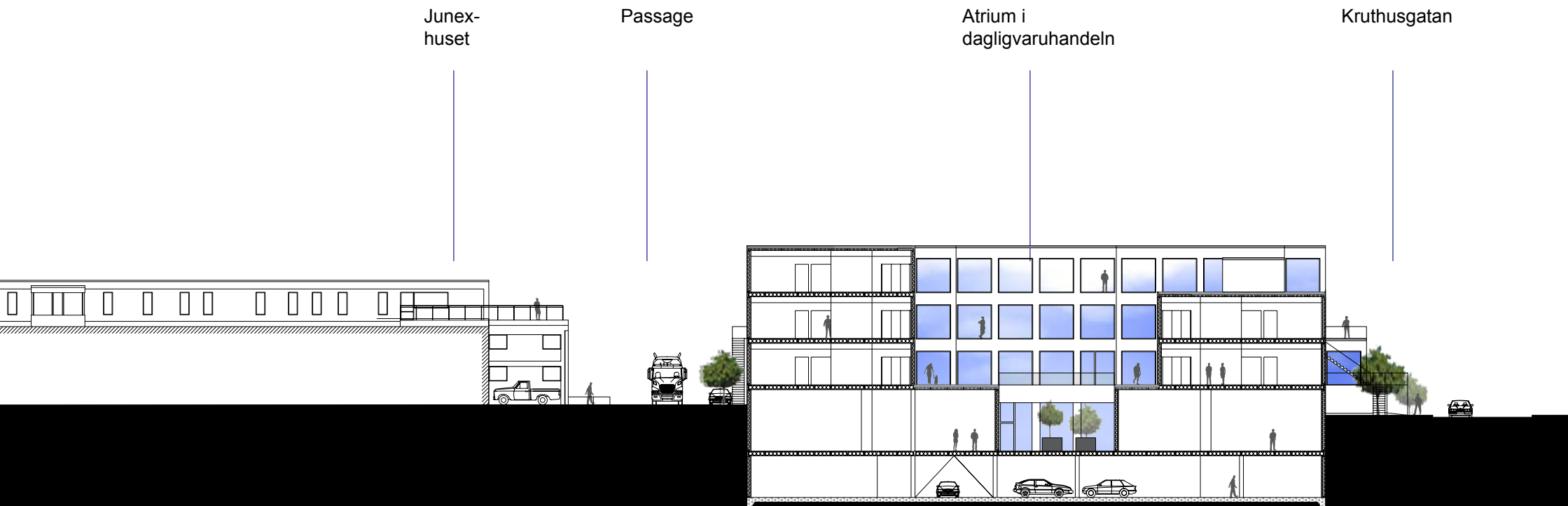
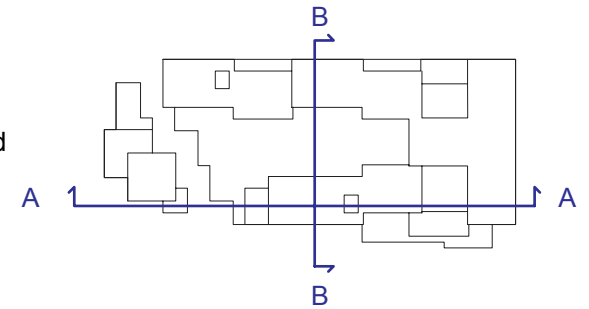
Trapphus

Sluten innergård



Sektion A-A
1:400 (A4)

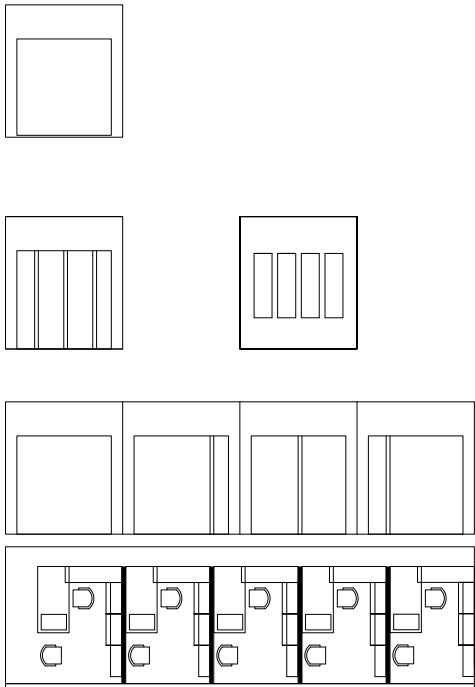
- +110,0 Tak
- +106,5 Kontor plan 3
- +103,0 Kontor plan 2
- +99,5 Kontor plan 1 samt innergård
- +98,0 Restaurang
- +94,5 Dagligvaruhandel
- +91,0 Garage



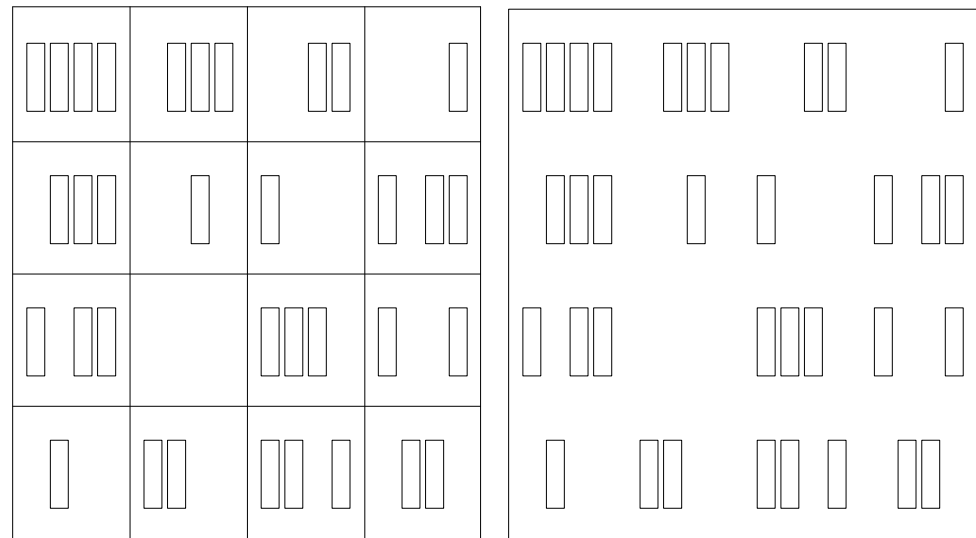
Sektion B-B
1:400 (A4)

Fasader

Fasaden mot Vättern karaktäriseras av stora glasade ytor för att optimera nyttjandegraden av utsikten medan övriga fasader är av mer sluten karaktär för att på ett effektivt sätt möjliggöra inre rumsliga indelningar. Fönstersättningen utgår från rutnätet som mäter 3,1 meter. Genom att välja en lösning med många smala fönster genereras möjligheten att på ett enkelt sätt göra rum-sindelningar efter förändrade behov eller för nya hyresgäster. Fasadelementen i betong har en vit putsad yta. Den vita putsen tillsammans med byggnadens indelning i flera huskroppar gör att den annars relativt stora byggnadsvolymen upplevs lätt och behaglig i skala.



Fönstersättningen möjliggör inre rumsindelningar på ett effektivt sätt.



En blandning av olika element resulterar i en levande och uppbruten fasad. Maximalt antal fönster per element är fyra.



Fasad mot norr.
1:400 (A4)



Fasad mot söder
1:400 (A4)



Fasad mot öster.
1:400 (A4)



Fasad mot väster
1:400 (A4)

Exteriörer



Fågelperspektiv.



Vy över passagen mellan de två huskropparna.



Vy över innergården från restaurangens terrass.



Vy över Vättern från restaurangens terrass.



MÖTA



ARBETA



Rum för arbete och möte.



Rum för arbete, paus och möte.



Rum för arbete, paus och möte.





Rum för paus och förflyttning.

Flexibla kontor

Nedan följer en rad hållbarhetsaspekter som uppnås i etapp ett som helhet.

Ekologiskt

- En etablering av kontor och dagligvaruhandel kommer att ge större underlag för kollektivtrafik i området. En utvidgning av busslinjerna gynnar de boende i den närmsta omgivningen och fler människor kommer att välja att åka kollektivt.
- Byggnaden är belägen i direkt koppling till befintliga gång- och cykelvägar. Vid byggnadens uppförande integreras dessa med en passage för gång- och cykel som löper genom fastigheten.
- Det huvudsakliga byggnadsmaterial är betong, vilket är till 100 % återvinningsbart. Att bygga i betong genererar i en effektiv och miljövänlig byggproduktion.
- Byggnaden kommer att kopplas till den befintliga fjärrvärmeledning som löper rakt genom fastigheten.

Socialt

- En etablering av dagligvaruhandel och kontor ger förutsättningar för utökad kommersiell service i området.
- Byggnaden och dess innehåll kommer att utgöra en viktig mötesplats i Huskvarna. Mötesplatsen kommer att resultera i att fler människor rör sig mot Vättern och de vackra vyerna som finns där.

- Byggnadens innehåll och utformning bjuder in till möte och aktivitet både i restaurangen och på inngården.

Ekonomiskt

- En etablering av dagligvaruhandel och kontor kommer att generera i arbetstillfällen, både genom byggnadens uppförande i sig och de verksamheter som etableras i byggnaden.

Genom att skapa lokaler som fungerar för varierande typer av verksamheter kan byggnaden leva med Huskvarna stad och dess invånare över en lång tid. Genom de generella kontorslokalerna åstadkoms flexibilitet vilken i sin tur gör byggnaden hållbar. Nedan följer en sammanfattning av hållbarhetsaspekter som uppnås vid utformningen av kontorslokalerna.

Ekologiskt

- De attraktiva trapphusen bjuder in till rörelse. Förhoppningen är att användningen av hiss därigenom kan minimeras. Trapphusens vegetation bidrar även till en god luftkvalité.
- Kontorslokalernas flexibla utformning gör det möjligt för verksamheter att snabbt och effektivt utvecklas och förändras i sin uppbyggnad inom befintliga lokaler. Man kan därigenom undvika att flytta vilket ofta resulterar i negativa miljöpåfrestningar som bland annat slitage på möbler.
- Konceptet att använda återanvändbara skiljeväggar

som spänns mellan bjälklagen gör det ekologiskt försvarbart att förändra kontorslokalerna efter specifika behov.

- Genom att fastighetsägaren erbjuder en bilpool kommer medarbetare som i vanliga fall tar bilen till arbetet kunna välja ett alternativt färdssätt.
- Trapphusens kontrasterande karaktär i förhållande till rummen för arbeta och möta, tillsammans med flertalet takterrasser och innegårdar ger möjlighet till kvalitativa och avkopplande pauser i direkt anslutning till kontoret. Det innebär att man inte behöva åka iväg på lunchen för att känna sig "fri" och minskar därigenom de negativa miljöpåverkningarna.

Socialt

- Kontorskropparnas trapphus och innegården kan resultera i oväntade och intressanta möten och samarbeten mellan olika verksamheter.
- Genom att kontorslokalerna är begränsade till en yta av cirka 200 kvm undviker man att stora ohälsosamma kontorslandskap uppstår.
- Genom att större verksamheters kontor delas upp i mindre enheter kan man styra medarbetare till att röra mer på sig mellan olika avdelningar. Ökade fysisk aktivitet resulterar i både bättre psykiskt och fysiskt välbefinnande samtidigt som det skapas utrymme för spontana möten.

Ekonomiskt

- Genom att man lätt kan minska och expandera sina kontorsytor inom fastigheten kan verksamheter göra ekonomiska besparingar. Både i form av lokalhyra, förlorad inkomst under flytt, införskaffning av nya möbler, adressändring med mera.
- Genom att erbjuda kontorslokaler i varierande storlek kan man lättare få alla ytor uthyrda.

kapitel sju
REFLEKTION

Reflektion

Examensarbetet är ett bra exempel på att vi lever i en föränderlig värld. Arbetets utgångspunkt var från början tydlig – att gestalta en byggnad för dagligvaruhandel och kontor som en del i utvecklingen av Kvarteret Sömnaden. Under arbetets gång förändrades och utvecklades uppgiften och större frågor uppstod.

Under arbetsprocessen var det mötena med handledaren, uppdragsgivaren, respondenterna i enkätundersökningen samt vänner och familj med flera som var avgörande för arbetets utveckling. Vid dessa möten sattes kunskap, koncept och visioner på prov samtidigt som nya idéer växte fram. Trenden som talar för vikten av att ha fler möten kan bekräftas. Att driva examensarbetet under en längre tid gav också mer utrymme för värdefull reflektion under arbetets gång och mellan mötena.

I rapportens slut presenteras ett byggnadsförslag som svar på examensarbetets frågor. Genom studier av arkitekten Erik Friberger växte ett förhållningssätt fram till inte bara Junex-huset's välbevarade arkitektur, utan även till Huskvarna stad och dess framtid. Med inspiration från Fribergers visioner och idéer utvecklades nya och oväntade infallsvinklar vilka gav upphov till en inriktning på flexibla kontor. Byggnadsförslaget genomsyras av flexibla lösningar, vilka är ett av många svar på hur man kan stödja utvecklingen och förändringar hos verksamheter. Förslaget utgör inte bara ett komplement till kvarteret utan också ett tillägg till Huskvarna stad och dess invånare – idag och i framtiden.

I efterhand kan man peka på delar av examensarbetet som varit mer eller mindre givande för dess utveckling. Att genomföra ett arbete kopplat till sin hemstad har resulterat i att man förhållit sig till uppgiften på ett mer ödmjukt sätt än vad man i vanliga fall gör. Sammanfattningsvis kan jag konstatera att examensarbetets process var intensivare och roligare än vad jag förutspått. Även examensarbetets resultat är mer omfattande och intressantare än vad som förväntades vid arbetets start.

Under arbetsprocessen har många personer på olika sätt bidragit till examensarbetets utveckling. Avslutningsvis vill jag tacka min handledare och examinator Matts Heijl för inspirerande möten och vägledning samt uppdragsgivaren Bo Larsson för möjligheten att utföra examensarbetet.

Referenser

Litteratur

Cewers, K. (2008) *Det vita slottet vi Vättern – En bok om Junex* Taberg: Tabergs Tryckeri AB.

Christiansson, C. och Eiserman, M. (1998) *Framtidens kontor – kontorets framtid* Laholm: Tryck Trydells Tryckeri i Laholm.

Bodin Danielsson, C. (2010) *The office - An Explorative Study*

Olle Rex och Per Henrik Norberg (197?). *Erik Fribergers elementhus*. Göteborg

Examensarbete

Krus, L. (1989) *Funktionalisten Friberger*. Göteborg: Chalmers Tekniska Högskola. (Examensarbete inom Institutionen för Arkitekturens teori och historia. Arkitektur.)

Intervju

Bo Larsson (VD, Junesco Fastigheter AB) intervjuad av författaren september 2010.

Mailkonversation

Larsson, Anna (maila.annalarsson@gmail.com) (2010-10-07)

Trafikflöden Huskvarna. Personlig e-post till H. Karlsson (hans.karlsson@vectura.se).

Webbkällor

Jönköpings länstrafik AB (2011) Linjekarta. *Jönköpings länstrafik*. <http://www.jlt.se> (2011-04-21).

Jönköpings kommun. (2003) Jönköping - Ljuset vid Vättern. *Jönköpings kommun*. <http://www.jonkoping.se> (2010-09-11).

Jönköpings kommun. (2011) Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare. *Jönköpings kommun*. <http://www.jonkoping.se> (2011-04-21).

Moore, A. (2010) *Årets fulaste kontor*. <http://www.struktur.nu/blogg.html>. (20 Apr. 2011)

Manpower (2010) Fika mera! *Manpower*. <http://www.manpower.se>. (2011-04-21).

Vasakronan (2011) Grön bilpool. *Vasakronan*. <http://www.vasakronan.se/sv/Kontorskunskap> (2011-04-21).

Arbetsmiljöverket (2009) Arbetsplatsens utformning. *Arbetsmiljöverket*. http://www.av.se/dokument/afs/afs2009_02.pdf (2011-04-21)

Pålssons bygg (2011) *Pålssons bygg*. <http://www.palssonsbygg.se> (2011-04-21)

Wikipedia (2010) Kontor. *Wikipedia*. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Kontor> (2011-04-21)

Vårdguiden. (2009) Rörelse är livsviktigt. *Vårdguiden – Stockholms läns landsting* <http://www.vardguiden.se/Tema/Halsa/Motion-och-rorelse/> (2011-02-22)

Architecture 2030 (2011) Solution – the building sector. *Architecture 2030*. <http://architecture2030.org/> (2011-04-21)

Multimediakällor

Fisch, K. (2009) Did You Know? 3.0 (Official Video) -2009 Edition. [YouTube] <http://www.youtube.com>. (2011-04-20)

Bilder

s.2 Privat foto

s.6 *Utsikten Huskvarna*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.ds.karen.hj.se/~jeff/galleri/HDR/Utsikten-Huskvarna/slides/Utsikten-20-Huskvarna-HDR.html> >

s.8-9. Eniro. *Flygfoto*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://kartor.eniro.se/> > (100824)

s.10. Eniro. *Flygfoto*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://kartor.eniro.se/> > (110517)

s.11. Privat foto

s.12-13. Eniro. *Flygfoto*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://kartor.eniro.se/> > (100824)

s.14. (1967) s.15 *Junex 40 år Huskvarna*
(1967) s.14 *Junex 40 år Huskvarna*

s.16, 18-21. Privat foto

s. 22-25. Junesco fastigheter

s.26. Eniro. *Flygfoto*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://kartor.eniro.se/> > (100824)

s.28-30. Privat foto

s. 33. Arkitekturmuseet. *Summer cottage*. (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.arkitekturmuseet.se/ung/utställning/modernismen/english/30_t3.html > (101006)

s. 33. Zenker. *Junex*. (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.zenker.se/Liber/Liber_1950/junex.jpg > (101007)

s.35. Privat foto.

s.39. Jönköpings kommun. (1988) Detaljplan kv. Sömnaden.

s.42. Privat foto

s.49. Fisch, K. (2009) Did You Know? 3.0 (Official Video) -2009 Edition. [YouTube] <http://www.youtube.com>. (2011-04-20)

s.50. Cramo. *Kontor- ritning 3*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.cramo.se/Web/Core/Pages/Default.aspx?id=7319&epsplan guage=SV> > (110424)

s.50. Bra kontor. *Kontorslandskap*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://brakontor.se/kontorslandskap> > (110424)

s.50. Kombikontor

s.50. Kinnarps. *Serie[e]*. (Elektronisk) Tillgänglig < [http://www10.kinnarps.com/Images/Products/Storage/highres/Serie\[e\]_mobile.jpg](http://www10.kinnarps.com/Images/Products/Storage/highres/Serie[e]_mobile.jpg) > (110424)

s.53.

Picasaweb. *Business group meeting portrait*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://picasaweb.google.com/lh/photo/-Kha3jm-K9ezbg2LjufmWAw> > (110429)

Wellnesshomebiz. *Networkes*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.wellnesshomebiz.com/wp-content/uploads/2010/06/man-on-beach-with-laptop1.jpg> > (110429)

s.55. Arkitektkontoret Kari Nissen Brodtkorb. *Dockums Malmö*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.brodtkorb.no/Prosjekter/Dockums-Malm.aspx> > (110501)

s.56. Wingårdhs. *Gina tricot*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.wingardhs.se/php/flash.html> > (110403)

s.57. Wingårdhs. *Building 10*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.wingardhs.se/php/flash.html> > (110403)

www.wingardhs.se/php/flash.html > (110403)

s. 71. Reseguiden. *Amerikansk mataffär*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.resguiden.se/forum/bilder/170973> > (101007)

s.71. I really like food. *Artificial meat*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.ireallylikefood.com/740291171/artificial-meat-yay-or-mehh/> > (110424)

s.73. An architecture. *How buildings learn*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.an-architecture.com/2009/01/building-layers-or-speed-of-change.html> > (100913)

s.75. Privat foto

s.77. Privat foto

s.79. Privat foto

s.90-91.

Offecct. *Smalltalk*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.offecct.se/produkt.asp?FAM=6&ID=212> > (110306)

Vitra. *Workbay*. (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.vitra.com/_assets/published/6/6fc7a67bc334520.jpg > (110321)

Moelven. *Chatbox*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://resources1.mynewsdesk.com/files/29995dc77ead4f76d725b745455c1e2d/resources/ResourceWebImage/thumbnails/moelven-eurowand->

bild-4_new_large.jpg > (110321)

Moelven. *Eurowand*. (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.moelven.com/ImageVault/Images/id_23174/width_477/compression-Quality_70/scope_0/conversionFormatType_Jpeg/dpi_72/ImageVaultHandler.aspx > (110321)

Moa Lundberg. *Moelven eurowand*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.moalundberg.se/2011/03/moelven-eurowand.html> > (110503)

My newsdesk. *Moelven eurowand*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/moelven-eurowand/image/view/moelven-eurowand-bild-2-66157> > (110503)

Simplicity. *Googles office*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://blogg.addsimplicity.se/files/2011/02/bild5.jpg> > (110324)

s. 92-93.

Hasselbergs smide. *Vit spiraltrappa*. (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.hasselbergssmide.se/trappor/vit_spiraltrappa_400.jpg > (110321)

Design hole online. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://designhole-online.com/wp-content/uploads/2008/04/tivali-dad-designed-for-small-space.png> > (110320)

Missfixtrix. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.missfixtrix.com/wp-content/uploads/2008/06/milano-massa-2.jpg> > (110321)

Green design. *Vertical wall stairs*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.greendesign.com.au/images/vertical-wall-stairs.jpg> > (110321)

Vertical garden design. *Natura tower interior*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.verticalgardendesign.com/projects/natura-towers-interior> > (110424)

Vertical garden design. *Just Cuore*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.verticalgardendesign.com/projects/just-cuore> > (110424)

Archinspire. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://archinspire.com/wp-content/uploads/2010/02/innovative-indoor-garden-application-system-house-design2-427x500.jpg> > (110321)

Vertical garden design. *Casa estoril*. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.verticalgardendesign.com/projects/casa-estoril> > (110424)

s.95

Architecture photo. (Elektronisk) Tillgänglig < <http://architecture-photo.net/jp/saru01.jpg> > (110202)

Best house interior. *House design with the Lamborghini parked in the living room.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.best-houseinterior.com/wp-content/uploads/House-Design-with-the-Lamborghini-Parked-in-the-Living-Room1-587x500.jpg> >(110202)

Elding Oscarsson. *Townhouse.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.eldingoscarson.com/> > (110202)

Picasaweb. *House before House by Sou Fujimoto.* (Elektronisk) Tillgänglig < http://picasaweb.google.com/lh/photo/IXEfKyq_6T5y1_qcYaumA > (110424)

s.99. Eniro. *Flygfoto.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://kartor.eniro.se/> > (100824)

s.112.

4ofseven. *Sou Fujimoto hundreds.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://blog.4ofseven.com/events/sou-fujimoto-in-town/> > (110429)

Royal free stock photos. *Businessman nerd accountant dollar notes on vintage wallpaper office.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://us.123rf.com/400wm/400/400/tonobalaguer/tonobalaguer1101/tonobalaguer110100148/8795146-businessman-nerd-accountant-dollar-notes-on-vintage-wallpaper-office.jpg> < (110429)

Lillalie blogg. *Min alldeles egna fotostudio.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://lillalie.webblogg.se/2010/july/min-alldeles->

[egna-foto-studio.html](#) > (110429)

Prevent. *Partiloggor.* (Elektronisk) Tillgänglig < http://www.prevent.se/imagemod/Global/arbetsliv/Bilder/Artikelbilder/bilder2010/Bilder%20aug%202010/loggor_____resize_cs_507_0.jpg > (110501)

Björn Axén. *Frisyr startsida.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.bjornaxen.se/index.php?stat=1> > (110501)

Tenerife online. *Callcenter.* (Elektronisk) Tillgänglig < <http://www.tenerifeonline.be/images/callcenter.jpg> > (110501)

Kreafonbloggen. *Arbetsförmedlingen.* (Elektronisk) Tillgänglig. < <http://www.kreafonbloggen.se/tag/arbetsformedlingen/> > (110501)

Obik. *Möbeltapetsering.* (Elektronisk) Tillgänglig. < <http://www.obik.se/> > (110501)

Resekoll. *Aruba.*(Elektronisk) Tillgänglig. < http://www.resekoll.se/wp-content/uploads/2009/01/aruba_resekoll.jpg > (110502)

JBasket job search in Austria blog (Elektronisk) Tillgänglig. < <http://blog.jbasket.com/> > (110502)

More than life itself. (Elektronisk) Tillgänglig. < autumngracehassell.blogspot.com > (110502)

s.122-125. Samma som s.112.

Appendix

Appendix A - Enkätundersökning	A - 2
Appendix B - Underlag för beräkning av nyckeltal	A - 23

Appendix A - Enkätundersökning

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 54

Yrke: Produktchef

Arbetsplats: Design- & konstruktionsbyrå

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 5

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 30

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: Utbildning, workshops

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2ggr. kl 09 resp 15.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

7 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

15 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen för besök hos kunder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att få vara kreativ och arbeta med hela kroppen i verkstad.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 56

Yrke: Produktchef

Arbetsplats: Import av utemöbler

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 12

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 20

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face	75%	50%	75%	Genom teknik
100%				100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

För kallt på vintern, för varmt på sommaren. Måsta använda värmefläkt, vilket orsakar buller.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: Spelar ingen roll, det viktiga är en bra inomhusmiljö.

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: Utställning av produkter.

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana	75%	50%	75%	Bokade
100%				100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda	75%	50%	75%	Äta ute
100%				100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
5-10 min fika på FM. Finns ej tid till mer.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

7 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen för besök hos kunder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss	75%	50%	75%	Trappa
100%				100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att få vara utomhus och få frisk luft. Att arbeta aktivt med "hela" kroppen.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 37

Yrke: Produktchef

Arbetsplats: Tillverkare av passerkort

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 3

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 4

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Blir ofta för varmt på sommaren.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"? kl 09

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

10 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

20 mn

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen för besök hos kunder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

3:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Saknar inget, är väldigt nöjd med rådande arbetssituation.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 37

Yrke: Dataingenjör

Arbetsplats: Datakonsult

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 4

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 12

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?
Störande buller, röster. Dofter, ex från lunchrummet

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: Spelar ingen roll.

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2 ggr. kl 09.30 resp. 15.00

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

15 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

25 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Bekvämt med bil. Trist att cykla om det regnar, man ska handla mat osv.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

4:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% 100% Trappa

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att få röra på sig. Träffa nya människor, ibland kan det bli lite ensamt och långtråkigt på kontor

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 58

Yrke: Ekonom

Arbetsplats: Sägverksbolag

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 6

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 18

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% 100% Genom teknik

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Ventilationen, blir ofta för varmt eller kallt.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

30 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

~~BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT~~

Hur lång tid skulle det ta?

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen för besök hos kunder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

3:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 54

Yrke: Ekonom

Arbetsplats: Sågverksbolag

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 4

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 25

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face	75%	50%	75%	Genom teknik
<input checked="" type="radio"/> 100%				<input type="radio"/> 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt	75%	50%	75%	Inte alls
<input checked="" type="radio"/> 100%				<input type="radio"/> 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket	<input checked="" type="radio"/> 75%	50%	75%	Inte alls
<input type="radio"/> 100%				<input type="radio"/> 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket	75%	<input checked="" type="radio"/> 50%	75%	Inte alls
<input type="radio"/> 100%				<input type="radio"/> 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?
För varmt på sommaren. Bristande ventilation.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: Spelar ingen roll, det viktiga är en bra inomhusmiljö.

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana	75%	50%	75%	Bokade
<input type="radio"/> 100%				<input checked="" type="radio"/> 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda	75%	50%	75%	Äta ute
<input type="radio"/> 100%				<input checked="" type="radio"/> 100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

1 h

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

Skulle ta 6 h

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Är tidsmässigt omöjligt.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

3:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss	75%	50%	75%	Trappa
<input type="radio"/> 100%				<input checked="" type="radio"/> 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att få röra sig fritt, blir lätt mycket stillasittande på kontor.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 44

Yrke: Koncern controller

Arbetsplats: Sägverksbolag

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 8

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 20

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Rumstemperaturen.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: Sortera papper

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

10 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

20 mn

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen för besök hos kunder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

3:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Saknar inget.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 26

Yrke: Platschef/Maskinsnickare

Arbetsplats: Snickeri

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 2

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 2

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face	75%	50%	75%	Genom teknik
100%				100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket	75%	50%	75%	Inte alls
100%				100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Ser ej ut, har inget fönster. Har ingen uppfattning om tid och väder.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana	75%	50%	75%	Bokade
100%				100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda	75%	50%	75%	Äta ute
100%				100%

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: Åker hem, får på så vis ett miljöombyte och hemlagad mat.

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

Frukost kl 09. resp kaffe vid 15. Blir oftast att man bara tar sig en kopp.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

2 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

3 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Behöver ha tillgång till bil i jobbet. Ibland måste man göra ärenden.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

1.a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss	75%	50%	75%	Trappa
100%				100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Aktivera kroppen.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 24

Yrke: Ekonomiansvarig

Arbetsplats: Kassakontor

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 3

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 3

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
- För att inte behöva skriva ut material
- Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Rumstemperaturen.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
- Människor
- Inget
- Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
- Nej, jag använder hörlurar
- Nej, alla lyssnar gärna
- Ja
- Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: Utbildning

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% 100% Bokade

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
- Nej, man måste alltid förboka ett rum
- Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
- Alla möten förbokas.
- Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
- Godare med egen hemlagad mat
- Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
- Vill inte stressa iväg och slösa tid
- Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
- Alla vill inte fika
- Fikar vid möjlighet i schemat
- Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

7 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

10 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Det är bekvämt med bil

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% 100% Trappa

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
- Trapputrymmet känns otryggt
- Lathet
- Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Spontana möten med nya människor. Att få röra på sig och att inte sitta still på samma stol i flera timmar.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 58

Yrke: Fastighetsförvaltare

Arbetsplats: Fastighetsförvaltning

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 5

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 38

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- () Stora avstånd mellan kollegorna
() För att inte behöva skriva ut material
() Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Buller. Belysning. Ventilation. Att det kan vara stökigt, viktigt att det är rent och snyggt.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- (x) Natur
() Människor
() Inget
() Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- () Nej, jag sitter i ett eget rum
() Nej, jag använder hörlurar
() Nej, alla lyssnar gärna
() Ja
() Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: Förvaring, utställning

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% 100% Bokade

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- () JA, det finns alltid lediga mötesrum
() Nej, man måste alltid förboka ett rum
(x) Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
() Alla möten förbokas.
() Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchläda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- () Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
() Godare med egen hemlagad mat
() Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
() Vill inte stressa iväg och slösa tid
() Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
1 gång på förmiddagen, ibland i samband med möten.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- () Alla får inte plats i fikarummet
() Alla vill inte fika
(x) Fikar vid möjlighet i schemat
() Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

5 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

10min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färd sättet till arbetsplatsen?

Behöver ha tillgång till bil i jobbet. Har många möten på andra platser.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

1:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% 100% Trappa

Om mestadels hiss, varför?

- () Hissen tar mindre tid
() Trapputrymmet känns otryggt
() Lathet
() Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Få vara ute och få frisk luft.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 29

Yrke: Industridesigner

Arbetsplats: Designbyrå

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 2

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 5

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Fläktljud och andra störande ljud, ex andra personer som talar högt och störande. Fula färger.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% 100% Bokade

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
Har inga fasta fikatider.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

5 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

12 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Måste ha tillgång till bil under dagen. Har även mycket "bagage" (dator etc.)

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

1:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% 100% Trappa

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Träffa människor.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 43

Yrke: Ekonom

Arbetsplats: Fotbollsförbund

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 7

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 23

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: Vidarebefodra mail

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2gg. kl.09. resp. kl.15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

40 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färd sättet till arbetsplatsen?

Läget och avståndet till arbetsplatsen gör det svårt att hitta ett alternativ.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Rörelse. Det blir för mycket stillasittande på kontor.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 39

Yrke: Systemutvecklare

Arbetsplats: Datakonsult

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 2

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 7

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% 100% Genom teknik

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: Digital information

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Dofter.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: Spelar ingen roll

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

20 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

40 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Bekvämt.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

4:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Spontana "prat/snack"-pauser.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 30

Yrke: Kommuniator

Arbetsplats: Inredning- och kommunikationsbyrå

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 3

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 5

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Det rör sig mycket folk på arbetsplatsen, vilket resulterar i att det ofta känns lite stökigt.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% 100% Bokade

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2gg. kl.09. resp. kl.15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

10 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

45 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Läget mellan min bostad och arbetsplatsen i förhållande till motorvägen gör att det blir stora omvägar att cykla.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% 100% Trappa

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Mitt jobb är väldigt varierande. Sitter sällan stilla hela dagar.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 45

Yrke: Sjuksköterska

Arbetsplats: Vårdklinik

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 4

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 20

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Dofter.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: Spelar ingen roll

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

5 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

20 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Bekvämlighet. Speciellt vid dåligt väder.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: Finns ingen trappa.

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Arbete utomhus. Att få röra på sig.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 55

Yrke: Socionom

Arbetsplats: Vårdklinik

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 5

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 30

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: Vidarebefodra mail

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?
Temperaturen på kontoret. Buller och andra ljud.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2gg. kl.09. resp. kl.15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

20 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

40 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Bekvämlighet

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Frihet att själv kunna bestämma sina arbetstider.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 60

Yrke: Sjuksköterska

Arbetsplats: Vårdklinik

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 6

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 34

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Värme, kyla, buller från trafiken, att man blir avbruten och störd av medarbetare.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssnar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?

2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

10 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

15 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Vädret.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

2:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Utearbete, att få andas frisk luft.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 64

Yrke: Försäljare

Arbetsplats: Bilföretag

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 7

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 30

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?
Svårt att kunna tala ostört med kunder.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% Bokade 100%

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% Äta ute 100%

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
Fikar med kunder när det passar.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

10 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

20 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Åker hem på lunchen för att rasta hunden.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

1:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att få använda kroppen. Vara utomhus.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 32

Yrke: Produktutvecklare

Arbetsplats: Fordonsindustri

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 5

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 5

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

Face-to-face 100% 75% 50% 75% Genom teknik 100%

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: Digital information

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

Mycket viktigt 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

Mycket 100% 75% 50% 75% Inte alls 100%

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

Mycket 100% 75% 50% 75% 100% Inte alls

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Sitter långt ifrån ett fönster, har inget dagaljus vid min arbetsplats. Är mycket folk i rörelse, upplevs ofta stökigt.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikaum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

Spontana 100% 75% 50% 75% 100% Bokade

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

Lunchlåda 100% 75% 50% 75% 100% Äta ute

Om du för det mesta har med dig lunchlåda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
2ggr. kl 09 resp. kl 15

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

30 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

-

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färd sättet till arbetsplatsen?

Tidsmässigt orimligt.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

4:e

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100% 75% 50% 75% Trappa 100%

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

Om JA, finns det något du saknar från det?

Att ha varierande arbetsmoment med mycket rörelse.

ARBETSPLATSEN

En kartläggning av hur människor arbetar, möts, pausar och förflyttar sig under arbetsdagen.

Man Kvinna Alder: 24

Yrke: Designer

Arbetsplats: Designbyrå

Hur många olika arbetsplatser har du arbetat på sammanlagt? 4

Hur många år har du sammanlagt arbetat på kontor? 4

ARBETA

1. Hur stor del av den interna kommunikation sker face-to-face resp. genom teknik (ex. Internet, telefon)?

<input checked="" type="radio"/> Face-to-face 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> Genom teknik 100%
---	---------------------------	---------------------------	---------------------------	--

Om största delen sker genom teknik, varför?

- Stora avstånd mellan kollegorna
 För att inte behöva skriva ut material
 Annat: _____

Är det viktigt att kunna ta telefonsamtal enskilt?

<input checked="" type="radio"/> Mycket viktigt 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> Inte alls 100%
---	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---

Påverkar miljön utanför kontorsbyggnaden din arbetsprestation?

<input checked="" type="radio"/> Mycket 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> Inte alls 100%
---	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---

Hur påverkas din prestationsförmåga av arbetsmiljön?

<input checked="" type="radio"/> Mycket 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> Inte alls 100%
---	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---

Vilka faktorer kan du uppleva som problem?

Kallt, stökigt och rörigt vilket resulterar i att man måste plocka och flytta mycket. Buller från gatan.

Vad skulle du vilja ha utsikt över från ditt kontor?

- Natur
 Människor
 Inget
 Annat: _____

Kan du själv styra över klimatet på vid din arbetsplats?

JA NEJ

Om NEJ, anser du att det skulle påverka din arbetsprestation om du själv kunde styra över klimatet?

JA NEJ

Skulle du vilja ha möjlighet att öppna ett fönster från din arbetsplats?

JA NEJ

Lyssar du på musik/radio när du arbetar?

JA NEJ

Om JA, störs andra på din arbetsplats av det?

- Nej, jag sitter i ett eget rum
 Nej, jag använder hörlurar
 Nej, alla lyssnar gärna
 Ja
 Annat: _____

MÖTA

Finns det tillgång till mötesrum/konferensrum på arbetsplatsen?

JA NEJ

Om JA, samnyttjas denna yta med andra funktioner?

Telefonsamtal Lunch-/fikarum Annat: _____

Hur stor del av möten är spontana resp. bokade?

<input type="radio"/> Spontana 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input checked="" type="radio"/> Bokade 100%
--	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---

Om det uppstår spontana möten, finns det då möjlighet att nyttja någon lokal?

- JA, det finns alltid lediga mötesrum
 Nej, man måste alltid förboka ett rum
 Vid spontana möten används en ledig arbetsplats
 Alla möten förbokas.
 Annat: _____

PAUSA

Hur ofta har du med dig lunch resp. äter på restaurang?

<input checked="" type="radio"/> Lunchläda 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> Äta ute 100%
--	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------------------

Om du för det mesta har med dig lunchläda, varför?

- Finns inget prisvärt alternativ inom rimligt avstånd
 Godare med egen hemlagad mat
 Uppskattar gemenskapen i lunchrummet
 Vill inte stressa iväg och slösa tid
 Annat: _____

Hur många gånger om dagen och när har du "fikapaus"?
Fikar när det passar.

Fikar alla samtidigt?

JA NEJ

Om NEJ, varför inte?

- Alla får inte plats i fikarummet
 Alla vill inte fika
 Fikar vid möjlighet i schemat
 Annat: _____

Har du möjlighet att snabbt och enkelt gå ut utomhus under din fikarast?

JA NEJ

FÖRFLYTTA

Hur tar du dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid tar det?

5 min

Hur skulle du vilja ta dig till/från din arbetsplats?

BIL BUSS CYKEL GÅNG ANNAT

Hur lång tid skulle det ta?

10 min

Vad är anledningen till att du inte väljer det alternativa färdssättet till arbetsplatsen?

Bekvämt. Har ofta med bärbar dator och andra väskor.

Vilken våning ligger din arbetsplats på?

1:a

Hur rör du dig mellan våningsplanen i byggnaden?

Hiss 100%	<input type="radio"/> 75%	<input type="radio"/> 50%	<input type="radio"/> 75%	Trappa 100%
--------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	----------------

Om mestadels hiss, varför?

- Hissen tar mindre tid
 Trapputrymmet känns otryggt
 Lathet
 Annat: _____

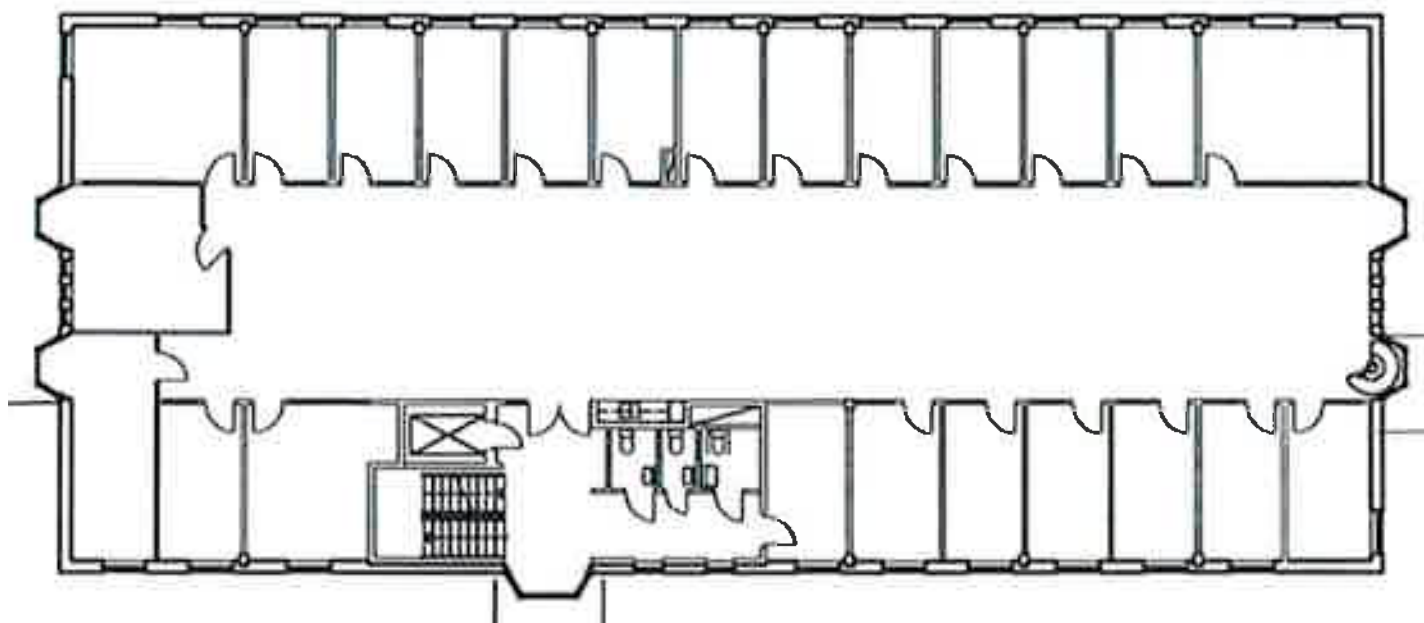
Har du tidigare haft en tjänst som inte innefattat kontorsarbete?

JA NEJ

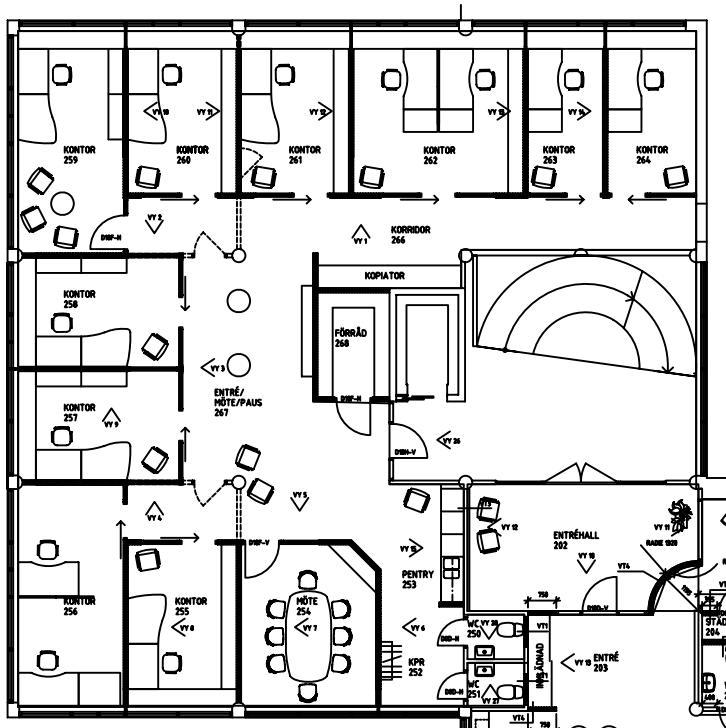
Om JA, finns det något du saknar från det?

Skönt att få röra på sig och inte sitta framför en datorskärm.

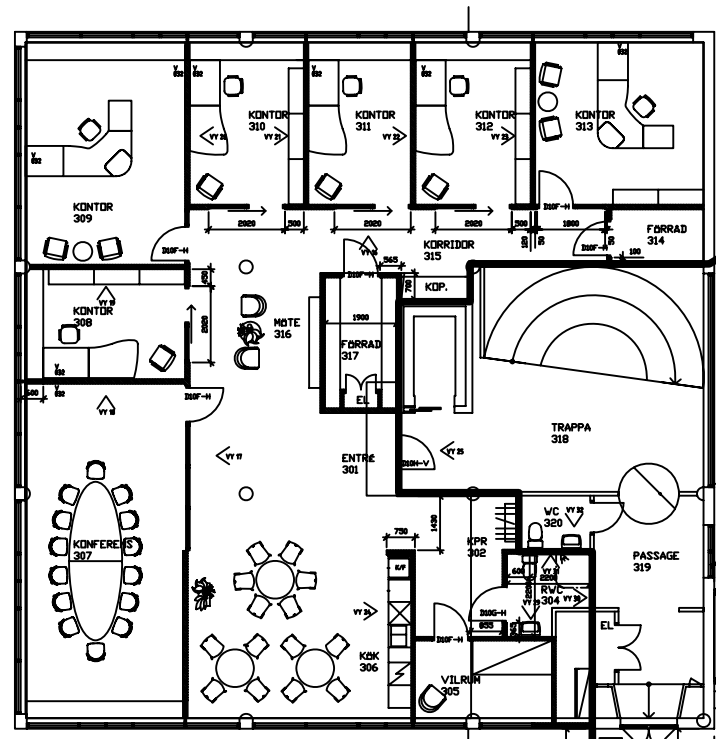
Appendix B - Underlag för beräkning av nyckeltal



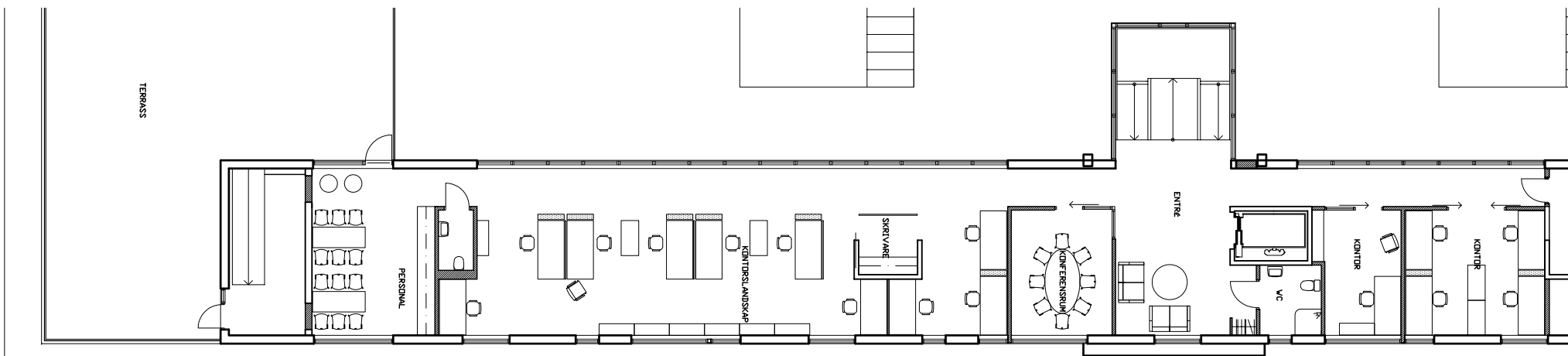
Rörvik 1
1:200



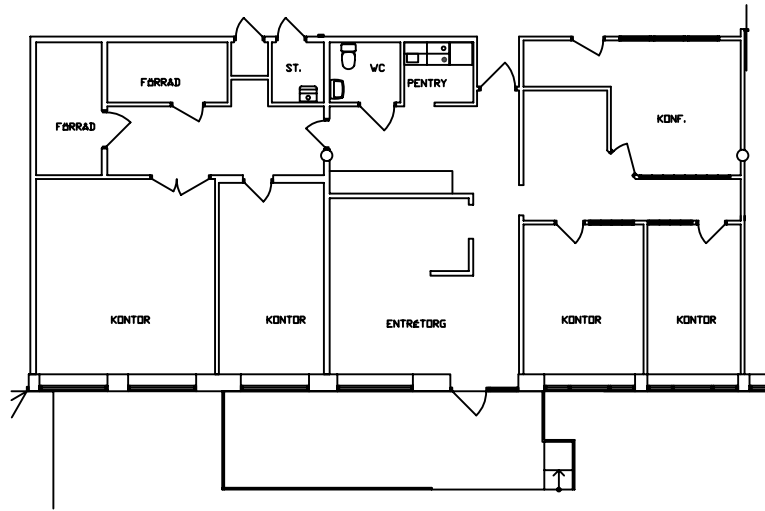
Rörvik 2
1:200



Toppvåningen
1:200

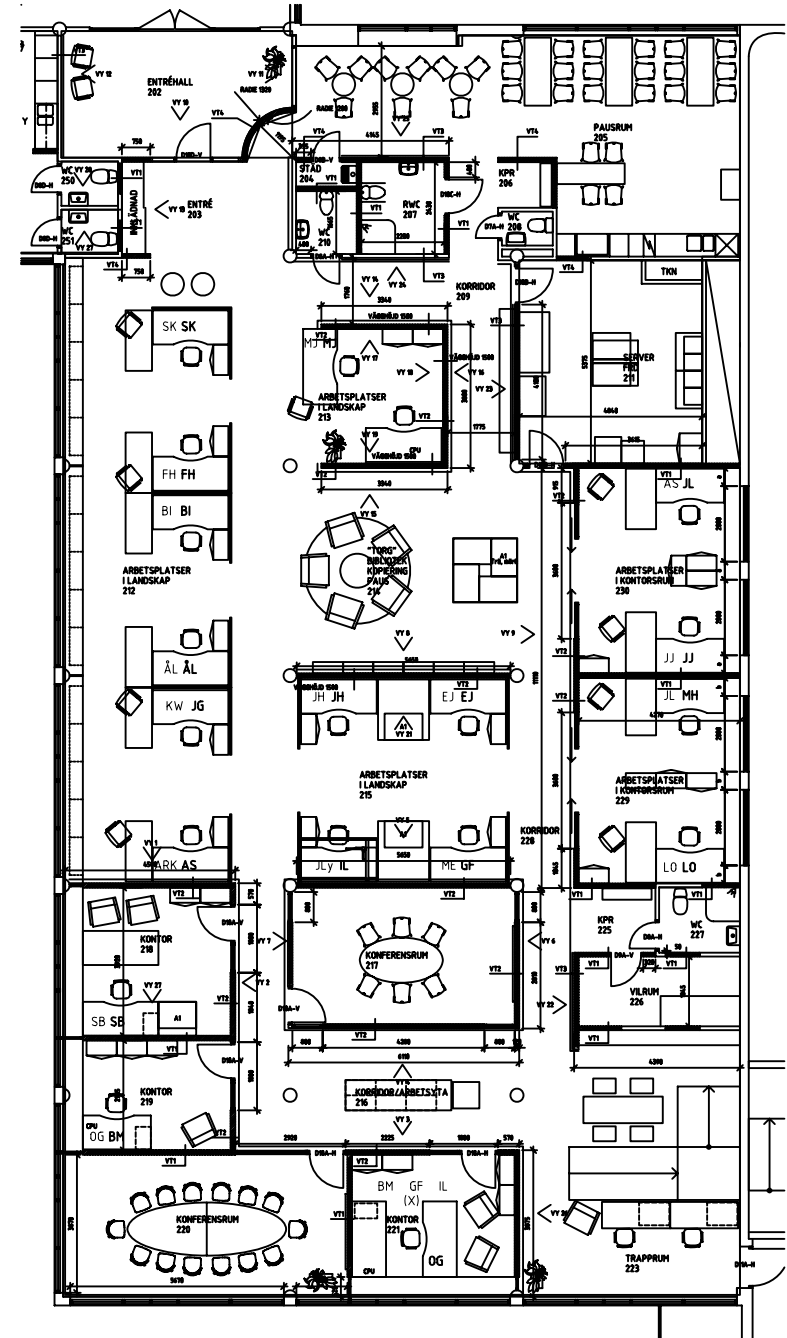


Hitab
1:200



A - 26

AplusF
1:200



Blitab
1:200

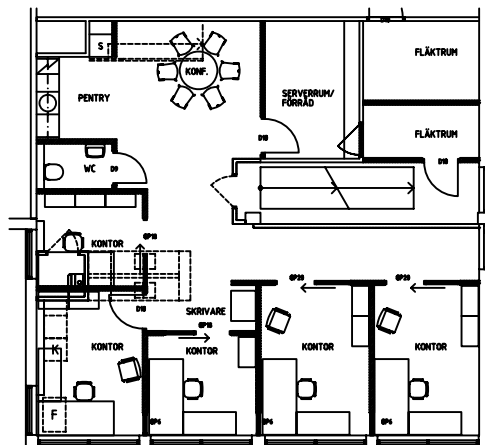
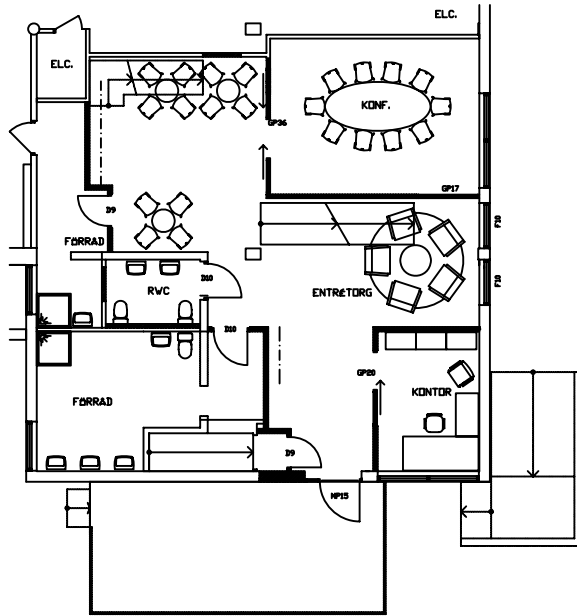
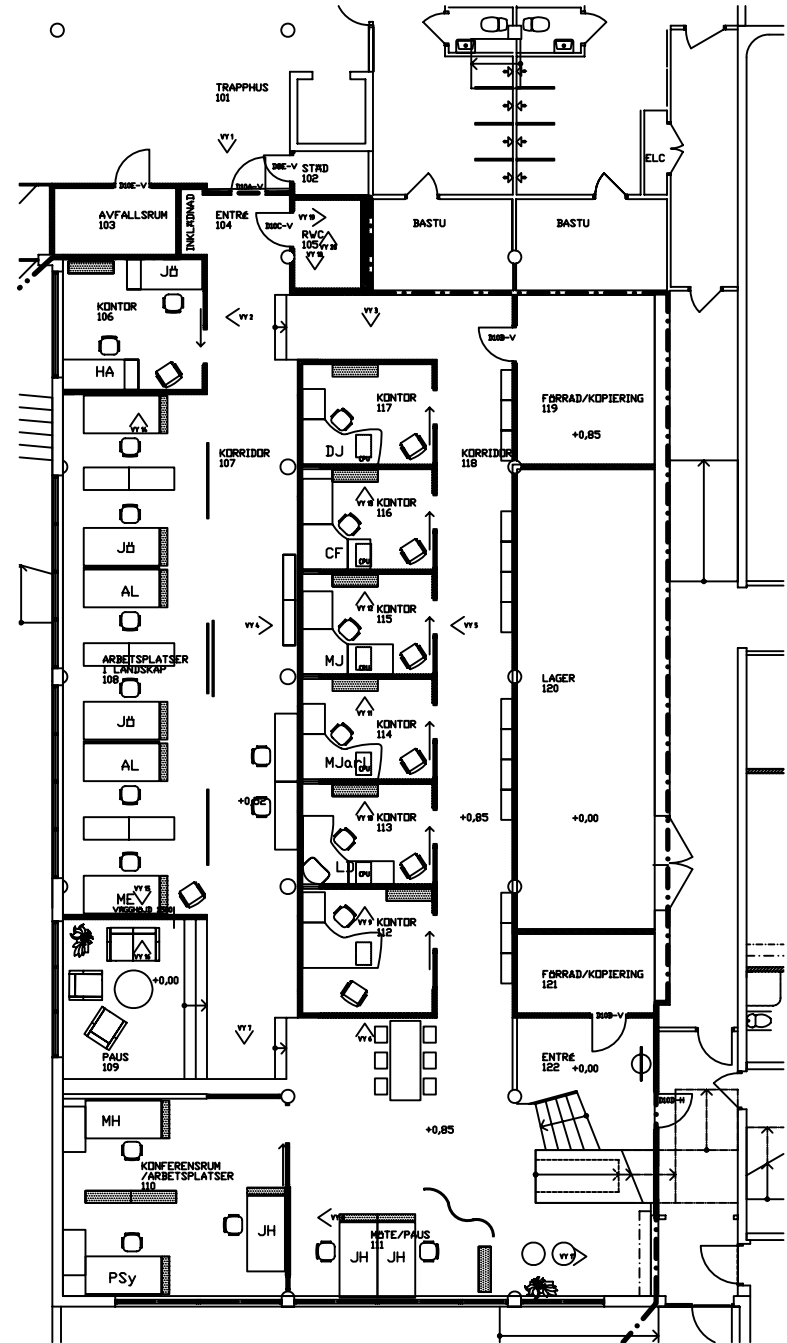
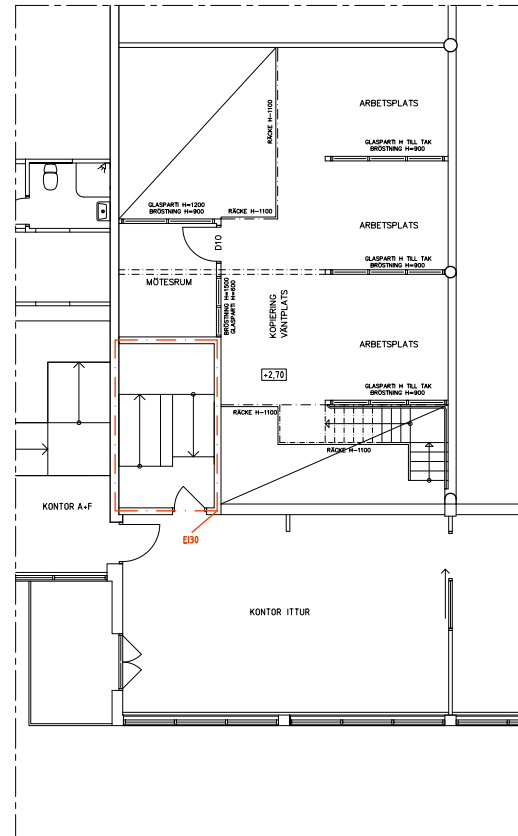
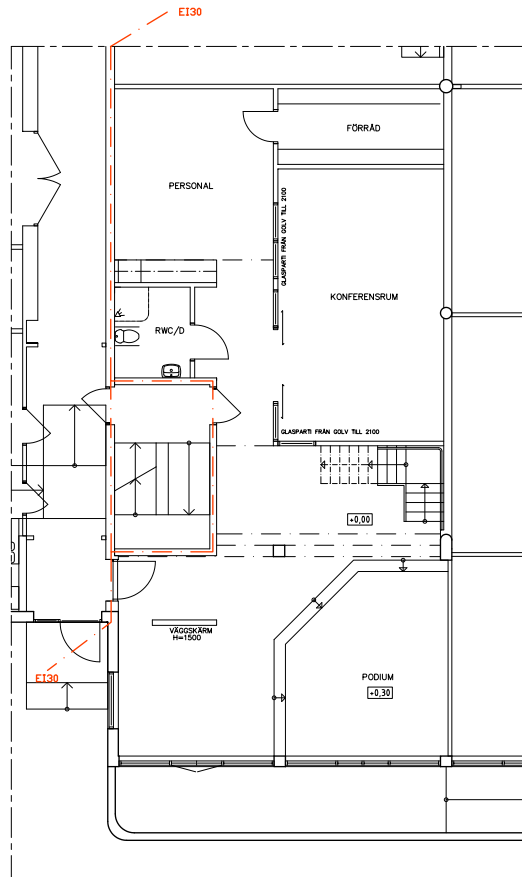
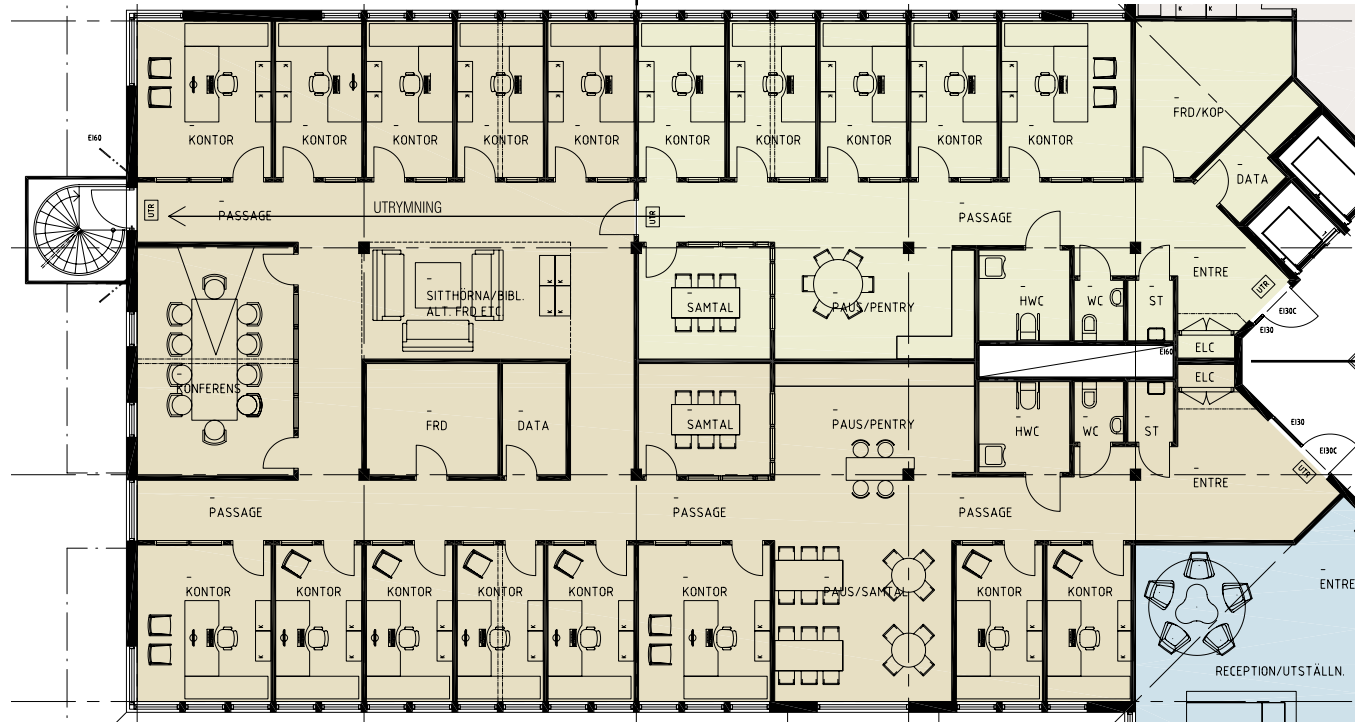


ABB
1:200

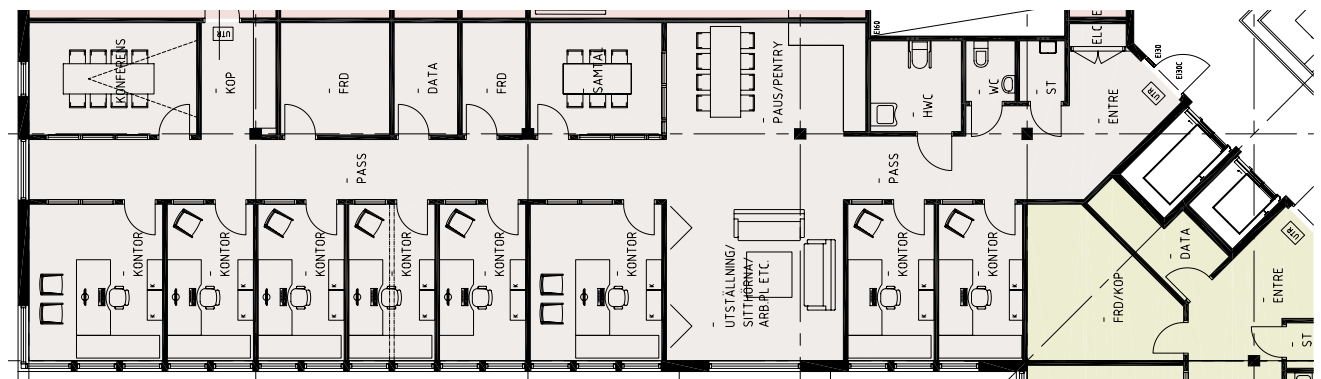




Visionen 1
1:200

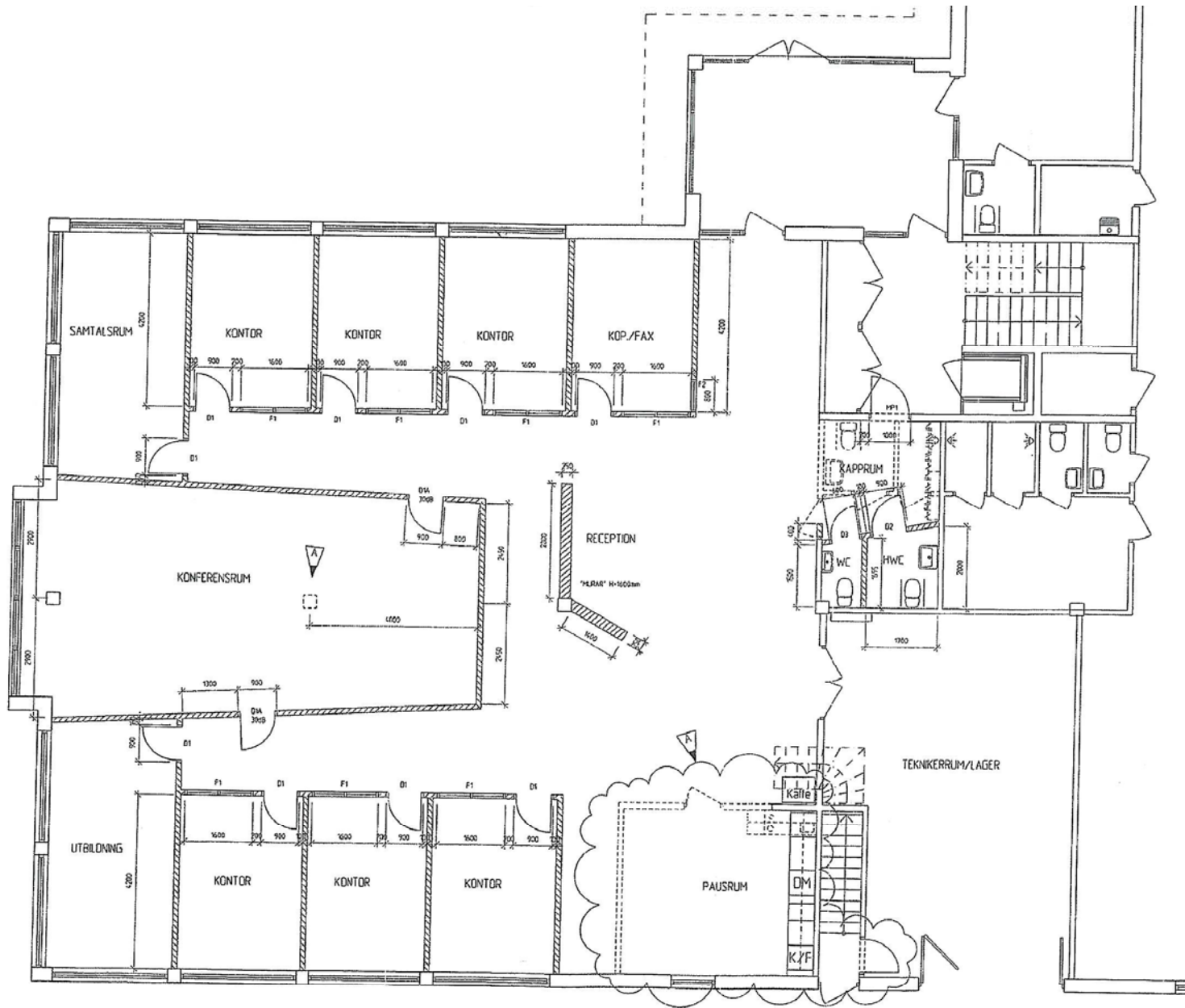


Visionen 2
1:200



Visionen 3
1:200

Överljudet 1

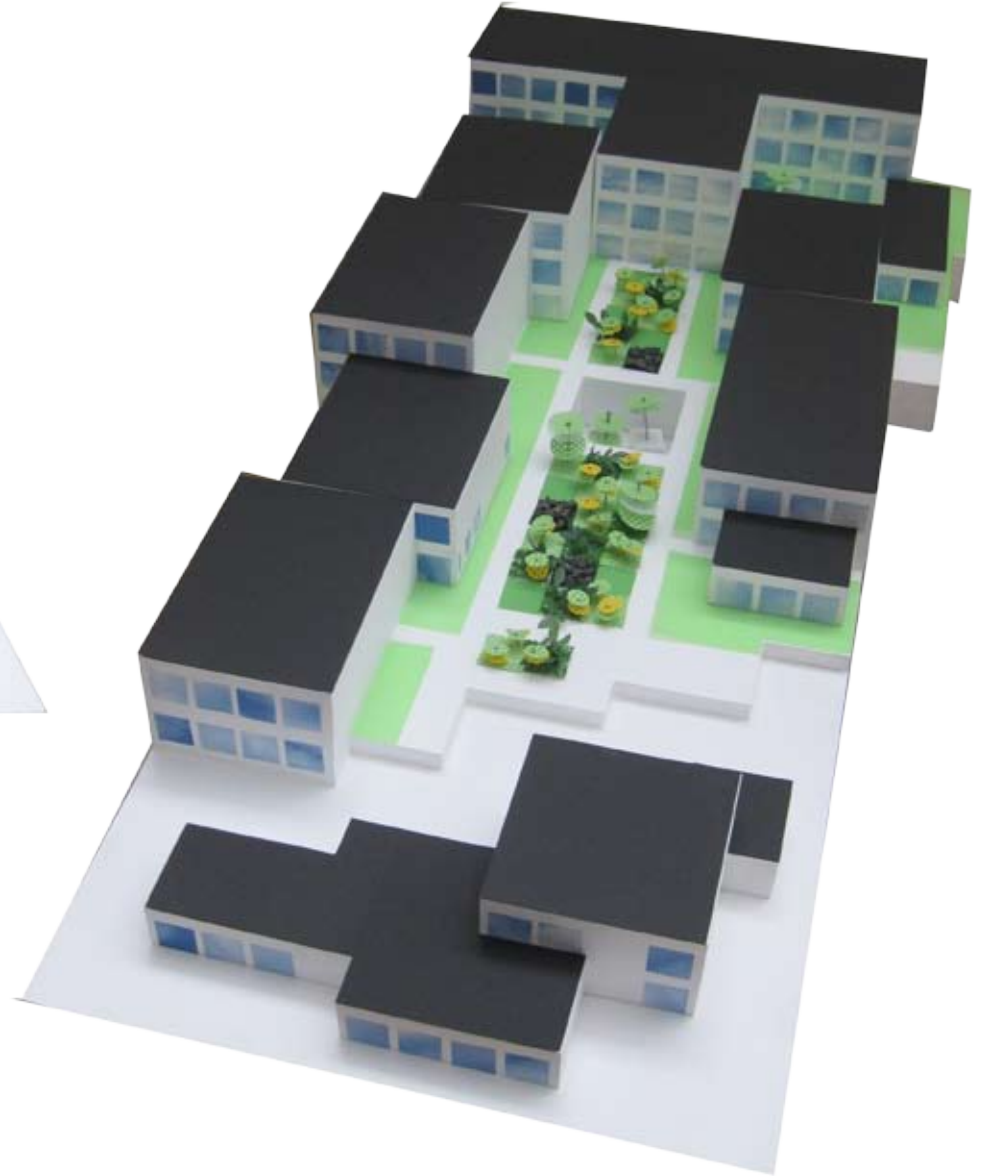


Överljudet 2

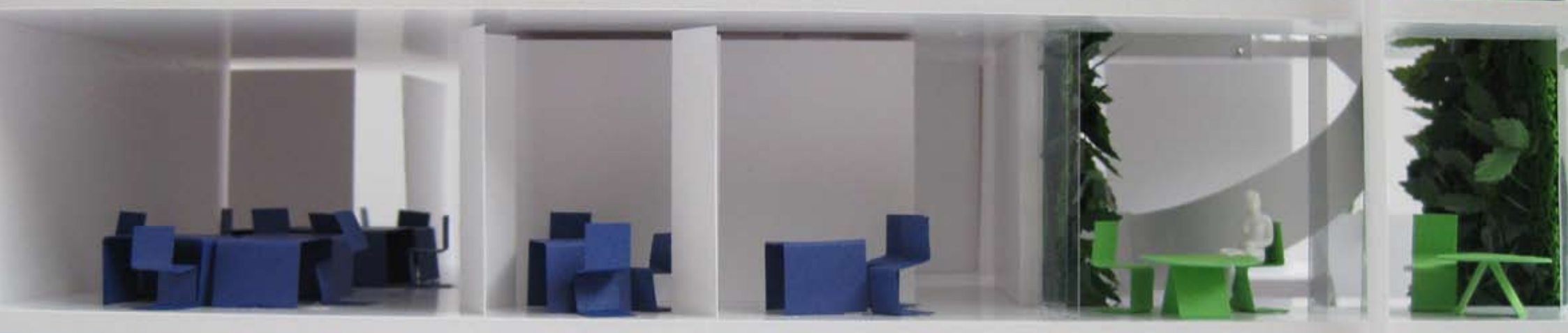
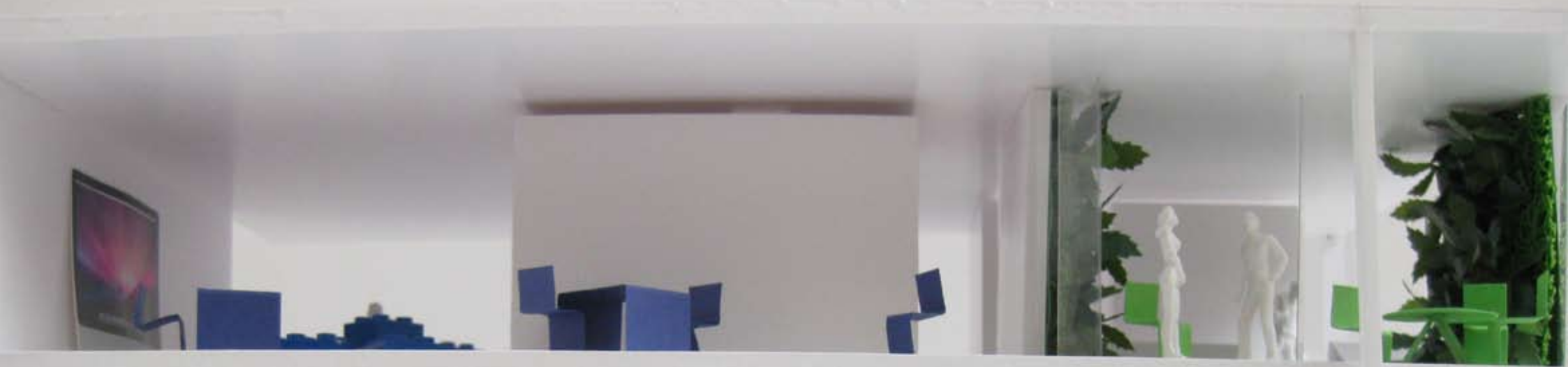


Appendix C - Modell













ARBETA



MÖTA



PAUSA



FÖRFLYTTA

